

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI
NAȚIONALE

OIPOSDRU

MINISTERUL EDUCAȚIEI
NAȚIONALE
UMPFE

Proiect cofinanțat din Fondul Social European Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013
Investește în oameni!

POVESTEA LIMBII ROMÂNE

Caiet de activități
pentru clasa a III-a

2014

Ministerul Educației Naționale
Unitatea de Management al Proiectelor cu Finanțare Externă

Povestea limbii române.
Curriculum opțional și resurse educaționale pentru clasa a III-a

Povestea limbii române

Caiet de activități pentru clasa a III-a

Coordonatori:

Gabriela Bărbulescu

Cristiana-Ana-Maria Boca

Autori:

Doina Cîndea

Olguța Călin

Ilustrator:

Șerban Andreescu

Cuvânt înainte

Dragul nostru elev,

Cuvântul scris este o poartă magică prin care mintea ta poate pătrunde într-o lume fascinantă. Este lumea în care poți fi orice, oriunde, unde magia este la îndemână iar tu trăiești emoții alături de personaje dragi.

Ca să poți face toate acestea nu este de ajuns să citești, trebuie să înțelegi cuvintele, să le pătrunzi sensurile ca un magician care descuie cutii fermecate în care se găsesc comori-povești. **Cu ajutorul acestui ghid, împreună cu profesorul tău și alături de colegi, vei învăța cum să descui aceste cutii.**

Vei pătrunde tainele textelor literare și informative oferite, iar la final vei ști:

- multe lucruri noi, interesante despre plante, animale, locuri, oameni;
- să pui întrebări despre ceea ce citești;
- să faci predicții pe baza a ceea ce citești;
- să îți spui părerea și să formulezi argumente;
- să analizezi personaje;
- să alegi răspunsul corect din mai multe variante;
- să formulezi răspunsuri pe baza informațiilor din texte;
- să stabilești asemănări și deosebiri între personaje;
- să lucrezi în pereche sau în grup.

Vei observa asemănări între întâmplările citite și viața ta, între sentimentele trăite de personaje și sentimentele pe care le-ai încercat în anumite momente. Toate acestea înseamnă că povestea vrea să se apropie de mintea și inima fiecăruia.

Deschide-ți deci mintea și inima și antrenează-te pentru a înțelege textele citite și pentru a iubi lectura!

Autoarele

Să povestim despre cuvinte!

“Limba română este comoară fără cheie.”

(Ioan Slavici)

La ce crezi că se referă citatul? Ce ar putea conține această comoară? Care ar putea fi “cheia” prin care să ajungi la comoară?

Povestea limbii române

Băiatul așteaptă cu nerăbdare să plece de la școală. Este ziua poveștilor. Va merge la bunici. În camera mică și primitoare, parc-ar fi în grădină. Perdelele bunicii, desenate cu floarea-soarelui și mirosul de gutui coapte îl cheamă de fiecare dată înapoi.

Nici nu știe: *de unde are bunica gutui coapte în orice anotimp?* Se întinde pe covor lângă scaunul bunicului și închide ochii. Glasul

blând și melodios l-a purtat mereu în călătoriile peste mări și țări, în palate fermecate, în lupte cu zmei, alături de Feți-Frumoși.

- Dragul bunicului, astăzi îți voi spune o poveste altfel! O poveste despre limba română.

- Cum vine asta, bunicule? Cuvintele au și ele o poveste?

- Povestea vine din timpuri străvechi odată cu râul de cuvinte. Râul acesta a curs mereu prin mintea și inima poporului român și ne-a adus de la vitejii daci cuvinte ca: băiat, copil, barză, brad, melc, doină. Râul a curs mereu, iar apele-cuvinte au alunecat liniștite sau învolburate, au dispărut în negura timpului sau au primit alte izvoare. De la romani am învățat să spunem: toamnă, grâu, argint, legume. De câte ori pronunțăm aceste cuvinte ne aducem strămoșii aproape. Dragul bunicului, multe alte popoare ne-au lăsat cuvinte pe care le folosim noi astăzi. De la poporul turc spunem: cafea, papuc, odaie, dovleac, acadea, iar de la poporul grec: stol, buzunar, proaspăt.

- Bunicule, dar eu le-am vorbit ca și cum ar fi ale mele!

- Ale tale sunt, dragul meu! Toate fac parte acum din râul de cuvinte al limbii române a cărui curgere nu se va opri. Noi trebuie să învățăm să vorbim corect limba română ca să ducem povestea mai departe.

Dicționar:

străvechi	- de foarte multă vreme, foarte vechi
doină	- poezie de dor, de jale, de revoltă
negură	- întuneric, ceață deasă
odaie	- cameră, încăpere

Ai înțeles textul citit?

1. Recitește textul pentru a răspunde la următoarele întrebări:

a) De ce îți dorea băiatul să meargă la bunici? Explică folosind expresii din text.

---

b) Cum îi plăcea băiatului să asculte povești?

---

c) Cine îi povestește?

---

d) Ce poveste îi spune bunicul?

---

e) De la ce popoare regăsim cuvinte în limba noastră? Dă câteva exemple!

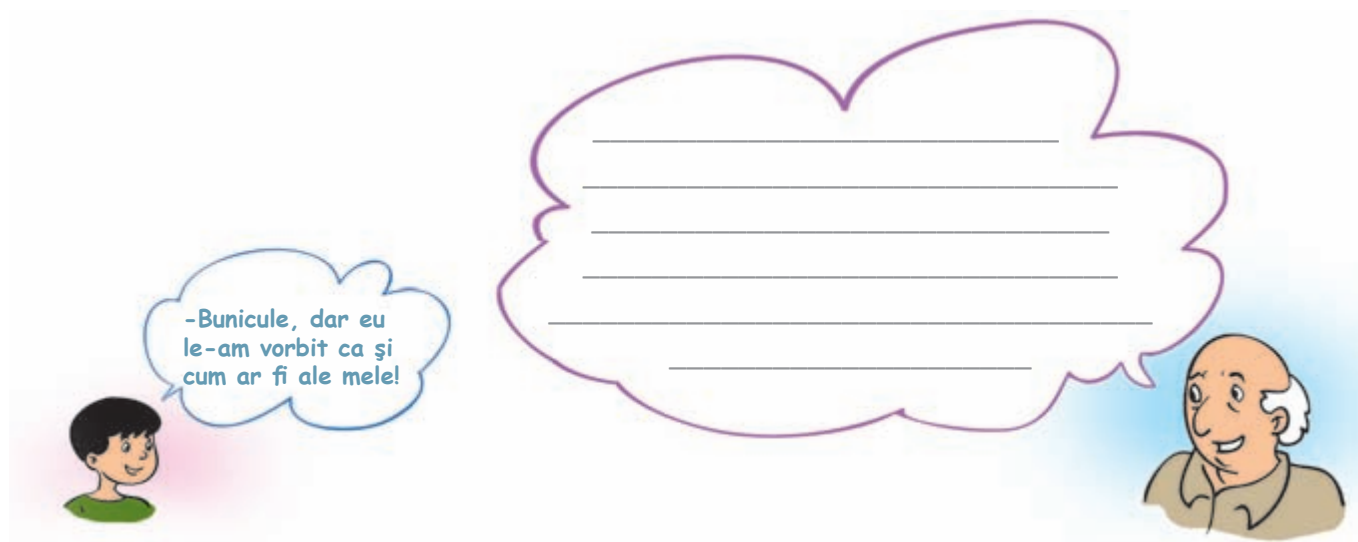
f) Cu ce este asemănată limba română?

---

2. Completează răspunsul dat de bunic nepotului său.

Gândește, lucrează, spune-ți părerea!**3. Completează cadranele conform cerințelor.****A. Ce ai văzut citind textul?**

B. Ce ai auzit citind textul?

C. Ce ai simțit citind textul?

D. Realizează un desen inspirat de text!**4. Lucru în echipă. Se formează echipe de 5-6 elevi.**

a) Selectați din text un aspect care vi s-a părut interesant. Notați ideea și explicați alegerea făcută.

---

b) Un elev citește grupului ideea selectată. Pe rând ceilalți copii explică cu propriile argumente alegerea făcută: Cred că a ales acest fragment, pentru că.....

c) Ultimul cuvânt îl are cel care a ales ideea.

5. Recitește textul cu atenție și formulează întrebări.

Discută cu colegul de bancă și realizați o listă comună cu cele mai interesante întrebări. Prin negociere, selectați două dintre ele pe care să le adresați colegilor.

6. Lucru în grup:

Căutați informații despre: formarea limbii române, cuvinte provenite din alte limbi. Organizați informațiile interesante sub forma unui afiș/jurnal dublu.

Surse de informare: internet, enciclopedii, dicționare, discuții cu profesorii de istorie sau cei de limba și literatura română din școală.

Prezentați produsele voastre în turul galeriei.

Citește mai mult!

Doine de Vasile Alecsandri
Doine de Grigore Vieru

Balade și doine populare românești
Doine și cântecele bătrânești

Decebal, regele dacilor și Traian, împăratul romanilor

1. a) Citește textul cu creionul în mână. În timp ce citești marchează pe margine cu + informațiile pe care le știi, cu – ceea ce nu știi și cu ? pe cele la care ai nevoie de explicații suplimentare sau dorești mai multe informații.

Decebal, regele dacilor

Decebal a fost ultimul rege dac. S-a născut între anii 55-60 era noastră și a domnit până în anul 106.

Capitala statului dac aflat sub conducerea regelui Decebal era Sarmizegetusa Regia acolo unde s-a descoperit un vas funerar pe care scria DECEBALUS PER SCORILO, ceea ce înseamnă în limba dacă, DECEBAL FIUL LUI SCORILO.

Regatul lui cuprindea majoritatea triburilor dacice cu următoarele granițe: la sud și la vest Dunărea; la est Prutul și Dunărea iar la nord Tisa și Prutul.

În timpul domniei sale: comerțul era orientat către Imperiul Roman, agricultura se menținea la cote ridicate prin cantități mari de cereale, ovine și produse apicole, iar extracția de metale pentru arme și a aurului și argintului pentru podoabe prezentau o dezvoltare nemaîntâlnită până atunci.

Decebal a purtat două războaie împotriva romanilor conduși de Traian, între anii 101-102 și 105-106. După multe lupte în munți, armata romană a trecut de trupele dacilor și a ajuns la cetatea –capitală. Aici s-au dus lupte eroice, însă orașul nu a rezistat fără apa care venea prin conductele tăiate de romani.

Dacii au fost înfrânți, iar capul lui Decebal a fost dus la Roma ca semn de victorie.

Traian, împăratul romanilor

Traian a îndeplinit funcțiile de prim-senator, tribun al poporului, consul, imperator (comandant al armatei). Ca împărat, era un om cu totul deosebit prin simplitatea lui, înfrunța greutățile alături de ceilalți, nu invidia, nu nedreptățile pe nimeni, îi onora pe cei buni, nu se mânia, nu lua bunurile altora.

În timpul domniei sale a încurajat dezvoltarea agriculturii și a ajutat pe cei săraci prin scăderea unor taxe.

Împotriva dacilor a purtat două războaie (101-102 și 105-106) pe care le-a condus personal. În urma cuceririi Daciei, aceasta a devenit provincie romană.

În semn de victorie, împăratul Traian a ridicat la Roma un monument „Columna lui Traian”. El a fost construit de arhitectul Apolodor din Damasc și inaugurat în anul 113. Monumentul are o înălțime de aproximativ 30 m și poate fi admirat și astăzi la Roma.

O copie în mărime naturală se află expusă la Muzeul Național de Istorie din București.

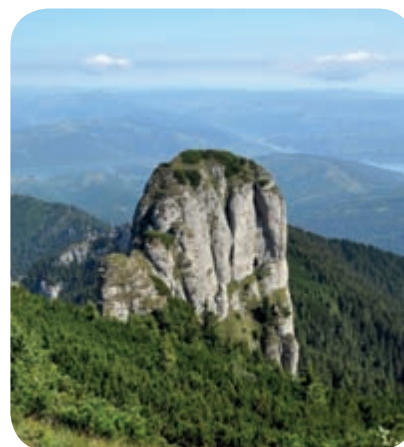

Legenda Dochiei

Se spune că Decebal avea o soră pe nume Dochia. Ea era așa de tânără, vitează și frumoasă încât, atunci când a văzut-o, împăratul Traian a prins mare dragoste de dânsa și a vrut s-o ia cu el la Roma.

Fata l-a refuzat și a plecat cu o turmă de mioare în munți. Atunci, împăratul, supărat că n-o poate duce ca trofeu pe sora regelui, a urmărit-o și a obligat-o să-l urmeze. Speriată, fata a ridicat mâinile spre cer și a spus: „Stană de piatră mă fac și rămân în țara mea!”

De atunci, pe muntele Ceahlău se vede o stâncă înaltă ca o păstoriță, iar în jur câteva stânci răsfirate ca niște oi.

Dicționar:

trib	- formă de organizare economică și social-politică primitivă /locuiesc același teritoriu cu limbă și credințe comune
comerț	- schimb de produse prin cumpărarea și vânzarea lor
apicol	- care se obține de la albine
mânie	- furie, supărare
stană	- stâncă, bolovan mare de piatră
păstoriță	- ciobăniță

Ai înțeles textul citit?

1. b) Notează informațiile în tabel:

+	-	?

2. Recitește cu atenție textul pentru a răspunde:

A. Cine a fost Decebal?

B. Ce este Sarmizegetusa Regia?

- a) regatul lui Decebal
- c) mormântul lui Decebal
- b) capitala Daciei
- d) locul unei bătălii

C. Câte războaie au purtat dacii împotriva romanilor?

D. Numește cel puțin două funcții ale lui Traian.

E. Unde a ridicat Traian, columna?

- a) în Damasc
- b) în Dacia
- c) la Roma
- d) în provincia romană

F. De ce a ridicat Traian monumentul?

Gândește, lucrează, spune-ți părerea!

3. **Lucru în grup.** Stabiliți asemănări și deosebiri între Decebal și Traian pe baza textelor citite.

Decebal	Decebal și Traian	Traian
_____	_____	_____
_____	_____	_____
_____	_____	_____
_____	_____	_____
_____	_____	_____
_____	_____	_____
_____	_____	_____
_____	_____	_____

4. Recitește cu atenție *Decebal regele dacilor* și *Legenda Dochiei*. Identifică prin ce se aseamănă personajele, respectiv Decebal și Dochia.

---

5. Selectează unul dintre locurile pe care ai dori să le vizitezi: Roma, Ceahlău, Sarmizegetusa. Motivează alegerea făcută aducând argumente din text.

Să povestim despre locuri!

“Când frații lucrează împreună, munții se transformă în aur.”

Te-ai gândit vreodată ce se ascunde în spatele numelor apelor curgătoare? Puțini știu povestea din spatele denumirii râului Mureș și a râului Olt, două dintre apele curgătoare care atrag mulți turiști an de an.

Legenda Mureșului și a Oltului

A fost odată în vremuri îndepărtate, când se nășteau poveștile, în vârf de munte o falnică cetate cu două turnuri. Aici trăiau de multă vreme împăratul și a lui nevastă ce aveau doi fii gemeni care semănau ca două picături de apă. Deși asemănători la înfățișare, cei doi aveau firi atât de diferite, încât din orice nimic se luau la ceartă, se trânteau de tremura pământului sau se duelau.

Odată, într-o vară, a plecat împăratul acela la război și nu s-a mai întors. Crăiasa a trimis călăreți spre toate zările, în căutarea bărbatului ei, însă solii nu l-au găsit pe stăpân nicăieri. Murise craiul departe, într-o crâncenă bătălie. Dar împărăteasa nu știa acestea și se

întreba mereu în sinea ei. „Ce-am să mă fac eu, cu feciorii mei nărăvași?”. Se frământa aceasta zi-lumină și se gândea: „Se bat cât e ziua de lungă și chiar de le-am făcut fiecăruia un turn, ei tot nu pot a se înțelege. În turnul de miazănoapte locuiește Mureș, iar în turnul de miazăzi stă Olt. Sunt mari acum, numai buni de însurătoare, păcat că niciodată nu se pot împăca.”

Într-una din zile, Mureș, mai calm și mai înțelept, îi spuse lui Olt:

- Frate Oltule, mama noastră plânge întruna după tata, împăratul ținutului. Hai să facem ceva!

- Eu zic, frate Mureș, să lăsăm cearta și răutatea dintre noi deoparte și să plecăm în căutarea părintelui nostru. Cine știe în ce păduri zace rănit sau în ce temnițe înlănțuit, iar noi stăm aici și ne certăm.

Așa s-au dus cei doi la mama lor, crăiasa, și i-au vorbit de hotărârea lor.

Auzindu-i ce grăiesc, mama a vărsat lacrimi de durere, dar și de fericire. De fericire pentru că feciorii ei erau vrednici și viteji și de durere pentru că plecau în lumea largă și îi era frică să nu-i piardă. Așa că le spuse cu glas blând:

- Așa să fie, feciorii mei, spuse crăiasa. Plecați în căutarea craiului, dar băgați de seamă: orice veți întâmpina în drumul vostru, să fiți uniți și să mergeți peste tot împreună căci de-o fi să reușiți doar împreună veți reuși.

Au plecat cei doi prinți, dar cum au ieșit din cetate au început să se certe încotro să o apuce, pentru că de mici erau prea diferiți la fire:

- Să plecăm spre miazănoapte! spuse Mureșul.

- Ba nu! S-o luăm spre miazăzi! țipă Oltul.

Multă vreme se certară și în cele din urmă se hotărâră:

- Eu am crescut în turnul de miazănoapte și plec în acea direcție! zise Mureșul

- Iar eu am crescut în turnul de miazăzi și într-acolo voi merge! răspuse Oltul.

S-au despărțit, iar Mureșul cel molcolm a pornit-o spre nord, iar Oltul cel iute s-a repezit spre sud. După o vreme, pe Mureș l-a răzbit dorul după fratele său:

- Ne-om certa noi, și-a zis Mureșul, dar ținem unul la altul că doar suntem frați. Mama ne-a rugat să nu ne despărțim. Mă întorc să-l găesc pe fratele meu!

Pe o vale, Mureșul s-a întors spre miazăzi, dar nu l-a mai găsit pe Olt. S-a rătăcit și a luat-o spre apus, prin câmpii așa de frumoase, încât și-a uitat fratele geamăn.

În cetatea de scaun, crăiasa primi vești de la solii ei:

- Chiar de la poartă, mărită crăiasă, Olt și Mureș s-au certat și s-au despărțit, încălcând porunca măriei tale.

Supărată, crăiasa a alergat să-și întoarcă feciorii din drum, dar nu i-a mai putut ajunge, deoarece fugeau strașnic în părți diferite. S-a pornit să plângă năvalnic și să se roage să-i fie salvați feciorii ei:

- Doamne, te rog îndrumă pașii feciorilor mei. L-am pierdut pe crai. Fă, Doamne, orice numai să nu piară niciodată fiii mei! se rugă cu lacrimi în ochi împărăteasa.

Dumnezeu a ascultat ruga și îndată a hotărât să-i prefacă pe cei doi prinți în râuri nemuritoare. Și râuri au rămas până astăzi, păstrându-și numele: MUREȘUL și OLTUL.

Mureșul curge lin spre câmpie, cuminte și cu speranța că, după multe cotituri, își va găsi fratele geamăn. Iar oamenii îl cântă astfel:

***Mureș, Mureș, apă lină,
Trece-mă-n țară străină
Și-mi fă parte de hodină.***

Pe când Oltul cel iute și năbădăios, se izbește în pietrele munților, le răscolește tumultuos, spumegă și se însângerează la Turnul Roșu, clocotind și izbindu-se de stânci. Iar oamenii i-au născocit un cântec potrivit:

***Oltule, rău blestemat,
Te-ai făcut adânc și lat
Că vii mare, spumegat,
Și cu sânge-amestecat.***

Legenda este un text în proză sau în versuri care conține elemente fantastice prin care se explică existența unui lucru, a unei ființe, a unui eveniment eroic, a unui erou, a unui fenomen etc.

Ai înțeles textul citit?

1. Răspunde la întrebări:

a) Unde trăia craiul împreună cu crăiasa?

---

b) Când a plecat craiul la război?

---

c) De ce au hotărât cei doi fii să plece în căutarea tatălui lor?

---

d) În ce direcții au plecat prinții?

---

e) De ce i-a prefăcut Dumnezeu în două râuri?

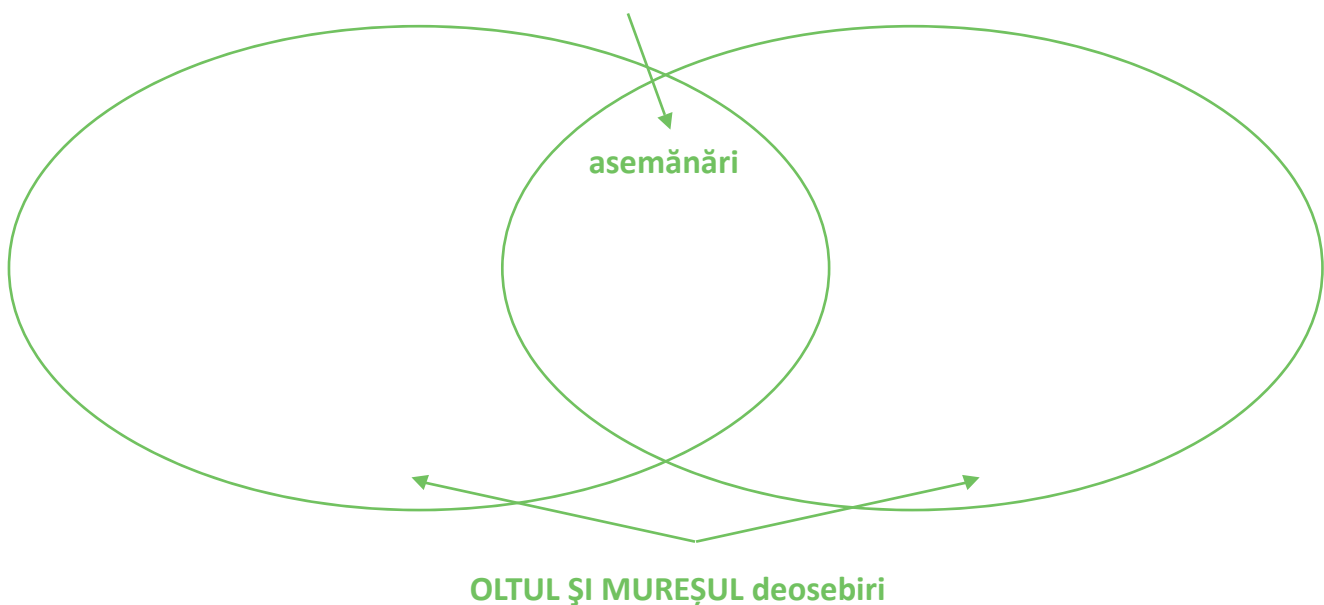
Lucru în perechi

2. Formulează împreună cu colegul tău cât mai multe întrebări și răspunsuri pornind de la cuvintele scrise pe steluțe. Scrie întrebarea cea mai interesantă pentru fiecare steluță:

Gândește, lucrează, spune-ți părerea!

3. Caută în text asemănări și deosebiri între cele două personaje: Oltul și Mureșul. Completează corespunzător diagrama de mai jos:

4. Găsește cel puțin trei aspecte reale care apar în această lectură.

- împăratul și împărăteasa puteau avea doi băieți gemeni;

- _____
- _____
- _____
- _____

5. Găsește două-trei aspecte fantastice care apar în Legenda Mureșului și a Oltului.

- se trânteau de se cutremura pământul;

- _____
- _____
- _____
- _____

6. Explică de ce acest text este o legendă.

_____

_____

_____

7. Numerotează enunțurile de mai jos în ordinea evenimentelor întâmplate:

- Împărăteasa îi sfătuiește să meargă împreună, ca doi frați.
- Împăratul pleacă la război și nu se mai întoarce.
- Dumnezeu îi ascultă ruga și-i transformă în două râuri: Oltul și Mureșul.
- Cei doi frați se ceartă și fiecare o ia în altă direcție.
- Împărăteasa află ce s-a întâmplat și încearcă să-i găsească.
- Cei doi frați, Oltul și Mureșul, își înștiințează mama că vor să plece în căutarea părintelui lor.
- Împăratul și împărăteasa trăiau cu cei doi fii ai lor pe vârful unui munte.

8. Ghici cine sunt!

Citește cu atenție fragmentele de mai jos. Identifică personajul căruia îi aparțin cuvintele prezentate, făcând corespondența cu desenul personajului potrivit:

- Eu zic să lăsăm cearta și răutatea dintre noi deoparte și să plecăm în căutarea părintelui nostru. Cine știe în ce păduri zace rănit sau în ce temnițe înlănțuit, iar noi stăm aici și ne certăm.

- Eu am crescut în turnul de miazănoapte și plec în acea direcție!

- Iar eu am crescut în turnul de miazăzi și într-acolo voi merge!

Ne-om certa noi, dar ținem unul la altul că doar suntem frați.

Spune-ți părerea!

- De ce nu au reușit cei doi frați să-și găsească părintele? Motivează răspunsul!

- Ai aflat din text cum erau cei doi frați. Găsește câte un cuvânt / o expresie prin care să arăți trăsătura specifică fiecăruia.

MUREȘ

OLT

- Scrive un proverb care se potrivește cu afirmația „*Ne-om certa noi, dar ținem unul la altul că doar suntem frați. Mama ne-a rugat să nu ne despărțim. Mă întorc să-l găsesc pe fratele meu!*”

- Explică proverbul „*Când frații lucrează împreună, munții se transformă în aur.*”

Citește mai mult!

Există legende care explică numele unor forme de relief, râuri, etc. (*Legenda Muntelui Retezat, Babele, Legenda Crișurilor*). Citește și tu o asemenea legendă și prezint-o colegilor tăi.

OLTUL ȘI MUREȘUL

Cele mai multe ape curgătoare izvorăsc din munți. Drumul parcurs de o apă curgătoare de la izvoare până la vărsare formează cursul acelei ape. Oltul și Mureșul sunt două dintre cele mai importante râuri din România. Amândouă izvorăsc din munții Hășmașu Mare, în Carpații Orientali.

Oltul curge prin județele: Harghita, Covasna, Brașov, Sibiu, Vâlcea, Olt și Teleorman. Principalele orașe prin care trece sunt: Miercurea Ciuc, Sfântu Gheorghe, Făgăraș, Râmnicu Vâlcea și Slatina. Oltul se varsă în Dunăre lângă Turnu Măgurele, la Islaz. Pe Olt există aproape 30 de lacuri de acumulare. Acest râu are o lungime de 615 km.

Mănăstirea Cozia, situată la 5 km de stațiunea Călimănești, pe malul drept al Oltului și la 20 km nord de Râmnicu Vâlcea, a fost ctitorită între 1387-1388 de către Mircea cel Bătrân, la sfatul călugărului cărturar Nicodim de la Tismana, „sfetnicul lui Mircea întru cele dumnezeiești”.

Mureșul este un râu care curge în România și Ungaria, având o lungime de 761 km. Se varsă în Tisa, fiind cel mai mare afluent al acestui râu. Mureșul trece prin Podișul Transilvaniei, unde are o vale largă. Taie Carpații Occidentali, separând Munții Apuseni de Munții Poiana Ruscă, apoi traversează Câmpia de Vest trecând prin municipiul Arad. Se varsă în râul Tisa, în Ungaria. Pe o lungime de 22 km, râul Mureș marchează frontiera româno-ungară.

Mureșul a fost menționat de Herodot încă din anul 484 î.Hr. cu denumirea de „Maris”, și, în timpul războaielor daco-romane a constituit un obiectiv strategic cheie, pe care armata romana s-a străduit să îl obțină pentru a stăpâni Regatul Dacic.

1. Completează spațiile punctuate, folosind informațiile din text:

„Oltul și Mureșul sunt două dintre _____ din România.
 Amândouă izvorăsc din _____, din Carpații _____.
 Oltul se varsă în _____ pe teritoriul _____.
 Mureșul se varsă în râul _____, pe teritoriul _____.
 Principalele orașe prin care trece râul Olt sunt _____,
 _____, _____.
 Ca lungime, râul _____ este mai lung decât râul _____.
 În timp ce Oltul are _____ lungime, Mureșul are _____.”

2. Citește cu atenție alineatul al treilea din textul dat. Formulează trei întrebări pentru colegii tăi.

- a) _____
 b) _____
 c) _____

3. Dacă ai avea propria ta ambarcațiune și ai pleca într-o călătorie pe un râu, pe care din cele două râuri l-ai alege? Motivează răspunsul, aducând cel puțin două argumente.

_____

_____

_____

4. Completează tabelul de mai jos cu informațiile potrivite referitoare la cele două ape curgătoare Oltul și Mureșul:

Informații pe care le știam	Informații pe care le-am aflat	Informații pe care mi-aș dori să le aflu din alte surse

Caută informații despre cea mai mare apă curgătoare din țara noastră. Imaginează-ți că ești un ziarist care folosește informațiile găsite pentru a scrie un articol pentru o revistă pentru copii, cu titlul „Vreau să știu!”.

Prezintă colegilor articolul scris de tine.

Să povestim despre viețuitoare!

“De ce îți este frică de aia nu scapi!”

Amintește-ți dacă vreodată te-ai speriat. Ce ai simțit? Cum te-ai comportat? Povestește acel moment!

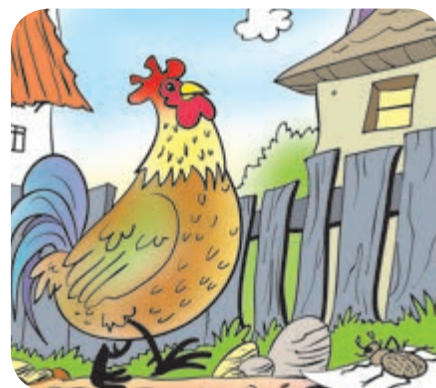
Citește cu atenție fragmentul!

Sărăcuțul

de Emil Gârleanu

S-a iscat un vârtej ca din senin. S-a înșurubat în pământ, apoi a pornit-o peste câmp, curți și livezi, luând cu el tot ce găsea mai ușor în cale. Și dacă de pe jos fura flori, pene și hârtii, de pe-o ramură luă un cărăbuș mititel, castaniu, cu aripile fragede, cu ochisorii ca două neghinițe. Cărăbuș de primăvară.

Când l-a luat vârtejul pe sus, și-a strâns și el piciorușele, și a văzut că poate zbura și fără să dea din aripi.

a) Când a văzut cărăbușul că poate zbura fără să dea din aripi?

---

b) Scrie ce crezi că se va întâmpla în continuare. De ce crezi astfel?

Citește fragmentul următor!

Vârtejul și-a făcut gustul, și-n mijlocul unui drum de țară, lângă o curte, s-a înțepenit o clipă ca un sfredel, apoi s-a topit deodată, lăsând tot ce luase, baltă la pământ. Iar cărăbușul căzu pe-o bucătică de hârtie albă și rămase acolo amețit. Când s-a trezit, privi împrejur: un drum prăfuit. Și din capătul drumului, țanțoș cu pintenii arcuiți, venea un cocoș. „Îi! Scap de unul dau peste altul”, își zise cărăbușul. „Ăsta mă-nghite!” Cocoșul s-a apropiat, s-a uitat cu un ochi la cărăbuș și a trecut mândru înainte. „Am scăpat!” gândi cu bucurie cărăbușul și se întoarse să privească după cocoș. Atunci încremeni de spaimă. Din celălalt capăt al drumului sosea un curcan. Cărăbușul se făcu mai mic decât era, ținându-și sufletul. „Acum chiar c-am pățit-o!” Când ajunse curcanul în dreptul cocoșului, se roti, își roși mărgelile și își dădu capul pe spate; iar cocoșul scoase pieptul și mai în afară, se înălță în picioare și forfecă aripile de câteva ori în pământ: își dădeau binețe. Cocoșul s-a dus, curcanul se feri parcă să nu calce cărăbușul, când îl ajunse, și acesta bietul răsufală: „Bine c-am avut noroc! „

a) Ce a gândit cărăbușul când a văzut cocoșul și curcanul?

---

b) Scrie ce crezi că se va întâmpla în continuare. De ce crezi astfel?

Citește fragmentul următor!

Dar deodată, de după gard, sări, mare, cu coada rotundă cât soarele la răsărit, un păun. Pasărea se legănă o clipă, apoi își strânse coada și zbură în drum. „De acesta nu mai scap!” crezu cărăbușul. Păunul s-a apropiat, l-a răsturnat cu ciocul pe spate, apoi iar l-a întors cum îl găsisese și lăsându-l, își văzu de drum. Cărbușului nu-i venea să-și creadă ochilor că mai e în viață. Dar uite: colo e drumul, sub el hârtia, pe dreapta gardul – trăiește. Ia să zboare acum cât putea mai repede de-acolo pe vreo creangă de copac. Să-și încerce aripile. Și le desfăcu. În clipa aceea un pui de sturz, mai mărișor ceva decât o nucă, zbură spre el. „Ei! De așa păsări mici, mai de seama mea, mi-e drag și mie”, gândi cărăbușul, pregătindu-se chiar să dea sturzului „ziua bună”.

a) Cum se simte cărăbușul când vede puiul de sturz?

---

b) Scrie ce crezi că se va întâmpla în continuare. De ce crezi astfel?

Citește fragmentul următor!

Dar sturzul se lăsă lângă bucățica de hârtie, deschise pliscul, apucă cu lăcomie cărăbușul și hap! hap!-mai să se înece, îl înghiți. Sărăcuțul cărăbuș!

De pe gard, o vrabie, care văzuse multe în viața ei, își așezase puișorii în rând, să privească, de cum zărise cărăbușul jos. Și acum își luă zborul într-un loc, strigându-și după dânsa puii, care duceau în minte o învățătură mai mult.

Ai înțeles textul?

1. Recitește textul și selectează varianta corectă de răspuns:

Unde a căzut cărăbușul ?

a. pe un drum prăfuit	b. pe o ramură
c. pe o bucățică de hârtie albă	d. lângă o curte

Care cuvinte ne spun cât de bucuros a fost cărăbușul că a scăpat de cocoș?

a. „Scap de unul dau peste altul!”	b. „Am scăpat!”
c. „Bine c-am avut noroc!”	d. „De așa păsări mici....mi-e drag și mie!”

4. Colorează caseta care conține explicația corectă a expresiei „își dădeau binețe”.

se simțeau bine

se salutau

se înfruntau

se măsurau
din priviri

5. Ce învățătură crezi că duc în minte puii de vrabie? Explică!

---

6. Formulează câte o întrebare pentru fiecare dintre personaje.

---

7. Subliniază cuvintele care nu sunt în textul „Sărăcuțul”.

Și dacă de pe jos fura flori colorate și parfumate, pene pestrițe și hârtii mototolite, de pe-o ramură înflorită luă un cărăbuș mititel, castaniu, cu aripile fragede, cu ochisorii ca două neghinițe.

Alcătuiește un text în care să se regăsească cuvintele descoperite.

---

8. Îți place finalul povestirii? De ce?

Larvele ies din ouă după 4-6 săptămâni.

Larva ajunge până la șaiszeci și cinci mm lungime. Este rotunjită în zona abdominală și are trei perechi de picioare ce pornesc din zona toracică. Capul este maroniu și clar delimitat de restul corpului.

Perioada de zbor a cărăbușului este în aprilie și mai, iar atunci aceștia roiesc în zbor pe la amiază și pe înserat. De obicei nu-i place căldura soarelui, de aceea este activ în timpul nopții.

Cărăbușul reprezintă hrană pentru: lilieci, ciori, vrăbii, bufnițe, mierle, arici, cârtițe etc.

Pentru a-și feri recolta de invazia cărăbușilor, este bine ca omul să acopere straturile de plante cu o bucată de plastic sau pânză pe perioada zborului acestora sau să planteze păpădii, deoarece acestea sunt hrana lor preferată.

Ai înțeles textul citit?

1. Recitește cu atenție textul pentru a răspunde la întrebări.

a) Care sunt cele mai importante specii de cărăbuși din Europa?

---

b) Pleci în excursie de documentare. Dorești să vezi cărăbușul în mediul lui natural. Unde îl vei găsi? Folosește informațiile din text pentru a putea răspunde.

---

c) În care parte a textului afli despre alcătuirea cărăbușului?

---

d) Care este deosebirea între mascul și femelă? Exemplifică pe baza textului.

---

e) De ce cărăbușul este activ în timpul nopții? Răspunde pe baza textului.

---

f) Identifică în text o modalitate prin care oamenii își pot feri recolta de cărăbuși.

---

g) Privește cu atenție desenul. Ce elemente sunt în imagine și nu sunt prezentate în text?

---

h) Gândește-te la ceea ce ai citit în text pentru a explica dacă această insectă este dăunătoare sau folositoare.

---

i) Ce informații găsești foarte interesante ? De ce?

Gândește, lucrează, spune-ți părerea!

2. Recitește textele „Sărăcuțul” și „Cărăbușul”. Stabilește asemănările și deosebirile între cele două insecte.

Sărăcuțul

Cărăbușul

<hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/>	<hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/>	<hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/>
---	---	---

3. Ce alte informații dorești să afli despre cărăbuș? Completează lista dată.

Vreau să știu...

Prezintă întrebările în fața colegilor. Notează care dintre întrebări ți s-au părut interesante. Caută răspunsuri pentru acestea pe internet, în atlase, reviste de specialitate, enciclopedii etc.

4. Colorează cu aceeași culoare perechile de cuvintele cu sens opus.

căldură	ridicături	să planteze	hrănire
	pornesc		opresc
înfometare	frig	să defrișeze	adâncituri

5. Joacă-te!

Desenează cărăbușul pe baza informațiilor din text. Expuneți lucrările în clasă. Discutați / faceți observații/aprecieri pe baza acestora.

Evaluare 1

Citește cu atenție textul de mai jos!

Hoțul

după Tudor Arghezi

În cutia cu pălării vechi, sta un urs de catifea. Dacă nu ar fi fost galben ca floarea soarelui, el ar fi fost fioros și podul întreg ar fi tremurat de frica lui. Aveam în pod doi berbeci năpârliți, trei vaci fără picioare și un armăsar, care sta în pod fiindcă era de lemn și vopsit cu pensula verde. Dar ursul era galben și culoarea aia micșorează seriositatea lucrurilor, nu sperie pe nimeni... Și mai avea ursul doi ochi de sticlă, care se uitau drept în tavan. Croitoreasa, când a îmbrăcat ursul cu șase petice croite frumos, cred că s-a înșelat când a trebuit să-i pună și ochii. A greșit cutia ochilor de urs și a luat dintr-o altă cutie, doi ochi de porumbel.

Un urs se cere încrunțat: ursul nostru din pod se uita cu bunătate.

Ursul stătuse jos, în casă, doi ani întregi și ajunsese atât de stricător, încât am fost nevoit să-l pun deoparte, în singurătate. Așa s-a trezit el în cutia de pălării din pod, numai după ce încercasem zadarnic fel de fel de mijloace de îndreptare. Ursul nostru se năvălise să fure. Și nu fura altceva decât bomboane, ciocolată, dulceață, fructe și rahat. Când Tătuțu aducea o cutie cu lucruri dulci, ursul mirosea și golea numaidecât cutia, fără să-l vadă nimeni.

- Cine a mâncat ciocolata ?
- U'su, răspundea băiatul, ridicând din umeri. Nu mai e.
- Dar cutia cu bomboane englezești ?
- U'su, răspundeau fata și băiatul.

Îl văzuseră amândoi. L-au prins de câteva ori cu cutiile în brațe fugind sub canapea. L-au și bătut. Odată i-au rupt o ureche de bumbac. De doi ani de zile, ursul a mâncat toată dulceața de zmeură și de chitră, caisele verzi, nucile, șerbetul. Însă el nu mânca tot borcanul, lua câte puțin, ca să nu se cunoască, scotea câte un pumn de bomboane, câteva bucăți... și le mânca pe toate cu încetul.

Așa s-a făcut că am trimis hoțul în pod, ca să-l pedepsim și să cruțăm dulcelețurile copiilor. Însă el fură și acum. Vine din pod. Noi nu l-am întâlnit niciodată pe scară, se ferește de noi, însă copiii l-au văzut de mai

multe ori cum vine, cum deschide dulapul, cum desface borcanele și cutiile, cum le golește și cum fuge îndărăt. De copii, ursul nu vrea să se ferească.

Mutarea lui în pod a fost cu atât mai binevenită cu cât învățase de la urs să mănânce zahăr și mielul cu părul creț. Și de la miel a învățat și mingea să pape dulceață furată, bomboane, cozonac și prăjituri. Cred că ursul niciodată nu a mâncat ce mănâncă acum toate mingile, care înconjoară borcanele și cutiile.

Tătuțu nu bate ursul, nici mielul, nici mingile, pentru că el știe că trebuie să crească, și lasă dulapurile descuiate, cutiile cu capacul nițel ridicat, borcanele nelegate, pentru că mingile nu au degete ca să dezlege sfoara și să descuie dulapul.

Totuși, într-o zi, Tătuțu o să se puie la pândă, chiar în dulap. Când ursul și mielul vor veni cu lingurița în lăbuță ca să se înfrupte, o să-l găsească pe Tătuțu între borcane. Și atunci, nu știi care din trei va fugi mai repede, speriat: mielul, ursul ori Tătuțul.

Vocabular:

- croite - tăiate după contur
 se nărăvise - se obișnuise să facă un lucru rău, prinsese un obicei rău
 chitra - fructul chitrului, cu aspectul unei lămâi, din care se poate face dulceață
 să se înfrupte - să mănânce din ceva gustos
 să cruțăm - aici, să păzim, să ferim

Rezolvă cerințele următoare!

I. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect.

Unde a fost mutat ursul?

- a) în dulapul cu jucării
 b) în camera copiilor
 c) în cutia de pălării din pod
 d) în coșul cu jucării

De ce nu se speria nimeni de urs?

- a) fiindcă era de catifea
 b) fiindcă era galben
 c) fiindcă era din lemn
 d) fiindcă era îmbrăcat cu șase petice croite frumos

De ce a fost trimis ursul în pod?

- a) era o jucărie veche
 b) avea urechea ruptă
 c) copiii nu se mai jucau cu el
 d) ca să fie pedepsit și dulcelețurile copiilor să fie cruțate

Ce a învățat mingea, de la miel, să mănânce?

- a) dulceață furată, bomboane, cozonac și prăjituri
 b) dulceață, ciocolată, fructe și rahat
 c) fructe, rahat, bomboane și dulceață
 d) ciocolată, bomboane, dulceață și cozonac

Cine era hoțul?

- a) mielul   b) ursul   c) mingea   d) copiii

II. Aranjează acțiunile ursului în ordinea în care sunt redată în povestire.

Prima a fost deja numerotată pentru tine.

- Desface borcanele și cutiile.
 1 Vine în pod.
 Fuge îndărăt.
 Deschide dulapul.
 Golește borcanele și cutiile.

III. Completează propozițiile cu informații din text:

Tătuțu lasă dulapurile _____, cutiile cu capacul _____, borcanele _____, pentru că mingile _____ ca să dezlege _____ și să descuie _____.

IV. Răspunde la întrebări :

Ce alte jucării se găsesc în pod?

Ce obișnuia ursul să fure?

De ce nu mânca hoțul tot borcanul de duceață?

De ce nu bate Tătuțu ursul, nici mielul, nici mingile?

În ce moment al povestirii ți-ai dat seama cine este adevăratul hoț?

V. Identifică personajele din text după faptele lor!

Fapte	Personaje
s-a înșelat când a trebuit să-i pună și ochii.	
I-au prins de câteva ori cu cutiile în brațe.	
se uita cu bunățate.	

VI. Imaginează-ți că Tătuțu intră în dulap, printre borcane și stă la pândă.

Ce crezi că va face Tătuțu când va vedea hoțul?

Ce crezi că va face hoțul când îl va vedea pe Tătuțu?

VII. Din casetele de mai jos, alege cuvintele necesare și construiește trei proverbe. Indică-l pe cel care s-ar potrivi ca sfat dat celor doi copii.

prietenul

este

la nevoie

de multe ori

ulciorul

recunoscută

nu merge

iertată

pe jumătate

se cunoaște

o greșeală

la apă

1. _____

2. _____

Sfatul pe care l-ai da copiilor este:

3. _____

Apreciază singur!

Exercițiul	Calificative		
	Suficient	Bine	Foarte bine
I.	Ai încercuit corect unul - două răspunsuri	Ai încercuit corect trei -patru răspunsuri	Ai încercuit corect cinci răspunsuri
II.	Ai așezat una-două acțiuni	Ai așezat corect trei acțiuni	Ai așezat corect patru acțiuni
III.	Ai completat corect 1-3 cuvinte	Ai completat corect 4-5 cuvinte	Ai completat corect 6 cuvinte
IV.	Ai răspuns corect la 1-2 întrebări	Ai răspuns corect la 3-4 întrebări	Ai răspuns corect la 5 întrebări
V.	Ai recunoscut un personaj	Ai recunoscut două personaje	Ai recunoscut trei personaje
VI.	Ai construit un enunț corect	Ai construit două enunțuri parțial corecte	Ai construit două enunțuri corecte
VII.	Ai ales corect casetele și ai realizat un enunț complet	Ai ales corect casetele și ai realizat două enunțuri complete	Ai realizat trei enunțuri complete și ai identificat corect sfatul ce poate fi dat copiilor

Spune-ți părerea! Ce crezi despre pedepsirea ursului pentru ceva ce nu a făcut?
Ce părere ai despre atitudinea copiilor?

Să povestim despre oameni și meserii!

„Cine are prieteni nu este sărac.”

Cum crezi că este un prieten adevărat? Tu la ce te gândești când spui cuvântul „prietenie”?

Citește cu atenție textul!

Singur pe lume

adaptare după Hector Malot

Remi era un copil găsit. Până la vârsta de opt ani, fusese crescut de tușa Barberin, o femeie inimoasă pe care copilul o iubea tare mult. Bărbatul acesteia, Barberin, l-a vândut însă unui actor ambulant. Remi a intrat astfel în trupa domnului Vitalis. Primii lui prieteni au fost artiștii trupei: o maimuță, numită Suflețel și trei câini, Capi, Zerbino și Dolce. Cei cinci dădeau spectacole în piețele orașelor pe care le întâlneau în drumul lor.

Odată, când se plimbau pe malul unui râu, un vapor micuț, elegant, s-a oprit lângă ei. La bord erau un băiat și mama lui. Cei doi, încântați de spectacol, i-au invitat pe Remi și pe prietenii lui să urce pe vapor.

Remi a aflat că pe băiat îl cheamă Arthur, că e cam bolnăvicios și nu poate să se miște. Mama lui Arthur era englezoaică și se numea doamna Milligan; era văduvă, iar Arthur era singurul ei copil. Fiindcă nu se putea obișnui cu ideea că Arthur nu putea să mai umble, doamna Milligan transformase mica ambarcațiune într-o căsuță plutitoare. Arthur stătea de dimineață până seara, cu maică-sa alături, iar priveliștile îi lunecau pe dinainte fără ca el să fie nevoit a face altceva decât să deschidă ochii.

- Fiul meu ar vrea să știe dacă rămâi în seara aceasta la noi, spuse mama.
- Aici? Pe vapor? se miră Remi.
- Da, Arthur se simte foarte bine în compania voastră.

Atât Remi, cât și cele patru animale, au avut parte de cea mai bună mâncare și de cel mai moale pat din viața lor.

Într-o dimineață, când s-a trezit, băiatul l-a auzit pe Arthur plângând și s-a grăbit să afle ce s-a întâmplat.

- Nu reușesc să învăț fabula „Lupul și mielul”, oricât de mult încerc! spuse Arthur printre lacrimi.
- Dar fabula nu-i așa de grea. Ai să reușești! îl încurajă Remi.
- Ba e foarte grea.
- Mie, dimpotrivă, mi s-a părut chiar foarte ușoară; și ascultând-o pe mama ta adineauri când ți-o citea, cred că am învățat-o.

- Cum ai făcut ca s-o înveți?

- Am ascultat-o pe mama ta când ți-o citea, dar am ascultat-o cu atenție, fără să mă uit la ce se întâmpla în jurul nostru. Trebuie doar să îți imaginezi. Despre ce e vorba în fabulă? Despre o oaie. Încep deci să mă gândesc la oi. După aceea mă gândesc la ce fac oile. Văd oile culcate și dormind în țarc, și, văzându-le, nu le mai uit.

- Bine, zise el, le văd și eu: „Niște oi stăteau la adăpost în țarc...”

- Vrei să înveți și restul fabulei tot așa?

- Da, cu tine sunt sigur c-o învăț. Vai, ce bucuroasă are să fie mama! Ți mulțumesc, Remi, ești un prieten adevărat!

Și se puse să învețe restul fabulei, așa cum învățase începutul. Nu trecuse nici un ceas și o știa foarte bine. Tocmai o mai repeta o dată fără greșală, când maică-sa se ivi în spatele lor. În primul moment, văzându-i împreună, se încruntă crezând că se jucau, dar Arthur n-o lăsă să deschidă gura:

- Acum o știi toată! M-a învățat Remi.

Doamna Milligan se uită foarte mirată la Remi și se pregăti, desigur, să-l întrebe cum făcuse, când Arthur începu să spună pe din afară, fără ca ea să fi cerut, „Lupul și mielul”. O spuse fără șovăire, fără greșală, cu un glas care vibra de bucuria victoriei.

Chipul frumos al doamnei Milligan se luminează de un zâmbet și ochii i s-au umezit. S-a aplecat asupra lui Arthur și l-a îmbrățișat.

Dicționar:

actor ambulant	- actor care se deplasează cu trupa dintr-un loc în altul pentru a da reprezentații
ambarcațiune	- vas plutitor de dimensiuni mici, cu vâsle, cu pânză sau cu motor
englezoaică	- femeie care locuiește în Anglia
fabulă	- scurtă povestire, de obicei în versuri, în care autorul, folosind drept personaje animale, plante sau lucruri, critică anumite obiceiuri greșite ale oamenilor, cu scopul de a le îndrepta
țarc	- loc îngrădit unde se adăpostesc sau se închid oile, vitele, etc.

Ai înțeles textul citit?

1. Încercuiește varianta corectă:

Remi era ....

a) copilul doamnei Barberin	c) copilul doamnei Milligan
b) un copil găsit	d) copilul domnului Vitalis

Suflețel este...

a) un om	b) un motan	c) o maimuță	d) un câine

Primii prieteni ai lui Remi au fost...

- a) o maimuță și o pisică
- b) o pisică și trei câini
- c) o maimuță și trei pisici
- d) o maimuță și trei câini

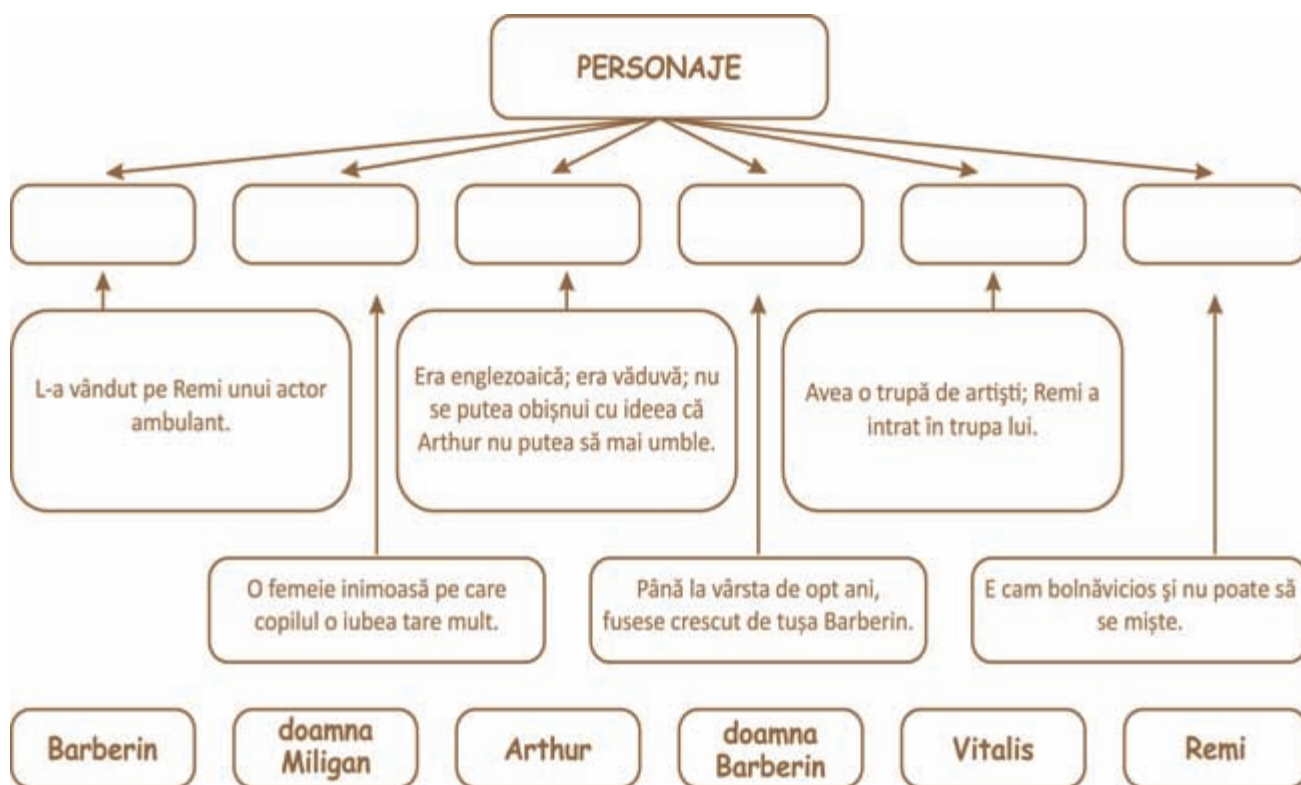
Doamna Milligan era...

- a) englezoaică
- b) româncă
- c) franțuzoaică
- d) grecoaică

Arthur nu reușea să învețe...

- a) o poezie
- b) tabla înmulțirii
- c) o fabulă
- d) o legendă

2. Recunoaște personajele după descrierile date și completează cu etichetele potrivite.

3. Răspunde la următoarele întrebări

- Cum a ajuns Remi în trupa domnului Vitalis?

- Ce a aflat Remi despre Arthur de la doamna Milligan?

- Cum îl sfătuiește Remi pe Arthur să învețe fabula?

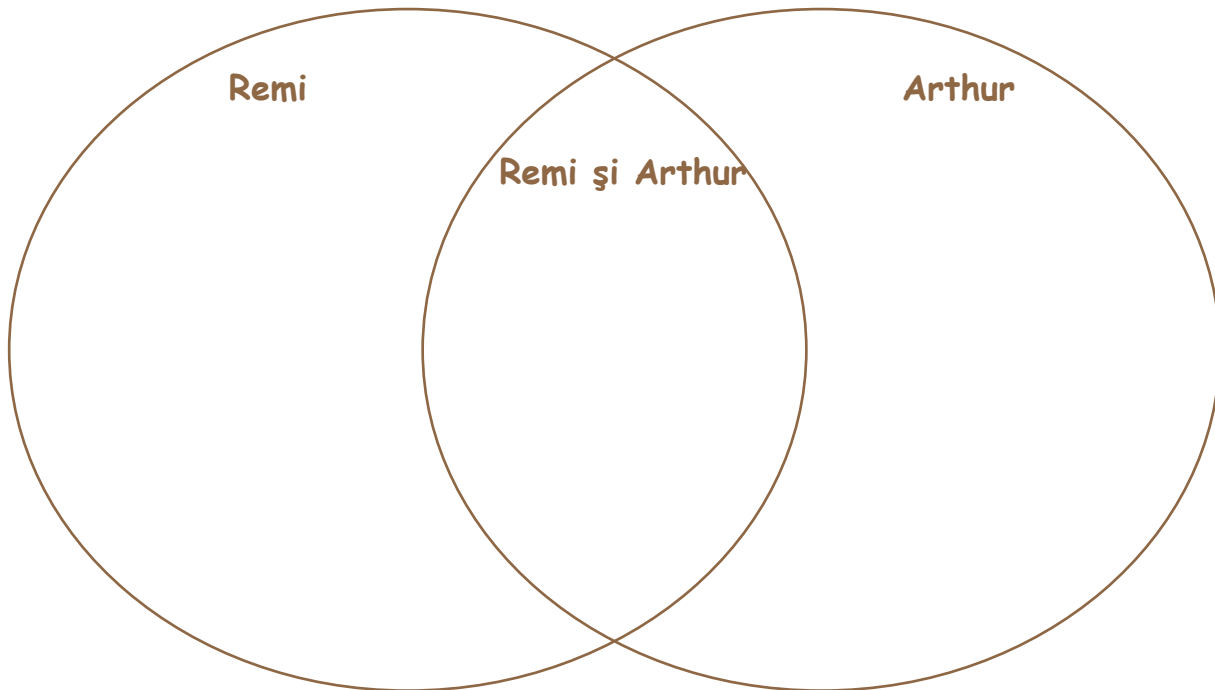

---

4. Completează diagrama cu asemănările și deosebirile dintre personajele textului citit.

5. Numerotează propozițiile de mai jos în ordinea în care s-au întâmplat evenimentele:

- Doamna Milligan îl îmbrățișează pe Arthur.
- Remi și prietenii lui sunt invitați să urce pe vapor.
- Arthur spune fabula pe din afară, fără greșală.
- Remi află despre problemele de sănătate ale lui Arthur.
- Artiștii trupei sunt văzuți de persoanele aflate pe un vapor micuț, elegant.
- Remi îl sfătuiește pe Arthur cum să învețe fabula.
- Arthur plânge deoarece nu reușește să învețe fabula „Lupul și mielul”.

6. Citește următoarele enunțuri și privește modul de formare a cuvintelor subliniate:

Tușa Barberin era o femeie **inimoasă**.

Arthur era un copil **bolnăvicios**.

inimă

inimos, inimoasă

bolnav

bolnăvicios, bolnăvicioasă

Formează și tu astfel de cuvinte, pornind de la următoarele cuvinte:

prieten

---

copil

---

bucurie

---

căldură

---

7. Explică expresiile:

„un glas care vibra de bucuria victoriei”

„chipul i se luminează de un zâmbet și ochii i s-au umezit”

Gândește, lucrează, spune-ți părerea!

- Ce poți spune despre atitudinea lui Remi față de Arthur?

- De ce consideră Arthur că Remi este un prieten adevărat?

---

8. Numește două trăsături morale ale personajului principal și argumentează prin câte un enunț ce fapte ilustrează aceste trăsături.

---

9. Ai aflat din povestire despre felul în care Arthur a reușit să facă un lucru de care nu se simțea în stare.

Povestește colegilor tăi despre un moment în care și tu ai reușit să faci un lucru pe care nu credeai că-l vei putea face vreodată.

Joacă-te!

10. Scrie un cvintet pornind de la cuvântul *prietenie*.

Structura cvintetului

- primul vers este format din cuvântul tematic (un substantiv);
- al doilea vers este format din 2 cuvinte (adjective care să arate însușirile cuvântului tematic);
- al treilea vers este format din trei cuvinte (verbe care să exprime acțiuni ale cuvântului tematic);
- al patrulea vers este format din patru cuvinte ce alcătuiesc o propoziție prin care se afirmă ceva esențial despre cuvântul tematic;
- al cincilea vers este format dintr-un singur cuvânt care sintetizează tema/ ideea.

Iată un exemplu:

Copilărie
 Veselă, jucăușă
 Râd, cânt, întreb
 Copilăria este vârsta minunilor.
 Fericire.

Citește mai mult!

Citește în întregime romanul scriitorului francez Hector Malot, „Singur pe lume”.

Meserii uitate

Citește cu atenție informațiile!

Multe dintre meseriile practicate cu ani în urmă, au dispărut. Despre ele putem afla din articole de ziar, vizite la muzee, povestirile bunicilor sau străbunicilor. Ați aflat din textul literar despre actorii ambulănți. Ați auzit însă de coșar, plutaș, potcovar, birjar, ceasornicar, pălărier, ceaprazar, pantofar, bărbier, șelar sau bragagiu?

Birjar

Pe străzile Bucureștiului dar și în alte orașe mai mici puteai vedea circulând în sus și în jos trăsurile. Ele duceau oamenii la destinație. Birjarul, cel ce mână caii, întotdeauna politicoș, avea grijă ca oamenii să ajungă cu bine acolo unde își doresc. Pentru vreme rea birjele erau construite special, astfel încât călătorii să fie feriți de ploaie și frig.

Ceasornicar

Într-o cămăruță puteai vedea un om stând la o masă plină cu ceasuri desfăcute, cu unelte de tot felul: clești, șurubelnițe care mai de care mai subțiri și mai mici. Meșterul ceasornicar avea întotdeauna o lupă pe care o potriva în dreptul unuia dintre ochi pentru a putea vedea și cea mai mică rotiță. Cu migală și răbdare reușea să repare de la ceasurile cu pendul până la cele mână.

Plutaș

Această meserie a dispărut în urmă cu cincizeci de ani. De regulă, era o meserie de familie, moștenită din tată în fiu. Plutașii își confecționau singuri plutele din bușteni legați bine unii de ceilalți.

Coșar

I se mai spunea și hornar. Umbla pe străzi strigându-și numele: coșar! coșar!

Acolo unde era chemat, se urca pe acoperișul casei și curăța coșul. Folosea după caz fie o perie cu o coadă foarte lungă, fie o bilă mare de metal legată cu un lanț.

Coșarul introducea bila pe hornul casei de câte ori era nevoie pentru a-l curăța.

Doar mărtișorul-coșar ne mai amintește de această meserie demult uitată.

Coșar

Meseriile tradiționale se transmit de obicei din tată în fiu. De la acesta regulă nescrisă nu putea face excepție meseria de coșar. Așa se numește și meșterul care împletește coșuri din nuiele de răchită sau de salcie.

Ai înțeles textul citit?**1. Recitește informațiile pentru a răspunde la întrebări:**

a) Cu ce se ocupa birjarul?

---

b) În care parte a textului ai aflat că lupa era nelipsită meșterului?

---

c) Scrie două informații pe care le-ai aflat despre meseria de coșar?

Gândește, lucrează, spune-ți părerea!**2. Care dintre meserii ți s-a părut interesantă? Explică alegerea aducând argumente din text.**

---

3. Găsește informații despre una dintre meseriile despre care nu ai aflat nimic în text.

Poți utiliza surse de informare ca: biblioteca, internetul, discuțiile cu bunicii, reviste, pliante. Prezintă colegilor meseria despre care te-ai informat .

4. Organizați în clasă un târg al vechilor meșteri și meserii.

Alegeți-vă rolurile după aptitudinile și interesele voastre. Unii puteți fi meșteri, alții reporteri. Lucrați în perechi și redactați un interviu de 5-6 întrebări cu răspunsurile potrivite. Citiți interviurile în clasă, colegilor voștri.

5. Joacă-te!

Ordonează cuvintele și scrie proverbele:

are

cine

parte

carte

are

de

brățară

aur

meserie

este

muncitor

de

harnic

duce

nu

dor

pâine

omul

Să povestim despre plante!

„Lauda de sine nu miroase-a bine.”

Te-ai lăudat vreodată? În ce situație? De ce ai procedat așa?

Citește cu atenție textul!

Stejarul și trestia

după La Fontaine

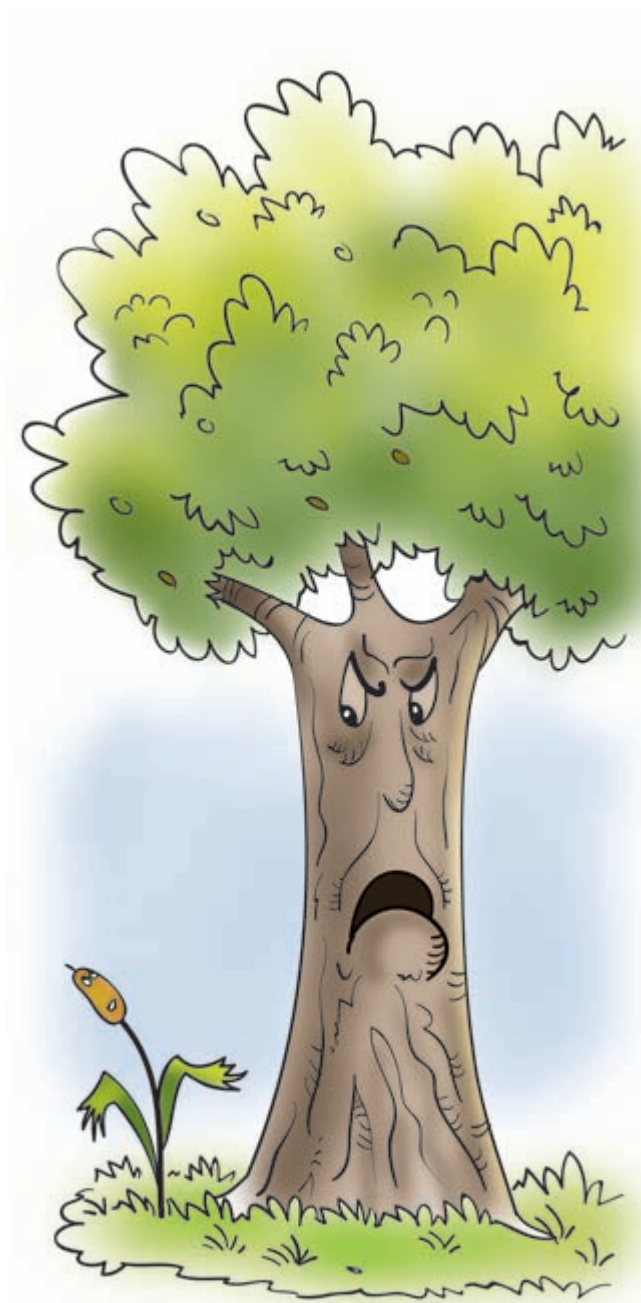
Stejarul zise trestiei, cu care
Nu știi pe unde s-a-ntâlnit din întâmplare:
„-Tulpina ta-i prea fragedă și, vai!
Cuvinte să te plângi destule ai.

O vrabie pe moțul tău, din fugă,
Atârnă cât o buturugă,
Și firul cel mai slab de vânt, când trece,
Îți face capul să se plece,
Pe când al meu, cât piscul, cât un munte,
Știe furtuna mare să o-nfrunte.

Ce ție-ți este crivăț, la mine-i o șoptire.
Încât, de-ai crește zveltă și subțire,
În adăpostul meu de frunză,
Te-aș fi scutit de vânt să te pătrundă.

Dar tu te naști, de obicei,
La marginile lumii și-n mlaștinile ei.
A fost nedreaptă soarta cu tine, soră dragă,
Că te-a lăsat străină, plăpândă și pribeagă.”

Ea, trestia, răspunse:
- „Ești bun și ți-este milă
De trupul meu prea gingaș de copilă;
De vânt n-am a mă plânga:
Tulpina-mi se-ncovoiaie, nu se frânge.
Mai grijă mi-e de tine.
Din bolțile cerești,
Tu, fulgerat de trăznet, întreg te prăbușești.”

Și nu sfârși, că vânturi dau năvală,
Se-aruncă, se adună, se răscoală,
Sparg zările, smulg codrii, răstoarnă și îneacă.

Stejarul pune pieptul, iar trestia se pleacă.
Și-ntr-adevăr, stejarul se năruie deodată,
De zgudui pământul, căzând dintr-o bucată.
Da, trestia rămâne firavă și plăpândă,
Și broaștele vor spune că și asta-i o izbândă.

Dicționar:

fragedă	-tânără, crudă
pisc	-vârf ascuțit de munte
crivăț	-vânt puternic și rece care suflă iarna
zveltă	-sprintenă, vioaie, grațioasă
pribeagă	-singură, care merge din loc în loc fără o treabă precisă
se năruie	-se dărâmă, se prăbuși
firavă	-slăbuță, gingașă, plăpândă
izbândă	-victorie, reușită

Ai înțeles textul?

1. Recitește textul pentru a răspunde la întrebări:

a) Ce personaje ai întâlnit în text?

---

b) Unde se „născuse” trestia?

---

c) Ce s-a întâmplat cu stejarul în timpul furtunii? Dar cu trestia?

---

d) Cum i-a vorbit stejarul trestiei?

---

e) Creează un alt final acestui text.

---

2. Unește personajele cu expresiile ce le caracterizează:

stejarul

fragedă

cât un munte

subțire

pune pieptul

pribeagă

trestia

Gândește, lucrează, spune-ți părerea!

3. Citind acest text scrie:

ce vezi	ce auzi
<hr/>	<hr/>
<hr/>	<hr/>
<hr/>	<hr/>
<hr/>	<hr/>
<hr/>	<hr/>
<hr/>	<hr/>
<hr/>	<hr/>
<hr/>	<hr/>
<hr/>	<hr/>
<hr/>	<hr/>

4 . Cum s-au comportat stejarul și trestia în fața furtunii? Completează tabelul cu expresii din text.

stejarul	trestia
<hr/>	<hr/>
<hr/>	<hr/>
<hr/>	<hr/>
<hr/>	<hr/>
<hr/>	<hr/>
<hr/>	<hr/>
<hr/>	<hr/>
<hr/>	<hr/>
<hr/>	<hr/>
<hr/>	<hr/>

5. Lucrul în pereche.

Discută cu colegul tău și răspunde. Ești de acord cu felul în care s-a adresat stejarul trestiei?

DA pentru că:

NU pentru că:

---

6. Selectează unul dintre proverbele de mai jos și explică ce ai înțeles citindu-l.

La pomul lăudat să nu te duci cu sacul.

Lauda face mai bun pe omul bun și mai rău pe cel rău!

Lăudăroșii sunt rareori viteji, iar vitejii sunt rareori lăudăroși.

Lauda este cea mai dulce dintre muzici.

---

7. La ce fel de om te gândești când citești despre stejarul din text?

Dar când citești despre trestie?

---

8. Formulează întrebări pe care dorești să le adresezi stejarului/trestiei.

---

9. Recitește textul și formulează răspunsuri:

Stejarul și trestia

Ce alte titluri crezi că s-ar potrivi textului?

Ce ai învățat citind acest text?

Alege-ți personajul care ți se potrivește și motivează alegerea făcută!

---

10. Ce culoare crezi că se potrivește :

modestiei _____

îngâmfării _____

înțelepciunii _____

reușitei _____

comunicării _____

Realizează un desen în care pui în evidență una dintre trăsăturile de mai sus.

Prezintă desenul în fața colegilor. Organizați o expoziție pe holul școlii. Dați-i un titlu sugestiv!

Hârtia

Hârtia este un material plan și subțire, având ca element esențial suprafața sa pe care se poate scrie, ale cărei dimensiuni sunt mult mai mari decât grosimea sa. Hârtia este obținută din fibre de celuloză amestecate.

În fabricarea hârtiei, celuloza de lemn este principala materie primă, cu toate că și alte fibre vegetale pot fi utilizate în locul ei. Celuloza de lemn se poate obține din multe feluri de lemne tari sau moi cum ar fi: molidul, bradul, eucaliptul, plopul și castanul.

Hârtia este materia de bază pentru mărfurile de papetărie și librărie. Producția și consumul de hârtie din țara noastră au crescut într-un ritm înalt în ultimii ani datorită cererii din ce în ce mai mari pentru tipărirea ziarelor, cărților științifice, tehnice, culturale, și mai ales pentru manuale și cursuri. În prezent și în perspectivă hârtia se va realiza, într-o măsură din ce în ce mai mare, prin reintroducerea în circuitul economic a materialelor celulozice utilizate (maculatură, ziare, reviste, cărți etc.). Principalele fabrici de hârtie sunt la Piatra Neamț, Bușteni, Letea, Scăieni, Secuieni, Sibiu, Brăila.

Hârtia, asemănătoare cu cea de azi, a fost făcută pentru prima dată în anul 105 d.Ch. la curtea împăratului Ho Ti în China. Se crede că, la început, s-a fabricat din textile nefolositoare și apoi coajă de dud și alte plante din care se produceau țesăturile. Hârtia s-a produs numai în China timp de 500 de ani. În anul 610 a fost introdusă în Japonia, iar în 750 în Asia Centrală. În Europa s-a produs prima dată în anul 1150 în Spania, după care producerea ei s-a dezvoltat și în restul Europei. În Europa, hârtia se obținea din textile nefolositoare. Când a apărut tiparul, a crescut cererea de hârtie și s-a înregistrat o criză de textile, ceea ce a dus la găsirea altor materii prime pentru fabricarea hârtiei. În secolul al nouăsprezecelea au început să fie folosite fibrele tulpinilor plantelor. În 1798 Nicholas-Louis Robert a făcut prima mașină de fabricare a hârtiei care producea doar o singură foaie de hârtie o dată. În timp, lemnul a devenit prima sursă de fibră în fabricarea hârtiei, iar fibrele textile încă se folosesc în fabricarea hârtiei tari.

În România, primele fabrici de hârtie s-au construit în 1539 la Sibiu și în 1546 la Brașov, iar primul act oficial scris pe hârtie este dat de Mircea cel Bătrân mănăstirii Tismana în anul 1406.

Pentru a utiliza cât mai puțin lemn, în fabricarea hârtiei se folosește maculatura.

Maculatura se dizolvă în multă apă până se reduce la o pastă lichidă, impuritățile mari precum și materialele plastice, metalele, etc. sunt extrase, apoi se adaugă produse chimice pentru a elimina cerneala tipărită. În mașina de hârtie, această pastă trece printr-un număr mare de bobine, aici apa fiind extrasă și astfel se obține hârtia reciclată, care poate fi folosită din nou.

Iată etapele prin care putem obține hârtie din hârtie reciclată:

1. Se ia hârtie reciclată, se face bucăți și, după ce se lasă la muiat în apă, se pune într-un blender.

2. În blender, hârtia este mărunțită foarte fin. Când s-a obținut o pasta de hârtie și apă, se pune într-un vas.

3. Cu o ramă alcătuită din două părți (rama de formare și sita), se ia din vas pastă pentru formarea unei foi de hârtie.

4. Apoi, foaia se pune pe o cârpă, pentru presare.

5. După presare, hârtiile se pun la uscat.

moaradehartie.ro/cum-se-fabrica-hartia-manuala

Dicționar:

- celuloză - substanță care se găsește în plante și este întrebuințată în fabricarea hârtiei
 papetărie - magazin/raion într-o librărie unde se vând caiete, hârtie, carton, creioane, penițe
 maculatură - hârtie scrisă, tipărită care și-a pierdut importanța/veche

Ai înțeles textul citit?**1. Recitește textul pentru a putea încercui răspunsul corect:**

Principala materie primă în fabricarea hârtiei este:

- a) materialul plan și subțire
- b) celuloza de lemn
- c) fibrele vegetale
- d) fibrele de celuloză amestecate

Hârtia a apărut pentru prima dată în:

- a) Europa
- b) Asia Centrală
- c) China
- d) Japonia

Prima mașină de fabricare a hârtiei a apărut în anul:

- a) 1150
- b) 750
- c) 610
- d) 1798

2. Răspunde la următoarele întrebări:

a) Enumeră cel puțin trei copaci utilizați în fabricarea hârtiei.

---

b) Ce domnitor român a scris pentru prima dată un act oficial pe hârtie?

---

c) Care au fost cauzele care au determinat folosirea altor materii prime în fabricarea hârtiei?

---

d) Cum îți poți confecționa propria foaie de hârtie? Explică pe baza textului!

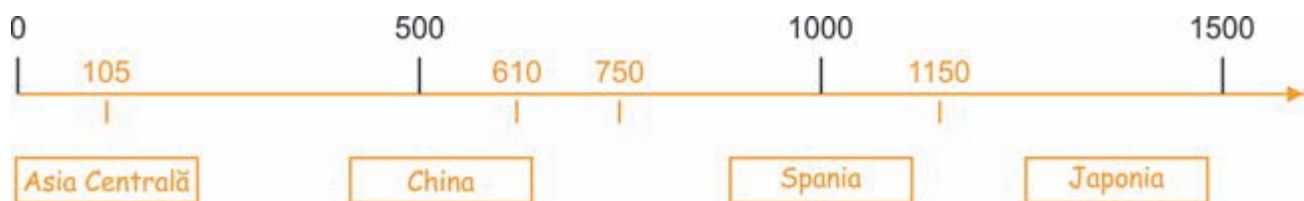

Gândește, lucrează, spune-ți părerea!

3. Formulați întrebări pe baza textului pornind de la următorul organizator grafic:

4. Realizează corespondența, urmărind axa timpului și reconstituie traseul răspândirii hârtiei în lume:

5. Activitate pe grupe. Completați următoarele liste conform cerințelor:

Hârtia este importantă pentru că...

Pădurea este importantă pentru că...

Realizați un afiș cu ajutorul căruia să promovați și alte tipuri de materie primă pentru fabricarea hârtiei. Inițiați o campanie de colectare a maculaturii în care să folosiți afișele create.

Să povestim despre curaj!

„Cine se teme de urs, nu se duce în pădure după lemne.”

Citește cu atenție textul!

Găinile

Jules Renard

- Pun prinsoare – spune doamna Lepic – că Honorina iar a uitat să-nchidă găinile.

E-adevărat. Te uiți pe fereastră și vezi îndată. În fundul ogrăzii, cotețul găinilor își cască, în noapte, pătratul negru al porțiței deschise.

- Felix, dacă te-ai duce tu să le închizi? zice doamna Lepic celui mai mare dintre copiii săi.

- Nu-i treaba mea să văd de găini – mormăi Felix, un băiat gălbejit, trândav și fricos.

- Atunci tu, Ernestino?

- O, mămico, aș muri de frică!

Felix, fratele mai mare, și soră-sa Ernestina abia ridică ochii când răspund. Citesc amândoi foarte adânciți, cu coatele pe masă, frunte-n frunte.

- Doamne, că proastă mai sunt! spune doamna Lepic. Unde-mi era capul? Morcoveață, du-te și-nchide găinile!

Cu porecla asta îl alintă pe mezinul casei, din pricină că are părul roșu și fața pistruiată. Morcoveață, care-și făcea de lucru pe sub masă, se ridică și îngână sfios:

- Zău că și mie mi-e frică, mămico.

- Cum! i-o întoarce doamna Lepic. Un voinic ca tine? Mă faci să râd. Hai, mișcă-te!

- Păi ce, nu-l știm noi? E viteaz ca un țap – sare cu gura soră-sa Ernestina.

- Nu se teme de nimeni și de nimic, adăugă fratele său Felix.

Morcoveață se umflă în pene la auzul acestor laude și, rușinându-se în sinea lui că nu e vrednic de ele, încearcă să-și biruie teama.

Ca să-i mai dea curaj, maică-sa îi promite o palmă.

- Barem să-mi faceți lumină – îngăimează el.

Doamna Lepic ridică din umeri, Felix surâde disprețuitor. Doar Ernestina se arată miloasă – ia o lumânare și își însoțește frățiorul până la capătul coridorului.

- Te-aștept aici, zice ea.

Numai că o zbughește într-o clipită îndărăt, înspăimântată de o răbufnire de vânt care zbugiumă flacăra lumânării și o stinge.

Încordându-și pulpele și simțindu-și călcâiele parcă lipite de pământ, Morcoveață începe să dârdâie în întuneric; afară e-o beznă de i se pare că a orbit. Câte un vârtej de vânt îl înfășoară ca un cearșaf înghețat, gata să-l smulgă din loc. Vulpi, ba poate că și lupi, nu-i suflă oare peste mâini, în obraji? Cel mai bine ar fi să dea buzna, la nimereală, spre coteț, cu capul înainte, spintecând întunecimea din jur. Găsește pe bâjbâite ivărul porțiței. Zdupăitul pașilor săi face

găinile să se foiască pe stîngii și să cârâie speriate.

- Da' potoliți-vă odată! le strigă Morcoveață.
- Eu sunt!

Închide porțița, apoi zboară înapoi ca și cum ar avea aripi. Iar când intră în casă, gâfâind și mândru de ispravă, și dă de căldură și lumină, i se pare că a lepădat niște zdrențe pline de noroi și pătrunse de ploaie, și a îmbrăcat un veșmânt ușor și nou. Zâmbește plin de sine, și stă țanțos, așteptând laude, ba, fiindcă se știe scăpat de primejdie, caută pe chipurile alor săi urme ale îngrijorării care trebuie să îi fi frământat mai adineauri.

Felix și Ernestina citesc însă liniștiți mai departe, iar doamna Lepic îi spune cu nepăsare, ca și cum nimic nu s-ar fi întîmplat:

- Morcoveață, de azi înainte ai să închizi găinile în fiecare seară.

Dicționar:

prinsoare	- pariu, rămășag
trîndav	- leneș
beznă	- întuneric
ivăr	- clanță (la ușă), zăvor, încuietore (la ușă)
cârâie	- (despre păsări, mai ales găini) scot sunete caracteristice, neplăcute, scurte și guturale
țanțos	- mândru, semeț, fudul, îngâmfat

Ai înțeles textul citit?

1. Încercuiește varianta corectă:

Doamna Lepic îl trimite pe Morcoveață...

- a) să dea mâncare la găini   b) în pat   c) să închidă găinile   d) la piață

Mezinul familiei este...

- a) Felix   b) Ernestina   c) Honorina   d) Morcoveață

Copilul primise porecla Morcoveață pentru că....

- a) îi plăceau morcovii   c) fura morcovi
b) avea nasul ca un morcov   d) avea părul roșu și fața pistruiată

Personajul care se oferă să îl ajute pe Morcoveață este...

- a) doamna Lepic   b) Ernestina   c) Felix   d) domnul Lepic

Drept răsplată pentru curajul său, Morcoveață primește....

- a) laude din partea familiei   c) aplauze
b) sarcina de a închide găinile în fiecare seară   d) mulțumiri

2. Numerotează propozițiile de mai jos în ordinea în care s-au întâmplat evenimentele:

- Morcoveață începe să dărdăie în întuneric.
- Doamna Lepic cere Ernestinei să închidă găinile.
- Mândru de ispravă, Morcoveață așteaptă laude.
- Morcoveață este trimis să închidă găinile.
- Doamna Lepic îi cere lui Morcoveață să închidă găinile în fiecare seară.
- Lui Felix i se propune să închidă găinile în coteț.
- Ernestina ia o lumânare și își însoțește fratele.

3. Recunoaște personajul:

„ un băiat gălbejit, trândav și fricos”

„ iar a uitat să-nchidă găinile”

„ încearcă să-și biruie teama”

„se arată miloasă – ia o lumânare și își însoțește frățiorul până la capătul coridorului”

---

4. Răspunde la următoarele întrebări:

- De ce nu vrea Felix să închidă găinile?

- Cum motivează Ernestina că nu se duce la găini?

- Ce simte Morcoveață când iese în întuneric?

- Ce ai fi făcut tu într-o astfel de situație?

- Ce aștepta Morcoveață la întoarcerea în casă?

---

5. Scrie enunțuri în care cuvintele *sare* și *mare* să aibă alte înțelesuri decât cele din text.

---

6. Unește expresiile care se potrivesc:

foarte adânciți
plin de sine
își biruie teama
se umflă în pene

îngâmfat
se mândrește
foarte concentrați
e curajos

7. Completează cadranul cu răspunsurile tale la întrebările formulate:

Când se petrece întâmplarea?	Unde are loc discuția celor din familie?
<hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/>	<hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/>
Ce hotărâre ia Morcoveață?	Care personaje participă la discuție?
<hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/>	<hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/>

8. Descrie sentimentele pe care le-a avut Morcoveață pe parcursul acestei povestiri.

---

9. Ce crezi că ai fi simțit tu într-o astfel de situație?

---

10. Care este mesajul principal al acestei povestiri?

- Oamenii își pot împlini visurile.
- Orice om poate greși în viață.
- Oamenii își pot învinge teama.
- Orice om are o poreclă.

11. Recitește următorul fragment:

„Zâmbește plin de sine și stă țăntos, așteptând laude, ba, fiindcă se știe scăpat de primejdie, caută pe chipurile alor săi urme ale îngrijorării care trebuie să îi fi frământat mai adineauri.

Felix și Ernestina citesc însă liniștiți mai departe, iar doamna Lepic îi spune cu nepăsare, ca și cum nimic nu s-ar fi întâmplat:

– Morcoveață, de azi înainte ai să închizi găinile în fiecare seară.”

Gândește, lucrează, spune-ți părerea!

- Ce poți spune despre atitudinea celor din familie față de Morcoveață?

- Cum crezi că ar putea răspunde Morcoveață la hotărârea mamei?

---

12. Tu ai fost poreclit vreodată? Cum te-ai simțit? Ce crezi despre folosirea poreclelor?

---

13. Ai aflat din povestire despre felul în care Morcoveață a reușit să-și învingă teama.

Povestește colegilor tăi despre un moment în care și tu ai reușit să-ți învingi teama.

Citește mai mult!

Citește în întregime romanul scriitorului francez Jules Renard, “Morcoveață” .

OUL

ALIMENTAȚIE

Oul este unul dintre cele mai hrănitoare alimente, o adevărată bogăție de vitamine și de minerale. Ouăle sunt atât de hrănitoare, încât sunt adesea menționate ca „multivitaminele naturii”.

Oul este un aliment străvechi, prezent în gastronomie încă de la egipteni. Grecii îl foloseau în alimentație încă de pe vremea lui Pericle. Romanii îl foloseau atât pentru dulciuri, cât și pentru garnituri și sosuri, considerându-l, în plus, un aliment excelent pentru micul dejun.

Cel mai folosit este oul de găină, dar pot fi folosite în alimentație și oul de prepeliță, bibilică, găscă, rață, etc. Ouăle se folosesc și în diferite preparate: mâncăruri, budinci, prăjituri, etc.

“Mens sana in corpore sano”

Micul dejun îți dă energia de care ai nevoie până la prânz!

Alimentele perfecte pentru micul dejun sunt ouăle, pâinea integrală, cerealele integrale, laptele și produsele lactate (iaurt, sana, brânza) și fructele

ÎNMULȚIRE

Unele animale se înmulțesc prin ouă (păsări, reptile, insecte).

ARTĂ

Decorarea celor mai scumpe ouă a fost realizată pentru prima dată de către rusul Peter Carl Faberge, care le făcea pentru Curtea Regală rusească, folosind ouă din aur decorate cu pietre prețioase. Ouăle de Paște, au fost decorate de cel mai renumit aurar, Peter Carl Faberge. Se estimează că între 1885 și 1916, din atelierul meșterului Fabergé au ieșit cam 56 de ouă decorate, lucrate din aur, argint și pietre prețioase, adevărate opere de artă.

ARTĂ

Artistul chinez Wen Fuliang creează sculpturi impresionante în coji de ouă, el „antrenându-și” talentul de mai bine de zece ani. Artistul folosește în creațiile sale ouă de găină, ouă de găscă sau ouă de rață.

Sculpturile în coji de ouă se realizează cu o bucată mică de diamant. Artistul schițează un model pe coajă, care a fost atent golită de gălbenuș și de albuș cu o seringă. Apoi, cu multă grijă, se ține coaja de ou într-o mână și diamantul în cealaltă și astfel începe un proces îndelungat care necesită timp și talent.

Oul lui Columb se referă la o descoperire sau o idee genială care pare a fi simplă după înfăptuire. Expresia provine dintr-o poveste populară în care criticii lui Columb nu considerau descoperirea Americii un lucru complicat, odată ce aceasta exista.

Fiecare gospodină din localitatea bistrițeană Salva se mândrește de Paște cu ouăle decorate. Toate arată fabulos: sunt realizate din mărgelile și reproduc modele de pe costumele populare.

ÎNCONDEIEREA OUĂLOR

Sărbătoarea Sfințelor Paști este strâns legată de ouăle înroșite sau încondeiate deoarece oul roșu este purtătorul unor semnificații legate de Învierea lui Hristos.

Legenda spune că Sfânta Fecioara Maria, venind să-și vadă Fiul răstignit, avea la ea un coș plin cu ouă, pe care l-a lăsat chiar lângă cruce atunci când a început să-L plângă pe Hristos. Se spune că sângele Lui a înroșit ouăle, iar de atunci s-a păstrat obiceiul vopsirii ouălor de Paști în roșu.

Ai înțeles textul citit?**1. Recitește informațiile pentru a răspunde la următoarele întrebări:**

- De ce este considerat oul unul dintre cele mai hrănitoare alimente?

- Ce animale se înmulțesc prin ouă?

- Pentru cine a realizat renumitul aurar Peter Carl Faberg renumitele ouă de aur?

- Cum sunt decorate ouăle de Paște în comuna bistrițeană Salva?

- De ce este renumit artistul chinez Wen Fuliang?

Gândește, lucrează, spune-ți părerea!**2. Citește cu atenție secvențele în care apar informații despre folosirea oului în alimentația omului. În timp ce citești, notează pe text simbolul potrivit pentru fiecare enunț în parte, ținând cont de modul cum ai recepționat informațiile cerute. Folosește următoarele simboluri:**

- √ pentru cunoștințe confirmate de text;
- pentru cunoștințe infirmate de text
- + pentru cunoștințe noi, neîntâlnite până acum
- ? pentru cunoștințe incerte, confuze, care merită să fie cercetate

Completează apoi, cu sinceritate, tabelul următor.

√	-	+	?

Comunică datele din tabel colegilor tăi și centralizați observațiile într-un tabel asemănător la tablă.

Citește cu atenție textul!

Înconderierea ouălor la români

Înroșirea, încondeierea sau decorarea ouălor cu mărgelile sunt considerate meșteșuguri populare. Oul, potrivit tradiției, este vopsit și încondeiat în zilele de joi și sâmbătă din Săptămâna Mare, îndeletnicirea înroșirii ouălor fiind rezervată aproape în exclusivitate femeilor. Deși, în zilele noastre, migăloasa activitate a încondeierii ouălor a fost înlocuită cu vopsirea lor, tradiția se păstrează încă la sat.

Colorile utilizate inițial erau galbenul și roșul, culori care simbolizează trecerea soarelui pe cer, de dimineață până la apus. Sunt sate unde, prin priceperea țăranilor noastre, încondeiatul ouălor a ajuns o artă.

La început, pentru vopsirea ouălor se foloseau culori vegetale ce se obțineau fierbându-se frunzele, florile, coaja sau tulpina unor plante. Roșul se obținea din coajă de ceapă roșie, sfeclă proaspătă sau floare de bujor, galbenul din morcovi, flori de gălbenele, coajă de măr, coajă de portocale sau lămâie, verzele din secară crudă de primăvară, mentă, frunze de mestecăn sau foi de spanac, albastrul din frunze de varză roșie. Vechii coloranți din plante erau în numeroase cazuri aceiași cu cei folosiți pentru vopsit lâna. Astăzi, din dorința de a colora mai repede și mai mult, sunt folosiți mai ales coloranți chimici.

În ornamentația lui se folosesc simboluri (soare, luna, cruce, etc.), modele din natură (plante, animale, obiecte casnice) și modele de țesături populare.

Conform tradiției, nu toate ouăle trebuie împodobite cu forme și figuri, ci doar acelea care se păstrează în casă pentru a aduce noroc și belșug și a o apăra de rele: acestea sunt ouăle "muncite", fie policrome (vopsite în mai multe culori), realizate prin vopsiri succesive și o îmbinare a modelelor, de unde și denumirea de "împeștrițate", fie cele roșii cu ornamente aplicate cu ceară albă sau prin scrijelirea vopselei.

Ouăle împodobite se duc la biserică pentru a fi sfințite, iar după slujba Învierii, mai întâi vârstnicii și apoi tinerii le ciocnesc rostind: **"Hristos a înviat!", "Adevărat a înviat!"**.

(www.crestinortodox.ro/datini.../)

Ai înțeles textul citit?**1. Încercuiește varianta corectă:**

Ce simbolizau culorile roșu și galben, folosite inițial la vopsitul ouălor?

- a) culorile calde   b) florile din grădină   c) luna de pe cer   d) trecerea soarelui pe cer

Cum se numesc culorile obținute din plante?

- a) culori florale   b) culori vii   c) culori vegetale   d) culori proaspete

2. Cum poți descrie ouăle „muncite”?

---

3. Scrie o rețetă care se prepară cu ouă. Poate fi o gustare sau un desert! Formulează un argument pentru care recomanzi această rețetă colegilor tăi.

Citește cu atenție textul de mai jos!

GRĂDINILE SUSPENDATE ALE SEMIRAMIDEI

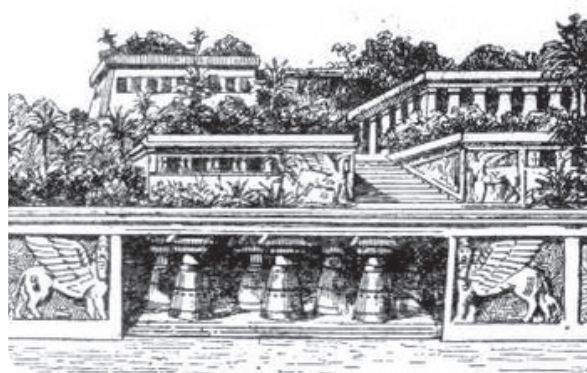
Grădinile suspendate ale Semiramidei, care apar pe lista scriitorului Antipatros pe locul al doilea, au fost cel mai puțin cercetate dintre cele șapte minuni ale lumii antice. Până acum se știe că se găseau în orașul legendar Babilon din Mesopotamia (Țara celor două fluvii) și că, probabil, au fost construite la porunca regelui babilonian Nabucodonosor II. După o veche legendă, răspândită în special de scriitorii greci, grădinile ar avea o origine mult mai veche: ele ar fi fost construite de regele Ninus, întemeietorul orașelor Ninive și Babilon, pentru soția sa Semiramida (sau Semiramis).

Faima Babilonului, orașul de pe malul fluviului Eufrat, unul dintre cele mai importante orașe ale lumii antice, se datora, în primul rând, celor trei construcții cu adevărat senzaționale pentru nivelul tehnic de atunci: Turnul Babel, zidurile masive de apărare și grădinile suspendate. Nenumărați vizitatori din țări străine veneau pentru a se minuna de mărimea și splendoarea orașului.

Se spune că regele Nabucodonosor și-a petrecut cea mai mare parte a domniei sale de 43 de ani în campanii militare. El i-a oferit soției sale grădinile suspendate, ca recompensă pentru desele sale absențe, dar și ca amintire a munților împăduriți din patria ei de origine.

Grădinile palatelor erau un lucru obișnuit în acea vreme, totuși grădinile suspendate depășeau tot ce exista, frumusețea construcției și varietatea plantelor nu aveau egal în lumea de atunci. Aceste informații au fost găsite în scrierile din acea vreme, dar și în cronicile de mai târziu ale grecilor sau romanilor. Adjectivul „suspendate” se referă la amenajarea grădinilor sub forma unor terase așezate ca un amfiteatru. Nabucodonosor le-a ordonat soldaților săi să adune toate plantele necunoscute pe care le întâlneau în țări îndepărtate și să le aducă la Babilon. Așa a luat ființă acolo o grădină mare, cu plante diverse, prima grădină botanică din lume. Scriitorul Diodor din Sicilia, de la care s-a păstrat cea mai completă descriere a grădinilor, arăta: *„Terasele erau pline de plante de toate felurile, în stare să încânte vederea prin mărimea și frumusețea lor”*.

Fiecare din numeroasele terase era o grădină în sine și toate terasele la un loc formau un întreg. La marginea fiecărei terase creșteau nenumărate plante agățătoare și atârănătoare, care se aplecau asupra nivelului de dedesubt, dând aspectul unei grădini unice, al unui munte verde, abrupt, cu nenumărați copaci, boschete și flori.

Vara, când temperaturile ajungeau și la 50 de grade, sclavii scoteau fără oprire apă din puțuri și o pompau în toată grădina prin canale care coborau de la cea mai înaltă terasă până la cea mai joasă. Existau și cascade, pâraie, chiar lacuri pe care înotau rațe și orăcăiau broaște. Albine și fluturi zburau prin preajma florilor. În timp ce Babilonul de topea sub arșița soarelui de vară, Grădinile Semiramidei înfloreau, fără să sufere din cauza zăpușelii și a lipsei de apă. Acest contrast între împrejurimile uscate, secetoase, neroditoare și bogăția verde a grădinilor a determinat plasarea grădinilor suspendate pe locul doi în topul minunilor antice.

(Bibliografie: Cele șapte minuni ale lumii, Editura RAO, 2000; *Grădinile Suspendate Ale Semiramidei*-Isa Multimedia)

Rezolvă cerințele următoare:

I. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect.

1. Unde se găseau Grădinile suspendate ale Semiramidei?

- a) Turnul Babel   b) orașul Ninive   c) orașul Babilon   d) Sicilia

2. De ce a construit Nabucodonosor II Grădinile suspendate?

- a) pentru faima Babilonului
b) pentru că grădinile erau un lucru obișnuit
c) pentru a fi una din cele șapte minuni ale lumii
d) pentru soția sa

3. De ce aceste grădini s-au numit „grădini suspendate”?

- a) aici creșteau nenumărate plante agățătoare și atârănătoare, care se aplecau asupra nivelului de dedesubt
b) grădinile erau amenajate sub forma unor terase așezate ca un amfiteatru
c) aici erau adunate plante necunoscute pe care soldații le întâlneau în țări îndepărtate
d) aveau aspectul unei grădini unice

II. Care sunt cele trei construcții pentru care orașul Babilon, unul dintre cele mai importante orașe antice, era faimos?

- _____
- _____
- _____

De ce sunt considerate ca fiind deosebite aceste construcții?

- _____
- _____
- _____

III. Scrie două motive pentru care Nabucodonosor i-a oferit soției sale grădinile suspendate.

- _____
- _____

IV. Caută și citește în text fragmentul marcat.

Cum se explică faptul că, deși Babilonul se topea sub căldura soarelui, *Grădinile Semiramidei* nu sufereau din cauza zăpușelii și a lipsei de apă?

V. Grădinile Suspendate ale Semiramidei sunt considerate una dintre cele șapte minuni ale lumii antice. Găsește cel puțin 3 argumente care să susțină această idee, folosind informațiile din text.

VI. Completează tabelul cu expresiile/cuvintele: *și-a petrecut cea mai mare parte a domniei sale de 43 de ani în campanii militare, oraș legendar din Mesopotamia, Eufrat, Nabucodonosor II, Grădinile Semiramidei*, astfel încât să existe o legătură între coloana A și coloana B.

A	B
Nabucodonosor II	
	Fluviu pe malul căruia se află orașul Babilon
	i-a oferit soției sale grădinile suspendate
Babilon	

VII. Scrie un text de 8-10 rânduri pornind de la următoarele întrebări:

Care este orașul pe care tu îl consideri cel mai frumos și pe care ai dori să-l vizitezi (sau l-ai vizitat)?

De unde ai aflat de el?

De ce îl consideri un oraș frumos? Ce îl face special?

Apreciază singur!

Exercițiul	Calificative		
	Suficient	Bine	Foarte bine
I.	Ai încercuit corect un răspuns	Ai încercuit corect două răspunsuri	Ai încercuit corect trei răspunsuri
II.	Ai precizat una-doua construcții	Ai precizat trei construcții, dar nu ai explicat de ce	Ai precizat trei construcții și ai explicat de ce
III.	Ai scris corect un motiv	Ai scris corect două motive, dar ai greșeli de scriere	Ai scris corect cele două motive, fără greșeli de scriere
IV.	Ai folosit doar informația conform căreia sclavii scoteau apa din puțuri	Ai folosit informațiile din fragmentul citit, dar ai greșeli de scriere	Ai folosit informațiile din fragmentul citit, fără greșeli de scriere
V.	Ai surprins un argument în susținerea ideii	Ai găsit două-trei argumente, dar ai greșeli de scriere	Ai găsit cel puțin trei argumente, fără greșeli de scriere
VI.	Ai completat corect 2 expresii	Ai completat corect 3 expresii	Ai completat corect 4 expresii
VII.	Ai scris un text mai mic decât cel cerut în care ai răspuns la o întrebare	Ai scris un text în care ai răspuns corect la 2+3 întrebări, dar ai 2-3 avut greșeli de scriere	Ai scris un text complet, fără greșeli de scriere sau exprimare

Să povestim despre oameni și bune maniere!

“Politețea nu te costă nimic, cu ea poți cumpăra o lume întregă.”

Cum te porți când ai musafiri? Consideri că ești un copil politicos? Argumentează!

Citește cu atenție textul!

Vizită...

după Ion Luca Caragiale

M-am dus la Sf. Ion să fac o vizită doamnei Maria Popescu, o veche prietenă, ca s-o felicit pentru onomastica unicului său fiu, Ionel Popescu, un copilăș foarte drăguț de vreo opt anișori. N-am vrut să merg cu mâna goală și i-am dus băiețelului o minge foarte mare de cauciuc și foarte elastică. Gestul meu a făcut mare plăcere amicei mele și mai ales copilului, pe care l-am găsit îmbrăcat ca maior de roșiori în uniformă de mare ținută.

I-am atras atenția doamnei Popescu că în anul acesta n-am prea văzut-o la plimbare, la teatru, la petreceri...

-Să-ți spun drept, cât era Ionel mititel, mai mergea; acum, de când s-a făcut băiat mare, trebuie să mă ocup eu de el; trebuie să-i fac educația. Și nu știți dv. bărbații cât timp îi ia unei femei educația unui copil, mai ales când mama nu vrea să-l lase fără educație!

Pe când doamna Popescu îmi expune părerile ei sănătoase în privința educației copiilor, auzim dintr-o odaie de alături o voce răgușită de femeie bătrână:

-Uite, conică, Ionel nu s-astâmpără!

-Ionel! strigă madam Popescu; Ionel! vin' la mama!

Apoi, cătră mine încet:

-Nu știi ce ștregar se face... și deștept...

Dar vocea de dincolo adaugă:

-Conică! uite Ionel! vrea să-mi răstoarne mașina!...

Astâmpără-te, că te arzi!

-Ionel! strigă iar madam Popescu; Ionel ! vin' la mama!

-Sări, conică!

-Ionel! strigă iar mama, și se scoală repede să meargă după el. Dar pe când vrea să iasă pe ușă, apare micul maior de roșiori cu sabia scoasă și-i oprește trecerea, luând o poză foarte marțială. Mama ia pe maiorul în brațe și-l sărută...

-Nu ți-am spus să nu te mai apropii de mașină când face cafea, că te-aprinzi? Vrei să moară mama?

Madam Popescu mai sărută o dată dulce pe maiorașul, îl scuipe, să nu-l deoache, și-l lasă jos. El a pus sabia în teacă, salută militărește și merge într-un colț al salonului unde, pe două mese, pe canapea, pe fotolii și pe jos, stau grămădite fel de fel de jucării. Dintre toate, maiorul alege o trâmbiță și o toba. Atarnă toba de gât, suie pe un superb cal vânăt rotat, pune trâmbița la gură și, legănându-se călare, începe să bată toba cu o mână și să sufle-n trâmbiță. Madam Popescu îmi spune ceva; eu n-aud nimica. Îi răspund totuși că nu cred să mai ție mult gerul așa de aspru; ea n-aude nimica.

-lonel! lonel!!! lonel!!! Du-te dincolo, mamă; spargi urechile dumnealui! Nu e frumos, când sunt musafiri!

Iar eu, profitând de un moment când trâmbița și toba tac, adaug:

-Și pe urmă, d-ta ești roșior, în cavalerie.

-Maior! strigă mândrul militar.

-Tocmai! zic eu. La cavalerie nu e toba; și maiorul nu cântă cu trâmbița; cu trâmbița cântă numai gradele inferioare; maiorul comandă și merge-n fruntea soldaților cu sabia scoasă.

Explicația mea prinde bine. Maiorul descalecă, scoate de după gât toba, pe care o trânteste cât colo; asemenea și trâmbița. Apoi începe să comande:

- Înainte! Marș!

Și cu sabia scoasă, începe să atace strașnic tot ce-ntâlnește-n cale. În momentul acesta, jupâneasa cea răgușită intră cu tava aducând dulceață și cafele. Cum o vede, maiorul se oprește o clipă, ca și cum ar vrea să se reculegă fiind surprins de inamic. Clipa însă de reculegere trece ca o clipă, și maiorul, dând un răcnet suprem de asalt, se repede asupra inamicului. Inamicul dă un țipăt de desperare.

-Ține-l, conia, că mă dă jos cu tava!

Madam Popescu se repede să taie drumul maiorului, care, în furia atacului, nu mai vede nimic înaintea lui. Jupâneasa este salvată; dar madam Popescu, deoarece a avut imprudența să iasă din neutralitate și să intervină în război, primește în obraz, dedesubtul ochiului drept, o puternică lovitură de spadă.

-Vezi? vezi, dacă faci nebunii? era să-mi scoți ochiul... Ți-ar fi plăcut să mă omori? Sărută-mă, să-mi treacă și să te iert!

Maiorul sare de gâtul mamei și o sărută... Mamei îi trece; iar eu, după ce am luat dulceața, mă pregătesc să sorb din cafea...

Am lăsat pe madam Popescu liniștită cu scumpul ei maior afară din orice stare alarmantă, și am ieșit. Mi-am pus șoșonii și paltonul și am plecat. Când am ajuns acasă, am înțeles de ce maiorul ieșise un moment cu cheseaua în vestibul — ca să-mi toarne dulceață în șoșoni.

Dictionar:

onomastică – ziua în care cineva își serbează numele; ziua numelui;

madam – doamnă;

coniță – cucoană, doamnă;

marțială – aici, solemnă, impunătoare, gravă;

jupâneasă – aici, menajeră;

neutralitate – atitudine neutră, atitudinea cuiva care nu se amestecă într-un conflict;

șoșoni – încălțăminte de iarnă (din cauciuc) care se poartă peste pantofi;

chesea – chisea, vas mic de sticlă, de cristal sau de porțelan în care se ține dulceața;

vestibul – holul de la intrarea în casă, antreu.

Ai înțeles textul citit?

1. Formulează întrebări folosindu-te de cuvintele indicate:

2. Răspunde la întrebările formulate:

1 _____

_____

_____

2 _____

_____

_____

3 _____
 _____
 _____

4 _____
 _____
 _____

5 _____
 _____
 _____

3. Încercuiește varianta corectă:

Doamna Popescu afirmă că...

- a) *tatăl se ocupă de educația lui Ionel.*
- b) *școala trebuie să se ocupe de educația copilului.*
- c) *ea este cea care se ocupă de educația lui Ionel.*
- d) *menajera se ocupă de educația copilului.*

Musafirul i-a adus o minge lui Ionel deoarece...

- a) *era colorată și foarte elastică.*
- b) *era ziua de naștere a băiatului.*
- c) *era ziua onomastică a băiatului.*
- d) *băiatul colecționa mingi.*

Ionel trânteste toba și trâmbița pentru că....

- a) *a obosit.*
- b) *mama l-a certat.*
- c) *s-a lovit.*
- d) *dorea să ia sabia în mână.*

Băiatul sare de gâtul mamei fiindcă...

- a) *îi pare rău că a supărat-o.*
- b) *vrea să arate musafirului cât e de cuminte.*
- c) *mama îi cere acest lucru.*
- d) *îi pare rău că a lovit-o.*

4. Citește descrierile de mai jos și recunoaște personajele. Asociază fiecare descriere cu numele personalului corespunzător.

1. ...mai sărută o dată dulce pe maiorașul, îl scuipe, să nu-l deoache, și-l lasă jos.	a. musafirul
2. ...intră cu tava aducând dulceață și cafele.	b. Ionel
3. ...dând un răcnet suprem de asalt, se repede asupra inamicului.	c. doamna Popescu
4. N-am vrut să merg cu mâna goală și i-am dus băiețelului o minge...	d. jupâneasa

(1; c)

(2;.....)

(3; .....)

(4; .....)

4. Completează cu A(adevărat) dacă propoziția este adevărată și cu F(fals) dacă propoziția nu este adevărată:

- Doamna Maria Popescu are doi copii.
- Ionel este singurul fiu al doamnei Maria Popescu.
- Ionel este îmbrăcat în marinar.
- Doamna Popescu nu se prea vede la plimbări, la teatru și la petreceri.
- Ionel este un copilăș foarte drăguț și ascultător.
- Cu sabia în mână, Ionel atacă tot ce îi iese în cale.
- Jucăriile lui Ionel sunt așezate în ordine pe fotoliu.
- Jupâneasa primește în obraz o puternică lovitură de spadă.
- Ionel a turnat dulceață în șoșonii musafirului.

Gândește, lucrează, spune-ți părerea!

5. Ce te-a nedumerit cel mai mult în purtarea lui Ionel? Menționează 3 greșeli de comportament și discută cu ceilalți colegi despre consecințele unor astfel de fapte.

6. Recitește cu atenție fragmentul următor :

„ - Să-ți spun drept, cât era Ionel mititel, mai mergea; acum, de când s-a făcut băiat mare, trebuie să mă ocup eu de el; trebuie să-i fac educația. Și nu știți dv. bărbații cât timp îi ia unei femei educația unui copil, mai ales când mama nu vrea să-l lase fără educație!

- Replica aparține _____ care dorește să-i arate musafirului său cât este de preocupată de _____

- Cine consideri tu că trebuie să se ocupe de educația unui copil?

7. Completează cele patru cadrane:

<i>Cine este...?</i>	<i>Cum arată...?</i>
-----	-----
-----	-----
-----	-----
-----	-----
<i>Cum se comportă ...?</i>	<i>Ce sfaturi îi dai lui...?</i>
-----	-----
-----	-----
-----	-----
-----	-----

Ionel

8. Scrie o situație în care consideri că ai avut și tu un comportament nepotrivit. Cum crezi că puteai evita o asemenea situație?

---

9. Gândește-te că ești în locul lui Ionel și primești o minge în dar. Cum îți exprimi bucuria și mulțumirea pentru darul primit?

---

10. Găsește un cuvânt – cheie potrivit fiecărui personaj:

Ionel

Doamna Popescu

musafirul

jupâneasa

Citește mai mult!

Din volumul *“Momente și schițe”* citește „Domnul Goe”, o altă schiță, scrisă de I. L. Caragiale, cu accente critice la adresa modului de educare greșit, din unele familii. „Bubico” este o altă schiță cunoscută a marelui dramaturg.

Citește cu atenție textul!

Bunele maniere...în vizită

Mergem în vizită doar dacă suntem invitați. La persoanele foarte apropiate – bunici, rude – putem merge fără a fi invitați. În această situație este însă bine să dăm un telefon, pentru a ne anunța vizita.

Când facem o vizită, în urma unei invitații, vom avea grijă:

- Să fim punctuali. Să ne reamintim că putem întârzia 10 -15 minute, dar nu este politicos să mergem mai devreme de ora fixată.
- Să salutăm gazda și invitații deja prezenți.
- În tot timpul vizitei vom fi atenți să nu deranjăm gazdele sau pe ceilalți invitați.
- La masă ne așezăm pe scaunul indicat de gazdă. Dacă nu ne convine locul, păstrăm doar pentru noi acest lucru și nu comentăm, nu vociferăm pentru a primi un loc mai bun.
- Acceptăm mâncarea și băutura pe care ni le oferă gazda. Nu facem mofturi.
- Începem să mâncăm numai după ce gazda ne invită în acest sens.
- Dacă mâncarea este servită în platouri și trebuie să ne punem singuri în farfurie, vom lua din platou porția care este în dreptul nostru. În timpul mesei, avem grijă să mâncăm folosind tacâmurile. Nu uităm să folosim șervetul sau șervețelele.
- Dacă vărsăm un pahar sau pătăm fața de masă cu mâncare, ne vom cere scuze față de gazdă. Atenție! Nu intrăm în panică pentru greșeala comisă și nu exagerăm, cerându-ne scuze din 5 în 5 minute.
- Este politicos față de gazdă să laudăm preparatele cu care am fost serviți.
- Alte reguli de politețe pe care trebuie să le respectăm în timpul unei vizite:
- Nu intrăm într-o cameră fără a fi invitați de către gazdă.
- Nu cotrobăim prin lucrurile din casă. Nu deschidem dulapurile și sertarele pentru niciun motiv.
- Nu rămânem prea mult, dacă toți ceilalți musafiri au plecat. De obicei, o vizită durează între 1 și 3 ore.
- La plecare ne luăm rămas bun de la gazdă și de la oaspeții care sunt încă prezenți. Gazdei trebuie să-i adresăm câteva cuvinte de mulțumire, asigurând-o că ne-am simțit foarte bine.

(Micheila Poenaru, **Codul bunelor maniere pentru copii**)

Ai înțeles textul citit?**1. Recitește informațiile pentru a răspunde la întrebări:**

- Când putem face o vizită unui prieten?

- Când începem să mâncăm?

- Ce facem dacă, din greșeală, pătăm fața de masă?

- Ce trebuie să facem la plecare?

---

2. Completează enunțurile pe baza textului citit:

- a) La masă ne așezăm _____
- b) Dacă trebuie să ne punem singuri în farfurie, vom lua din platou porția _____
- c) În timpul mesei avem grijă să folosim _____

Gândește, lucrează, spune-ți părerea!**3. Enumeră trei fapte care sunt interzise într-o vizită și comentează-le (oral).**

---

4. Gândește-te acum la cei care s-au ocupat de educația ta și completează următorul tabel:

Lucruri pe care le-am învățat în familie	Lucruri pe care le-am învățat la școală
1 _____	1 _____
2 _____	2 _____
3 _____	3 _____
4 _____	4 _____
5 _____	5 _____

Să povestim despre natură!

„Frumusețea este în ochiul observatorului.”

Ce faci când observi că părerea ta este diferită de ale celorlalți? Cum te simți?
Povestește!

Citește cu atenție!

Primăvara rurală

după Ion Minulescu

Primăvara, fată dragă,
A sosit în sat la noi,
Ca un cântec de cimpoi
Într-o zi de sărbătoare....
A picat azi-dimineață
Și, abia intrată-n sat,
Satul tot s-a deșteptat
În parfum de izmă creață!...
Primăvara, fată dragă,
Vine-n fiecare an
În pantofi de maghiran,
Dăruiți de Sfântul Soare...
Și de-ndată ce-și arată
Frumusețea-mprospătată,
Toți în jurul ei fac roată!...
Toți copiii
Și bătrânii
Își umflă, la fel, plămânii
Și se miră de-așa fată
Doctoriță fără plată...
Îi deschid ferestrele,
Să le-alunge boalele
Și dihonii din case...

Și-apoi
O pornesc cu ea
Pe șosea,
Până la fântână-n vale,
Ca s-o spele pe picioare.

Fiindcă -n fiecare an
Când sosește-n sat la noi,
În pantofi de maghiran
Primăvara, fată dragă,
Toată-i plină de.... noroi.

Dicționar:

rural	- (de la) sat, sătesc
izmă creață	- plantă medicinală, mentă
maghiran	- plantă cu flori roșietice sau albe, cu miros plăcut
dihonie	- ceartă, dușmănie, ură

Ai înțeles textul citit?**1. Completează spațiile pe baza textului dat:**

A sosit _____ (unde?)

În jurul ei se adună _____ și _____ (cine?)

O pornesc cu ea până la fântână-n vale _____ (de ce?)

2. Răspunde la întrebări:

a) Care este momentul apariției primăverii în sat?

---

b) Ce fac oamenii din sat odată cu venirea primăverii?

---

c) De la cine a primit primăvara pantofii în dar?

---

d) Ce crezi că simt oamenii din sat în momentul întâlnirii? Pe ce te bazezi afirmând acest lucru?

Gândește, lucrează, spune-ți părerea!**3. Recitește poezia și completează cadranele, conform cerințelor:**

Ce ai văzut citind? Ex.: copiii <hr/> <hr/> <hr/>	Ce ai auzit citind? Ex.: cântec de cimpoi <hr/> <hr/> <hr/>
Ce ai simțit citind? <hr/> <hr/> <hr/>	Ce alt titlu s-ar potrivi? <hr/> <hr/> <hr/>

4. Transcrie în caiet fragmentul care ți-a plăcut cel mai mult. Explică alegerea făcută.

5. Lucrează în grup.

De ce primăvara este considerată „doctoriță fără plată”? Alcătuiți o listă de argumente! Completați lucrarea cu un desen. Expuneți în fața colegilor produsul realizat.

6. Imaginează-ți un dialog între Primăvară și săteni. Scrie acest dialog utilizând semnele de punctuație corespunzătoare.

---

7. Ce ai dori să afli despre Primăvara? Imaginează-ți că ești unul dintre copiii din sat. Discută cu colegul tău și formulați împreună întrebări pe care să i le adresați.

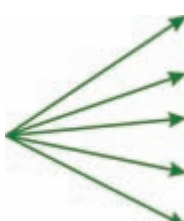

---

8. Creează și tu alte expresii după modelul:

primăvara ca o doctoriță fără plată

Alege trei dintre ele și utilizează-le în enunțuri noi!

9. Completează lista dată, cu cât mai multe variante de răspuns :

Îmi place anotimpul _____ pentru că:

---

10. „Primăvara, fată dragă/ Vine-n fiecare an”

Cărui fapt se datorează existența anotimpurilor în anumite zone de pe glob? Explică! Poți utiliza diverse surse de informare: discuții cu părinții, enciclopedii, atlase, internet etc.

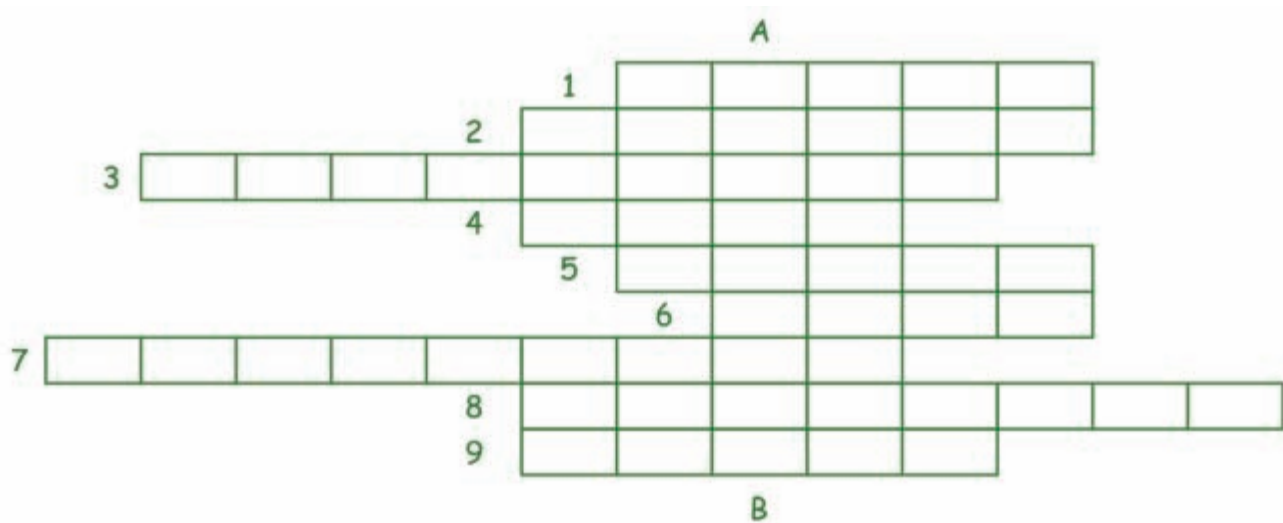

Joacă-te!

Selectează din text cuvintele cu sens asemănător pentru: (să) curețe, miros plăcut, medic, mentă, (a) oferi, sosește, trezit, geamuri, suferințe.

Completează rebusul de mai jos respectând ordinea cuvintelor date.

Ce cuvânt ai obținut pe verticala AB?

Creează un tablou de primăvară folosind materiale din natură.

Citește cu atenție textul!

Legenda Mentei

Micule cititor, această legendă este cunoscută de mii de ani. Ea a pornit de pe pământuri grecești și a străbătut lumea în lung și în lat.

Mentha era o frumoasă nimfă de care s-a îndrăgostit Pluton, zeul infernului. Fiind extrem de supărată pe nimfă, soția zeului a decis s-o pedepsească. A urmărit-o și a îngropat-o. Fiind impresionat de suferința fetei, Pluton a transformat-o într-o plantă cu miros plăcut care urma să vindece suferințele oamenilor și să îmbie cu parfumul ei plăcut.

Menta

Caracteristicile plantei

Menta este plantă perenă cu miros și gust aromat, originară din Europa. O putem întâlni însă și pe alte continente: Australia, America.

O putem recunoaște după: tulpina puternic ramificată, cu înălțime de 40-120 cm; inflorescența de forma unui spic alungit de 4-10 cm lungime și florile de culoare violet deschis sau alb spre roz, în funcție de soi. Înfloresțe din iunie până în septembrie.

Frunzele sunt opuse, alungite și au un miros specific, foarte plăcut.

Menta poate crește în orice tip de sol. Ea preferă soarele, dar se dezvoltă foarte bine și în zonele parțial umbrite.

Menta este o plantă pe care bolile și insectele nu o doboară foarte ușor.

Întrebuințări ale plantei

Menta este o plantă minune cunoscută și utilizată încă din Antichitate. Acum este o plantă cu importanță economică și, din acest motiv, se cultivă. Ea este utilizată nu numai ca plantă medicinală, ci și în industria farmaceutică, a cosmeticelor, în cea alimentară.

Din punct de vedere medicinal, cea mai mare valoare o au frunzele de mentă. Acestea conțin un ulei foarte valoros numit mentol.

Întâlnim astfel menta sub formă de: tinctură, capsule, pudră, ulei, ceai.

Preparatele de mentă pot fi utilizate intern: ceaiuri, uleiuri, capsule, tinctură, dar și extern: băile cu infuzie.

Demn de reținut este faptul că frunzele pot fi utilizate atât proaspere cât și uscate.

Dicționar

inflorescență	- ansamblu de flori dispuse în diferite moduri
parțial	- care nu cuprinde sau acoperă întregul; doar o parte
ramificat	- despărțit în ramuri; rămușor

Ai înțeles textul citit?

1. Recitește textul și completează :

a) Menta înfloresțe _____

b) Ea preferă soarele dar _____

c) Întâlnim menta sub formă _____

2. Răspunde la întrebări:

a) Unde poți întâlni menta?

---

b) Care sunt elementele după care putem recunoaște menta?

---

c) Cum pot fi utilizate preparatele de mentă?

---

d) Care sunt două lucruri pe care le-ai aflat din Legenda Mentei, despre aceasta?

---

e) Gândește-te dacă ți se pare importantă această plantă. Folosește ce ai citit în ambele texte pentru a formula răspunsul.

Gândește, lucrează, spune-ți părerea!**3. Transcrie din text fragmentul care ți se pare cel mai important. Explică alegerea făcută.**

Fragmentul	Am ales acest fragment pentru că
<hr/>	<hr/>
<hr/>	<hr/>
<hr/>	<hr/>
<hr/>	<hr/>
<hr/>	<hr/>

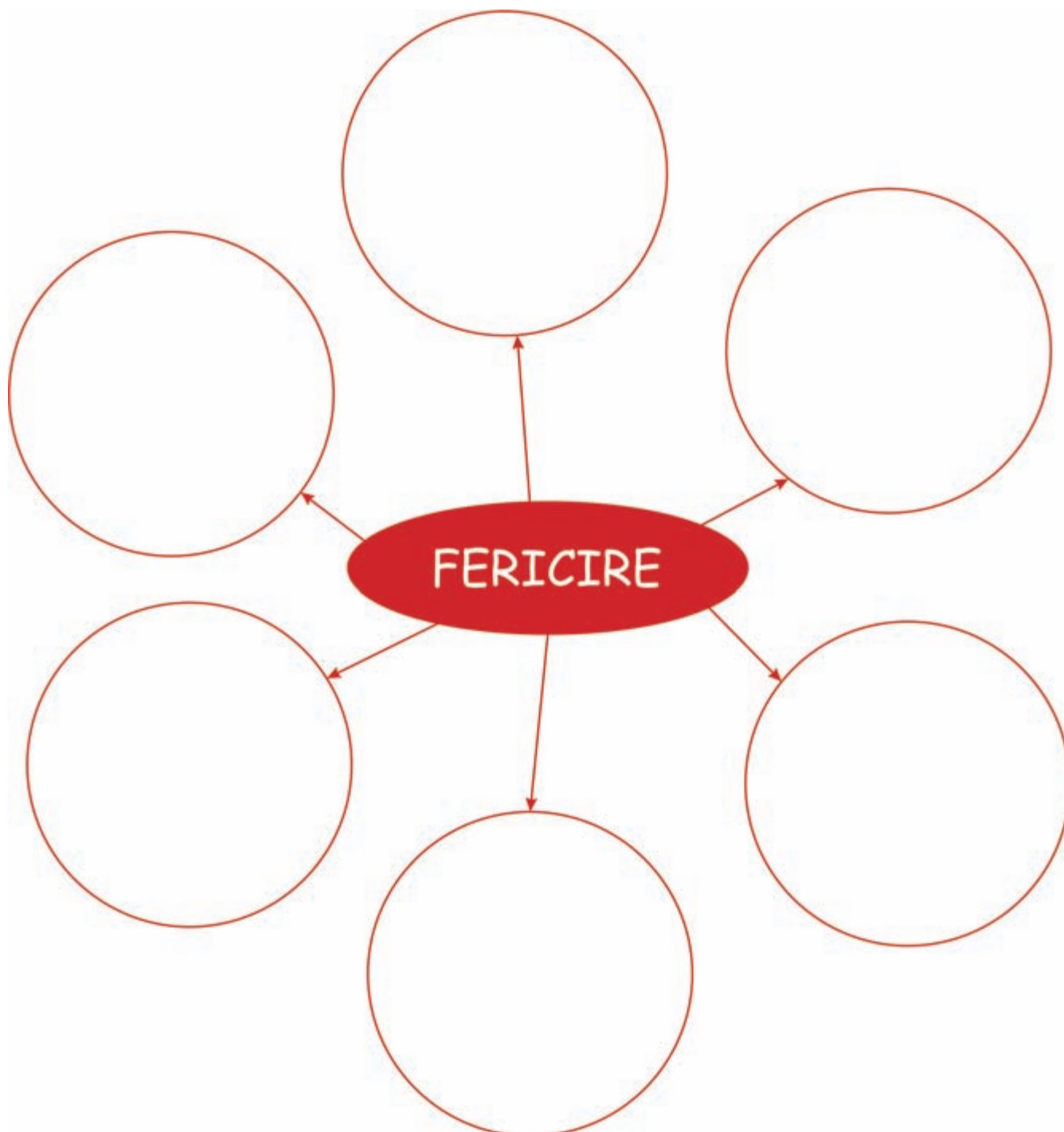
4. Scrie o rețetă care are ca ingredient principal menta. Preparatul poate fi: un ceai, o limonadă, o supă, o prăjitură etc. Realizează și un desen potrivit. Împreună cu colegii creați o carte de bucate a clasei.**Joacă-te!**

Recitește cu atenție legenda și desenează personajul Mentha așa cum ți-l imaginezi tu.
Expune lucrarea alături de cele ale colegilor!

Să povestim despre oameni și emoții!

„Bunătatea întrece frumusețea.”

Ce înseamnă pentru tine „să fii fericit”?

Citește cu atenție textul!

Prințul Fericit

după Oscar Wilde

Sus, dominând orașul, pe un soclu înalt, se afla statuia Prințului Fericit. Era placat din cap până-n picioare cu foițe subțiri de aur fin; drept ochi avea două safire sclipitoare, iar un rubin mare, roșu, scânteia pe mânerul spadei sale. Într-o noapte de toamnă târzie, o rândunică care pornise spre țările calde, ajunsese în oraș chiar când se înnopta. Zări statuia așezată pe soclul acela înalt și exclamă: „O să mă instalez acolo sus.” Coborî și se opri drept între tălpile Prințului Fericit. Tocmai se pregătea să se culce, când o picătură mare de apă căzu pe ea. „Ce curios! exclamă. Pe cer nu-i nici urmă de nor.” Ridicându-și ochii văzu... Ochii Prințului Fericit erau plini de lacrimi, iar lacrimile îi șiroiau pe obrajii aurii. Rândunicii i se muie inima de milă.

- De ce plângi? îl întrebă Rândunica. M-ai udat binișor.

- Pe când încă trăiam și aveam o inimă omenească, nu știam ce sunt lacrimile, fiindcă locuiam în Palat unde tristeții nu i se îngăduia să pătrundă, răspunse statuia. În timpul zilei mă jucam în grădină cu tovarășii mei, iar seara mă aflam în fruntea dansului din Salonul cel Mare. Curtenii mă numeau „Prințul Fericit”. Acum, de aici, pot vedea lucrurile urâte din orașul meu. Deși am inimă de plumb, nu mă pot stăpâni să nu plâng. Departe, într-o casă sărăcăcioasă, prin fereastra deschisă văd o femeie stând la o masă. În pătuțul din colțul odăiței zace băiețelul ei bolnav de friguri. - Rândunică micuță și drăguță, n-ai vrea să-i duci rubinul de pe mânerul spadei mele?

Rândunica desprinse de pe sabia Prințului rubinul cel mare și zbură peste acoperișurile orașului. Lăsă pe masă, lângă degetarul femeii, rubinul cel mare.

- Rândunică micuță, vrei să mai rămâi cu mine încă o noapte? o rugă Prințul când pasărea se hotărî să pornească spre Egipt. La capătul orașului, într-o mansardă, văd un tânăr aplecat deasupra mesei cu hârtii. Se străduiește să termine o piesă de teatru, dar de prea mare frig și foame nu mai poate să scrie.

- Voi rămâne cu tine încă o noapte, zise Rândunica. Să-i duc și lui un rubin?

- Vai, nu mai am! Doar ochii mi-au rămas. Sunt din safire rare. Scoate unul. O să-l vândă și o să cumpere alimente și lemne de foc.

Rândunica smulse ochiul Prințului și îl duse pe masa tânărului. Când își ridică ochii, acesta văzu safirul scânteind pe masă. Acum, studentul părea foarte fericit.

- Rândunică micuță și drăguță, n-ai vrea să rămâi cu mine încă o noapte? o rugă Prințul. În piața din vale am văzut o fetiță care vinde chibrituri. Nu are ciorapi și nici ghetuțe în picioare, iar căpșorul ei este descoperit. Scoate-mi și celălalt ochi și dă-i-l.

Deși era din ce în ce mai frig, rândunica smulse și celălalt ochi al Prințului, lăsându-l orb. Trecând în zbor ca o săgeată pe lângă fetița cu chibrituri, îi lăsă în palmă prețioasa piatră. Fetița, râzând bucuroasă, alergă veselă spre casă.

- Acum ești orb, așa că voi rămâne cu tine pentru totdeauna, spuse rândunica la întoarcere.

- Draga mea rândunică, zise Prințul Fericit, tu povestești lucruri minunate. Zboară, rogu-te, peste orașul meu, apoi povestește-mi ce ai văzut.

Rândunica zbură deasupra mărețului oraș și văzu copii cu chipuri palide care scânceau de foame. Îi povesti Prințului ceea ce văzuse. Acesta îi spuse să desfacă foiță cu foiță aurul cu care era acoperit și să dăruiască aceste bucăți oamenilor sărmani. Așa făcu rândunica, până când Prințul deveni cenușiu.

Se așternu zăpada, iar după zăpadă veni gerul. Biata Rândunică simțea că îi este tot mai frig. Ciugulea firimiturile din fața brutăriei și se chinuia să se încălzească fluturându-și aripile. Când își dădu seama că va pieri, își luă rămas bun de la Prințul Fericit și căzu moartă la picioarele lui. Un troznet ciudat se auzi înăuntrul statuii. Inima de plumb crăpase exact în două.

A doua zi, primarul care se plimba prin piață, văzu cât de jerpelit arăta Prințul Fericit și trimise statuia la topit.

- Ce ciudat! grăi șeful echipei de la topitorie. Inima de plumb crăpată nu se topește în furnal!

Dicționar

a domina	- a ține pe cineva sub influența sa, a stăpâni; a întrece prin înălțime lucrurile înconjurătoare
a dojeni	- a mustra, a certa
a se avânta	- a se repezi plin de însuflețire
somptuos	- de o eleganță impunătoare; fastuos, luxos, bogat
jerpelit	- învechit

Ai înțeles textul citit?

1. Răspunde oral la întrebări:

- De ce plângea Prințul?
- De ce a rămas Rândunica cu Prințul?
- De ce nu a văzut Prințul amărăciunea de dincolo de ziduri?
- De ce primarul a hotărât să dărâme statuia Prințului?

2. Completează HARTA POVESTIRII

Locul desfășurării:

Personaje:

Titlul:

Autorul:

Evenimentele
(în ordinea întâmplării lor):

Ce am învățat din această întâmplare?

Încheierea întâmplării:

Gândește, lucrează, spune-ți părerea!

3. Descrie statuia Prințului Fericit. Selectează din text expresii care arată înfățișarea prințului și folosește-le în răspunsul tău.

---

4. Ce s-a întâmplat după ce prințul a rămas orb?

---

5. Lucru în echipă Împărțiți-vă în două echipe și aduceți argumente pentru a completa tabelul de mai jos:

Prințul a procedat corect pentru că _____ <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/>	Prințul nu a procedat corect pentru că _____ <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/>
--	---

6. Cum ți se pare finalul acestei povești? Explică de ce. Tu ce final ai fi scris dacă erai scriitor?

---

7. Ce crezi că s-ar fi întâmplat dacă:

a) în timpul vieții, prințul ar fi știut cum trăiesc supușii săi?

---

b) rândunica nu ar fi poposit pe statuia prințului?

---

8. Explică de ce consideri că proverbul „Bunătatea întrece frumusețea.” se potrivește/ nu se potrivește textului citit.

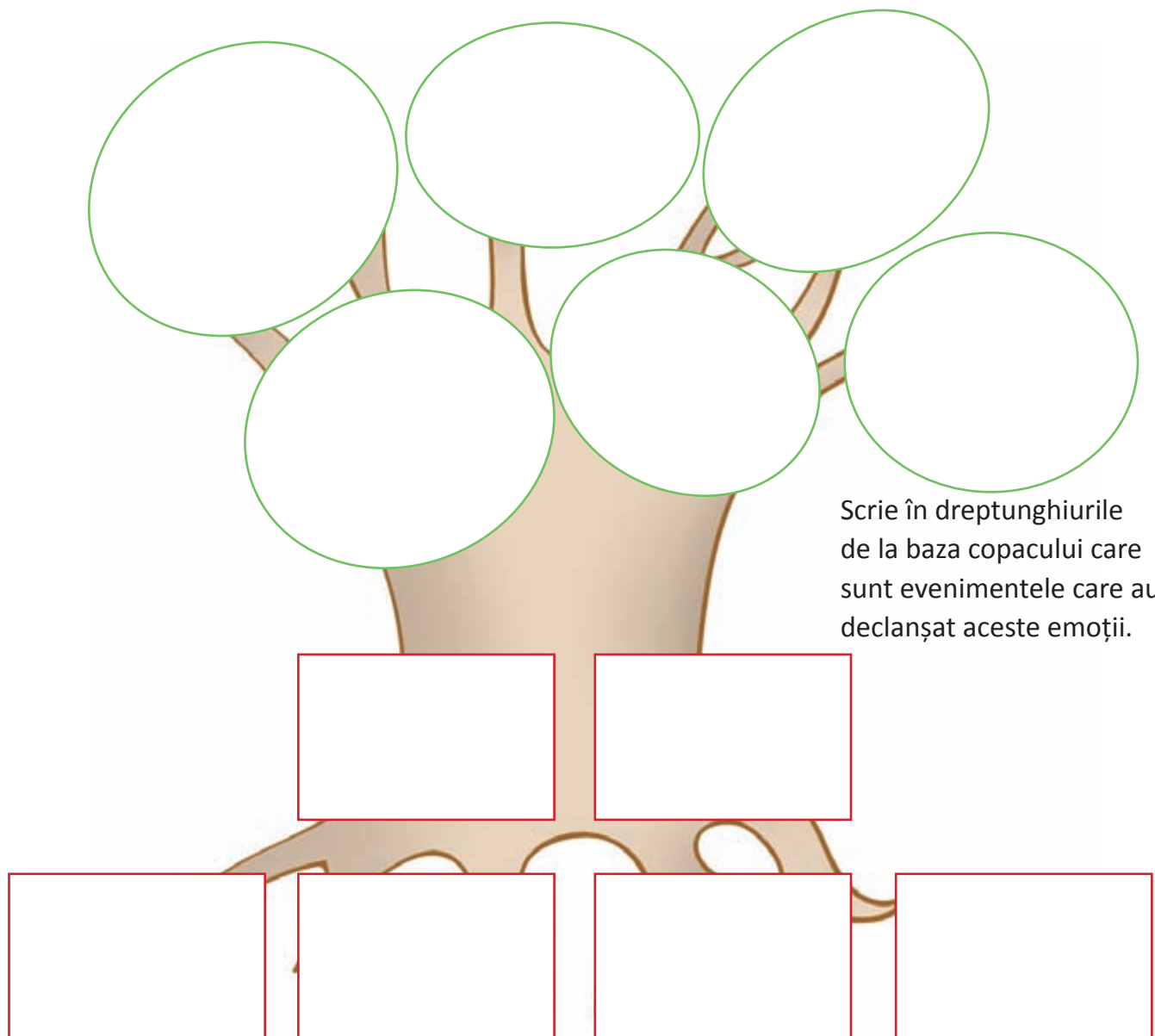

Joacă-te!

9. Copacul emoțiilor

Cum te-ai simțit citind acest text? Completează cu emoțiile declanșate de întâmplările citite (de exemplu: bucurie, fericire, uimire, tristețe, frică, furie, plictiseală etc.).

Scrive în dreptunghiurile de la baza copacului care sunt evenimentele care au declanșat aceste emoții.

10. Lucru în echipă

a) Găsește împreună cu colegii tăi cel puțin trei argumente pentru a recomanda/a nu recomanda prietenilor voștri să citească această lectură. Caută argumente în textul citit.

b) Scrive împreună cu coechipierii tăi o reclamă pentru un spectacol de teatru cu titlul „Prințul Fericit”. Puteți scrie un text sau puteți realiza un afiș. Prezentați colegilor materialul realizat.

Citește cu atenție textul!

Rândunelele

Rândunelele, considerate vestitori ai primăverii, sunt păsări mici, cu spate și aripi negre, cu reflexe albastrii, gușă ruginie și abdomen alb. În zbor, par în totalitate negre, dar pot fi recunoscute cu ușurință datorită cozii bifurcate (în formă de furculiță) și lungi. Rândunicile ciripesc și sporovăiesc între ele când stau pe fire sau pe acoperișuri.

Rândunica face 3 până la 6 ouă, din care ies puii. Aceștia sunt hrăniți apoi cu insecte, uneori chiar cu câte o libelulă mai mare decât ei! S-a calculat că pentru hrănirea tuturor puilor, o rândunică ajunge să facă nu mai puțin de 400 de zboruri pe zi. După ce puii au crescut, ei nu mai sunt hrăniți de părinți, pentru a-i determina să iasă din cuib și să învețe astfel să zboare. Rândunicile tinere sunt puțin mai mici și au cozile mai scurte decât părinții lor.

Cu ce se hrănesc? Rândunelele prind insecte în zbor, mai rar de pe sol sau de pe suprafața apei. Micuța pasăre prinde insectele din zbor (uneori poate zbura cu viteză foarte mare, schimbându-și brusc direcția în aer). Ea poate atinge o vârstă de până la 8-10 ani, iar viteza cu care zboară ajunge la 160 de km/ora. Este o vânătoare neîntrecută, dar are nevoie de spații largi, deschise, pentru aceste performanțe.

Cuibul rândunicilor este, de obicei, ascuns într-o clădire, sub un pod sau sub o streășină, are forma unui sfert de sferă (bilă). Este construit din noroi sau lut amestecat cu salivă, fire de iarbă sau paie. Este lipit de un perete, de o grindă sau de o cornișă. Este întotdeauna deschis la vârf. Este căptușit cu paie și puf, pentru a fi cât mai confortabil. Au fost întâlnite cuiburi de rândunică în cele mai ciudate locuri: într-o cabină de tractor abandonat, în lămpi agățate în tavanul grajdurilor.

În 1978, în Franța, s-a descoperit un cuib de rândunică construit în gura unui bidon de lapte, agățat de un cui deasupra solului. În alt caz, rândunelele și-au construit cuibul sub streășina unui vagon de tren care parcurgea zilnic un traseu de 3 km!

După cum se vede, acestor păsări nu le lipsește niciodată inventivitatea!

Rândunicile din Europa își petrec iarna în Africa de vest, din zona ecuatorială și până la extremitatea sudică a continentului. Rândunica străbate distanțe imense: din Europa traversează în zbor Marea Mediterană, pentru a ajunge în nordul Africii. Își continuă zborul către sud, traversând deșertul Sahara pentru a ajunge în final în regiunea unde iernează și unde, evident, este cald și se găsește hrană din belșug. Aceste păsări parcurg distanțe de până la 10000 de km.

În luna aprilie, primele rândunele se întorc în Europa. Bine ați revenit acasă!

<http://www.lumea-copiilor.ro/animale/randunelele/randunelele.php>

Ai înțeles textul citit?

1. Scrie trei informații despre cuibul rândunelelor, pe care le-ai aflat din textul citit.

---

2. Explică de ce puii nu mai sunt hrăniți de părinți când cresc.

---

3. Bifează propozițiile adevărate:

- Rândunelele au coada lungă și bifurcată în formă de furculiță.
- Puii de rândunele nu sunt hrăniți de părinți.
- Rândunelele își căptușesc cuibul cu paie și puf.
- Rândunelele din Europa nu pleacă peste iarnă.
- Rândunelele pot zbura cu o viteză de 160 km pe oră.

Gândește, lucrează, spune-ți părerea!

4. Atât în povestea „Prințul fericit”, cât și textul „Rândunelele” se vorbește despre rândunică. Citește enunțurile de mai jos și completează:

- Mi-a plăcut povestea „Prințul fericit” pentru că _____
_____
- Citind textul, am simțit că _____
_____
- Textul „Rândunelele” mi-a plăcut pentru _____
_____
- Citind textul, am aflat că _____
_____

5. Imaginează-ți că ești reporter. Scrie un articol despre rândunică pentru ziarul clasei. Prezintă colegilor articolul realizat și solicită-le părerea.

Citește cu atenție textul de mai jos!

Dinozaurii

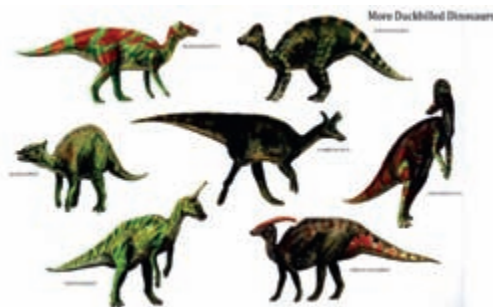
Cu aproximativ 250 de milioane de ani în urmă, au apărut primii dinozauri, niște reptile uriașe. Aceste animale impresionante au dominat Pământul peste 140 de milioane de ani. Atunci exista doar un singur continent, numit Pangeea. Datorită acestui lucru, dinozaurii puteau să ajungă în orice punct al Pământului, fără să mai treacă peste mări și oceane. Așa se explică faptul că fosilele lor au fost descoperite în toate colțurile lumii.

Nimeni n-a văzut vreodată un dinozaur viu, pentru că ei au dispărut cu aproximativ 60 de milioane de ani înainte de apariția omului. Dinozaurii au reușit să-și adapteze viața și la câmpiile întinse și la pădurile dese. Uriașii erbivori rumegau frunzele și florile. Unele reptile s-au adaptat la viața marină, iar altele au învățat să zboare.

Au fost identificate deja peste 600 de specii de dinozauri, de la animale gigantice până la reptile de dimensiuni modeste, asemănătoare cu șopârlele de astăzi. Aceste specii se încadrează în aproape 30 de familii de dinozauri, clasificate de oamenii de știință.

Dinozaurii se înmulțeau prin ouă, ca reptilele din zilele noastre. Femela își depunea ouăle pe sol, într-un fel de cuib făcut în pământ. Dimensiunile și numărul ouălor variau în funcție de rasa de dinozaur căreia îi aparțineau. Uneori, ouăle erau furate de alți dinozauri. Exista o specie care avea acest obicei, denumită științific oviraptor, ceea ce înseamnă în limba latină "hoț de ouă".

Dinozaurii puteau înota, dar nu trăiau numai în apă. Despre dinozauri se mai știe că erau acoperiți cu solzi, dar nu se poate preciza cu siguranță culoarea pielii lor. De obicei, naturaliștii îi reprezintă colorați asemănător reptilelor de azi, în nuanțe de verde, gălbui sau cenușiu. Este doar o presupunere, dar probabil nu vom ști niciodată care era adevărata culoare a dinozaurilor.

Nu se cunoaște nici cauza dispariției dinozaurilor. Există câteva presupuse cauze: o schimbare bruscă a climei Pământului, o epidemie devastatoare, lupta pentru existență cu mamiferele care tocmai își făcuseră apariția, o erupție vulcanică de mari proporții, un meteorit care a lovit Terra etc. Însă, la o analiză atentă, nici una dintre aceste teorii nu lămurește pe deplin misterul. Nu se poate explica de ce au dispărut dinozaurii, în timp ce alte animale, contemporane lor (rechini, broaște țestoase, crocodili) au supraviețuit. Așa că, dispariția acestor animale care au stăpânit cândva planeta noastră rămâne în continuare o enigmă.

Dinozaurii variau foarte mult și ca dimensiuni, de la o talie gigantică, până la dinozaurii pitici, de numai câteva zeci de centimetri. Unele rase de dinozauri erau carnivore - teribile animale de pradă, ca, de exemplu, ferosul Tyranosaurus rex, cel mai cunoscut dintre dinozaurii carnivori. Cântărea 8 tone, avea 15 metri lungime și 8 metri înălțime. Mergea ridicat pe labelle

dinapoi; cele din față erau extrem de mici. În ciuda dimensiunilor și a greutatei mari, era foarte agil. Avea dinți lungi, tăioși, cu care smulgea ușor bucăți mari de carne din prada sa. Primele fosile de *Tyranosaurus rex* au fost descoperite în anul 1900, în America de Nord.

Alte rase erau erbivore. Stegozaurul era acoperit cu plăci osoase, care îl apărau de prădători și îl ajutau să-și păstreze constantă temperatura corpului. În capătul cozii avea patru spini lungi, cu care, la nevoie, se putea apăra. În ciuda înfățișării sale impresionante (măsura 18 metri lungime și 3,5 metri înălțime), era un animal erbivor pașnic.

Brontozaurul este unul dintre cei mai cunoscuți dinozauri. Avea și el dimensiuni mari, impunătoare (20 de metri lungime) și cântărea 35 de tone. Se pare că trăia foarte mult. Mediul său de viață era mlaștina, se hrănea cu plante acvatice.

Un alt gigant erbivor era brachiozaurul, care se hrănea cu frunzele copacilor, asemenea girafelor din zilele noastre, cu care de altfel seamănă destul de bine. Avea 14 metri înălțime, 26 de metri lungime și cântărea 50 de tone. Fosile de brachiozaur au fost găsite atât în Africa, cât și în America de Nord.

Archaeopteryx era o reptilă zburătoare, un fel de strămoș al păsărilor. Măsura 30 până la 60 cm lungime și avea dinți, gheare și o coadă osoasă, asemenea reptilelor. Avea însă aripi și pene, ca o adevărată pasare. *Pterodactylul* era o altă reptilă zburătoare, dotată cu aripi, dar fără pene. Era un prădător destul de agresiv.

Acum 70 de milioane de ani, în țara noastră, pe teritoriul numit astăzi Țara Hațegului au trăit dinozauri mici. Dimensiunile lor nu depășeau mărimea unei vaci. Nu se știe exact ce dimensiuni aveau cei mai mici dinozauri, pentru că oasele lor nu s-au păstrat bine până în zilele noastre. După fosilele* descoperite până în prezent în România, se pare că cel mai mic era de mărimea unui curcan.

(adaptare după <https://sites.google.com/site/despredinozauri>)

*fosile - resturi ale unui animal sau ale unei plante dintr-o epocă geologică anterioară celei actuale, conservată în straturile pământului

Rezolvă cerințele următoare!

I. Încercuiește litera corespunzătoare răspunsului corect.

1. Când au apărut primii dinozauri?

- a) acum aproximativ 60 milioane de ani   b) acum aproximativ 600 milioane de ani
c) acum aproximativ 250 milioane de ani   d) acum aproximativ 140 milioane de ani

2. De ce nimeni nu a văzut un dinozaur viu?

- a) pentru că știau să înoate și trăiau în apă
b) pentru că puteau să ajungă în orice punct al Pământului
c) pentru că au dispărut acum 250 milioane de ani
d) pentru că au dispărut acum 60 milioane de ani, înaintea apariției omului

3. Care este cel mai cunoscut dinosaur carnivor?

- a) gigantul Brachiozaurul
- b) cunoscutul Brontozaur
- c) fiorosul Tyranosaurus rex
- d) erbivorul Stegozaurul

II. Completează propozițiile cu informații din text:

Oamenii de știință au identificat peste _____ specii de dinozauri, specii ce sunt clasificate în aproape _____ de familii de dinozaurii. Dinozaurii aveau corpul acoperit _____.

Naturaliștii reprezintă dinozaurii colorați în nuanțe de _____, _____ sau _____ pentru că _____. Dimensiunile dinozaurilor variau de la o talie _____ până la dinozaurii _____, de câteva zeci de _____.

III. Răspunde la întrebări:

1. Cum se explică faptul că fosilele dinozaurilor au fost descoperite în toate colțurile lumii?

---

2. Scrie 2-3 informații pe care le-ai aflat despre înmulțirea dinozaurilor.

---

3. Unde au fost descoperite fosile de dinozauri, în România?

IV. Bifează enunțurile adevărate:

- 1. Dinozaurii au dominat Pământul peste 140 milioane de ani.
- 2. Dimensiunile ouălor de dinozaur variau în funcție de rasa de dinozaur căreia îi aparțineau.
- 3. Toți dinozaurii erau animale carnivore.
- 4. Primele fosile de Tyranosaurus rex au fost descoperite acum 70 de milioane de ani, în Țara Hațegului.
- 5. După fosilele descoperite până în prezent în România, se pare că cel mai mic era de mărimea unui curcan.

V. Nu se cunoaște cauza reală a dispariției dinozaurilor. Scrie patru dintre teoriile care încearcă să lămurească misterul dispariției dinozaurilor.

- _____
- _____
- _____
- _____

VI. Citește cu atenție informațiile din text. Realizează corespondența între numele dinozaurului și înfățișarea acestuia.

Avea dimensiuni impunătoare (20 de metri lungime) și cântărea 35 de tone. Mediul său de viață era mlaștina, se hrănea cu plante acvatice.

Archaeopteryx

Era un gigant carnivor. Deși cântărea 8 tone și avea 15 metri lungime și 8 metri înălțime, era foarte agil. Mergea ridicat pe labele dinapoi; cele din față erau extrem de mici. Avea dinți lungi, tăioși, cu care smulgea ușor bucăți mari de carne din prada sa.

Brachiozaurul

Era o reptilă zburătoare care mășura 30 până la 60 cm lungime și avea dinți, gheare și o coadă osoasă, asemenea reptilelor, dar și aripi și pene, precum o adevărată păsare.

Brontozaurul

Era un gigant erbivor care se hrănea cu frunzele copacilor, asemenea girafelor din zilele noastre. Avea 14 metri înălțime, 26 de metri lungime și cântărea 50 de tone.

**Tyranosaurus
rex**

Stegozaurul

VII. Care consideri tu că este cauza dispariției dinozaurilor? Argumentează răspunsul dat.

Apreciază singur!

Exercițiul	Calificative		
	Suficient	Bine	Foarte bine
I.	Ai încercuit corect un răspuns	Ai încercuit corect două răspunsuri	Ai încercuit corect trei răspunsuri
II.	Ai completat corect 3-5 cuvinte/expresii	Ai completat corect 6-7 cuvinte/expresii	Ai completat corect 8-9 cuvinte/expresii
III.	Ai răspuns corect la o întrebare	Ai răspuns corect la două întrebări	Ai răspuns corect la trei întrebări
IV.	Ai recunoscut 2 enunțuri adevărate/false	Ai recunoscut 3-4 enunțuri adevărate/false	Ai recunoscut 5 enunțuri adevărate/false
V.	Ai scris două teorii care explică dispariția dinozaurilor	Ai scris trei teorii care explică dispariția dinozaurilor	Ai scris patru teorii care explică dispariția dinozaurilor
VI.	Ai indicat corect înfățișarea a doi dinozauri	Ai indicat corect înfățișarea a trei dinozauri	Ai indicat corect înfățișarea celor patru dinozauri
VII	Ai indicat o cauză a dispariției dinozaurilor, dar nu ai argumentat	Ai indicat o cauză a dispariției dinozaurii, încercând și o argumentare	Ai indicat o cauză a dispariției și ai adus argumente în susținerea ideii tale.

Să povestim despre înțelepciunea populară!

„Fiecare pasăre pe limba ei piere.”

Ți s-a întâmplat vreodată să fii păcălit? Povestește întâmplarea. Cum te-ai simțit în acel moment?

Citește cu atenție!

Păcală

de Ion Creangă

Un negustor, umblând prin mai multe sate și orașe, ca să cumpere grâu, păpușoi și altele, într-o zi ajunge la un pod și când era să treacă văzu un om care se odihnea acolo: acesta era Păcală. Negustorul, voind să afle ceva de la el, ca orice negustor, se apropie de dânsul și-l întrebă:

- De unde ești, măi creștine?
- la din sat de la noi, răspuse Păcală.
- Din care sat de la voi?
- Iaca de acolo, tocmai de sub acel mal, arătând

negustorului cu mâna spre un deal.

-Bine, dar ce sat e acela? Eu nu-l știu.

-Ei! cum să nu-l știi; e satul nostru, și eu de acolo vin.

-Nu așa, măi prostule. Eu te-ntreb: acel sat pe a cui moșie este și cum îi botezat?

-Doamne! da' nu știi că moșiile sunt boierești și asta-i a cuconului nostru, ce șede la București? Iar satu-l botează popa într-o căldărușă cu apă, cum îi scrie lui în cărți.

Negustorul, privindu-l lung, zise în sine: Mă! aista-i chiar Păcală.

-Dar cum te cheamă pe tine?

-Iaca! ce mă întrebă. Mă cheamă ca pe oricare: vină-ncoace, ori vin-aici!

Negustorul începu a-și face cruce ca de naiba și iar îl întrebă:

-Dar cu chemarea împreună cum te mai strigă?

-Iaca așa: vino! u! mă! răspuse Păcală.

Negustorul începu atunci a râde și zise: ce prost! Apoi îl mai întrebă:

-Dar ce bucate se fac acolo la voi?

-Mai mult terciu cu măvăliță mâncăm, zise Păcală.

-Înțelege-mă, prostule! Nu te întreb de bucate ferte.

-D-apoi de care bucate mă-ntrebi?

-Te-ntreb dacă s-au făcut la voi grâu, orz și altele.

-Da, s-au făcut până la brâu, răspuse Păcală.

-Nu te-ntreb de înălțime, că doar n-am nevoie de paie pentru boi, ci aș voi să știu ce feliu este la voi grăuntele orzului.

-Să-ți spun, dacă nu știi, zise Păcală. Grăuntele orzului este lungăreț, îmbrăcat c-o coajă cam gălbie și c-o țepă în vârful.

-Bine, știi de astea; dar spune-mi ce fel se vinde, că aș voi să cumpăr și eu.

-De! nu știi dumnia-ta ce fel? Unul dă grâul ori orzul, și altul îi dă bani: galbeni, napoleoni ori altăceva.

-Nu mă-nțeleseși nici asta; eu te-ntreb: cum se dă?

-Bre! Nici asta n-o știi. Să-ți spun eu: iei banița ori dimerlia și pui în ea pân-o umpli cu vârful, apoi cu coada lopeții o razi și-o torni în sac, pe urmă iarăși o umpli și tot asemenea faci.

-Eu nu te-ntreb asta, om fără cap ce ești!

-Dar ce fel mă-ntrebi? zise Păcală.

-Cu ce preț se vinde chila ori banița; câți lei?

-Așa cum te-nvoiești; și câți lei dai atâta iei.

Negustorul, supărat, îl mai întrebă:

-Neghiobi ca tine mai sunt acolo-n sat?

-U! hu! este badea Mușat, badea Stan, Neagu, Voicu, Florea, Soare, badea Bran, Coman și alții.

-Ho! mă, destul! Dar cine este mai mare decât toți la voi în sat?

-Cine-i mai mare? Badea Chițu; el este mai nalt decât toți; e atât de lung, încât mai n-ajungi cu mâna la umărul său.

-Bre! proastă lighioaie mai ești! Nu te-ntreb așa.

-Dar cum? zise Păcală.

-Eu îți zic: pe cine ascultați voi aici în sat?

-I! ha! auzi vorbă! Ascultăm pe lăutarul moș Bran; când începe să cânte, tot satul stă cu ochii și urechile țintă la el.

-Nu zic așa, măi nătărăule! Răspunde-mi odată cum te-ntreb.

-Ei, cum?

-Eu te-ntreb de cine aveți frică aici în sat mai mult.

-Văleu, maică! Ia, de buhaiul lui moș popa, mare frică mai avem, mămulică. Când vine sara de la păscut, fugim de el care încotro apucăm; că atât e de înfricoșat, de gândești că e turbat; când începe să mugească, sparie chiar și copiii din sat.

-Mă! da'! ce namilă de om ești tu? Nu cumva ești vrun duh rău, frate cu Mează-noapte sau cu Spaima-pădurei?

-Ei, Doamne! De ce mă-ntrebi, când mă privești? Ce? Nu mă vezi că-s om ca și dumniata: cu cap, cu ochi, gură, nas, mâni și cu picioare, mă mișc și mă uit ca toți.

-Așa te văd și eu, dar ai minte și simțire abia ca un dobitoc. Ia spune-mi, zău: aveți butnari sau dogari în sat la voi?

-Avem.

-Na cincii bani, și du-te să-ți puie doagele ce-ți lipsesc.

Prostia din născare, leac în lume nu mai are; ea este o urâcioasă boală, ce nu se vindecă în școale, ba nici în spitale.

Dicționar:

păpușoi	- porumb
negustor	- comerciant
creștin	- om cumsecade, om bun
șede	- stă
terci	- mâncare gătită din mălai fiert în apă
olecuță	- puțin de tot
chila	- kilogramul
ista	- acesta
dumniata	- dumneata
buhai	- (aici) taur
butnar	- dogar, meșter care face butoaie, putini, etc
leac	- medicament, doctorie
doage	- fiecare din bucățile de lemn (puțin încovoiate) care formează corpul unor vase strânse în cercuri

Ai înțeles textul citit?**1. Alege răspunsul corect:**

Personajul principal este:

- a) negustorul   b) lăutarul moș Bran   c) Păcală;

Ațiunea are loc:

- a) în pădure   b) la marginea unei păduri   c) lângă un pod, în apropierea satului;

Ațiunea se petrece:

- a) într-un timp trecut, apropiat   b) într-un timp trecut nedefinit   c) în prezent;

2. Răspunde la următoarele întrebări :

a) Cu cine se întâlnește Păcală la marginea satului, lângă pod?

---

b) Unde mergea negustorul ?

---

c) Scrie cel puțin trei lucruri pe care negustorul vrea să le afle de la Păcală.

---

d) De ce negustorul nu poate afla nimic de la Păcală? Cum ți se par răspunsurile pe care i le dă Păcală?

---

e) Ce crede negustorul despre Păcală?

---

3. În text găsim forma populară a unor cuvinte pe care azi nu le mai folosim.

a) Citește cu atenție și scrie forma (literară) pe care o folosim azi:

un boier *ce șede* la București

---

nu mă-nțelesesi

---

aista-i chiar Păcală

---

nu te-ntreb de bucate *ferte*

---

b) Găsește și tu în text cel puțin trei cuvinte/expresii populare. Scrie forma literară folosită de noi.

Gândește, lucrează, spune-ți părerea!

4. Răspunsurile pe care Păcală le dă negustorului arată marea bogăție de sensuri a limbii române.

Notează în **ciorchine** trăsăturile negustorului și ale lui Păcală.

---

personaje

---

5. Completează cadranele:

1. Scrie cuvinte cu sens asemănător:

a păcăli _____
a vedea _____
drumul _____
degrabă _____
a se uita _____
îndată _____

2. Ce ți-a plăcut cel mai mult în text? De ce?

---

3. Completează: Citind textul „Păcală” de Ion Creangă,

- m-am bucurat _____
- m-a dezamagit că _____
- mi-aș fi dorit să _____

4. Desenează chipul lui Păcală, așa cum ți-l închipui tu.

6. Recitește dialogul dintre negustor și Păcală.

- a) Completează în casetele albe întrebările negustorului (A) sau răspunsurile lui Păcală (B), așa cum se întâlnesc în text; folosește și întrebările/răspunsurile din chenarele roz din josul paginii.
- b) Reformulează răspunsul în conformitate cu întrebarea adresată de boier și scrie-l în caseta galbenă.
- c) Reformulează întrebarea adecvată răspunsului dat de Păcală și scrie-o în caseta albastră.

	A		B	
Sunt din satul care se vede pe deal.	De unde ești, măi creștine?	→	la din sat de la noi.	De unde vii, măi omule?
	Acel sat pe a cui moșie este?	→		
		→	Așa cum te-nvoiești; și câți lei dai atâta iei.	
	Aș voi să știu ce feliu este la voi grăuntele orzului.	→		
		→	Badea Chițu; el este mai nalt decât toți; e atât de lung, încât mai n-ajungi cu mâna la umărul său.	
		→	Ascultăm pe lăutarul moș Bran; când începe să cânte, tot satul stă cu ochii și urechile țintă la el.	

Dar cine este mai mare decât toți la voi în sat?	Moșiile sunt boierești și asta-i a cuconului nostru, ce șede la București.	Cu ce preț se vinde chila ori banița; câți lei?
Eu îți zic: pe cine ascultați voi aici în sat?	Grăuntele orzului este lungăreț, îmbrăcat c-o coajă cam gălbie și c-o țeapă în vârful.	Neghiobi ca tine mai sunt acolo-n sat?

Citește cu atenție informațiile!

Cerealele sunt o grupă de plante din familia Graminee care cuprinde: grâul, porumbul, secara, orzul, ovăzul, meiul, orezul, etc.

Cerealele ocupă cele mai întinse suprafețe agricole de pe glob. Ele prezintă o importanță deosebită în alimentația omului și a animalelor domestice.

Cerealele se cultivă peste tot în lume, dar în fiecare continent există câte un tip specific: orezul în Asia, porumbul în America, grâul în Europa.

În Europa, cel mai răspândit este grâul. Tulpina sa (paiul) are formă cilindrică, e goală pe dinăuntru, cu excepția umflăturilor, numite "noduri". Frunzele pornesc din aceste noduri. Ele au formă de lance și sunt străbătute de nervuri paralele. Florile minuscule, lipsite de petale, sunt grupate în spiculețe, iar acestea formează un spic.

Spiculețele sunt acoperite cu un înveliș la început verde, apoi galben.

Porumbul este o cereală originară din America ce a fost adusă în Europa de Cristofor Columb. Aceasta este cultivată astăzi în multe regiuni ale lumii ca plantă alimentară, industrială și furajeră și reprezintă, alături de grâu, 80% din producția de cereale.

După istorici, porumbul era cultivat încă de acum 7000 de ani înainte de Hristos. Constituia hrana de bază a mayașilor, aztecilor și a incașilor. Aceștia credeau că Zeul Soare a trimis "grindina de aur" - porumbul pentru a hrăni oamenii.

Indienii considerau porumbul ca o zeiță a culturilor, împreună cu fasolea și dovleacul. Frunzele porumbului erau folosite pentru umplerea saltelelor, fabricarea păpușilor și a mocasinilor.

După ce a fost adus în Europa, porumbul se folosea doar pentru făină sau băutura. A început să fie cultivat masiv abia în secolul al XIX-lea.

Porumbul este baza pentru tortillas mexicane, care la rândul lor reprezintă baza pentru tacos sau enchiladas. Zilnic, în Mexic, sunt consumate peste 300 de milioane de tortillas, adică peste 100 de miliarde de tortillas anual.

Orezul este singura plantă dintre cereale care poate crește în apă. Orezul este o plantă cu tulpina dreaptă, cu frunze liniare alungite și cu spice mici. Originar din China și India (Asia), se estimează că orezul este cea mai consumată cereală.

Pentru asiatici, simbolistica orezului este una foarte importantă, el fiind asociat cu tinerețea. Orezul este o plantă anuală care se cultivă în parcele. Tulpina orezului are un aspect cilindric, iar înălțimea ei poate atinge până la un metru și jumătate. Frunzele de orez lung sunt lungi și au o mulțime de peri, iar florile sunt lungi de până la 30 de centimetri. Acestea sunt galbene, negre sau roz. Planta înflorește vara, iar fructele sunt uscate.

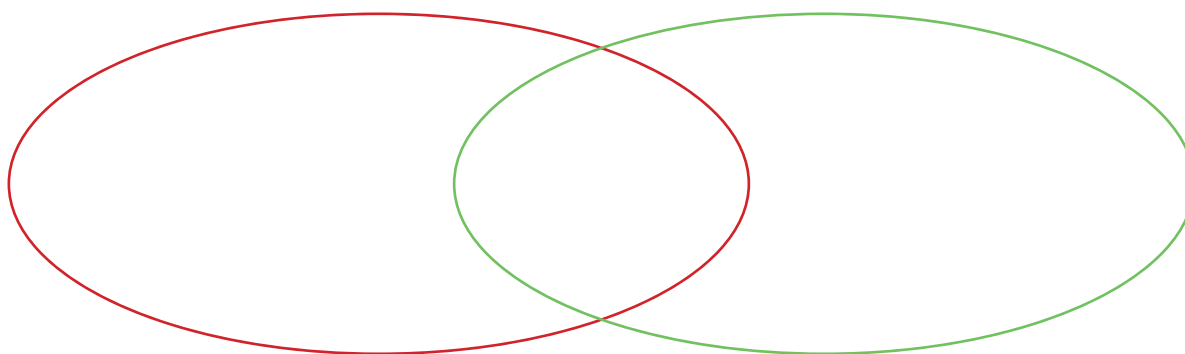

1. Bifează enunțurile adevărate.

- Orzul și ovăzul fac parte din grupa cerealelor.
- Cerealele se cultivă doar în Europa și Asia.
- Porumbul este cea mai răspândită cereală din Europa.
- Tulpina grâului se mai numește pai.
- Porumbul a fost adus în Europa de Cristofor Columb.
- Singura plantă dintre cereale care poate crește în apă este orezul.

Lucru în perechi**2. Alege împreună cu colegul de bancă două dintre cerealele prezentate. Căutați în texte cât mai multe asemănări și deosebiri între aceste. Completați diagrama de mai jos.**

Comparați informațiile găsite cu cele scrise de colegi.

3. Citește cu atenție!

Cerealele reprezintă ingredientul ideal al unui mic dejun sănătos și echilibrat, atât pentru copii, cât și pentru adulți. Consumate la micul dejun, cerealele integrale vor asigura necesarul zilnic de substanțe nutritive (substanțe hrănitoare) și vitamine de-a lungul întregii zile. Cerealele integrale conțin o serie de substanțe nutritive esențiale: proteine, fibre, vitamine, dar și minerale (fier, zinc, cupru, magneziu). O dietă bogată în cereale integrale reduce riscul de boli.

- Explică de ce este important să consumi cereale integrale?

- Cum se recomandă să mâncăm cerealele pentru a ne păstra sănătatea.

---

4. Caută informații la bibliotecă sau pe Internet despre piramida alimentelor.

Discută cu colegii tăi despre locul pe care îl ocupă cerealele în cadrul acestei piramide. Răspunde împreună cu aceștia la următoarea întrebare:

- Câte porții de cereale este bine să mâncăm pe zi?

Să povestim despre „acasă”!

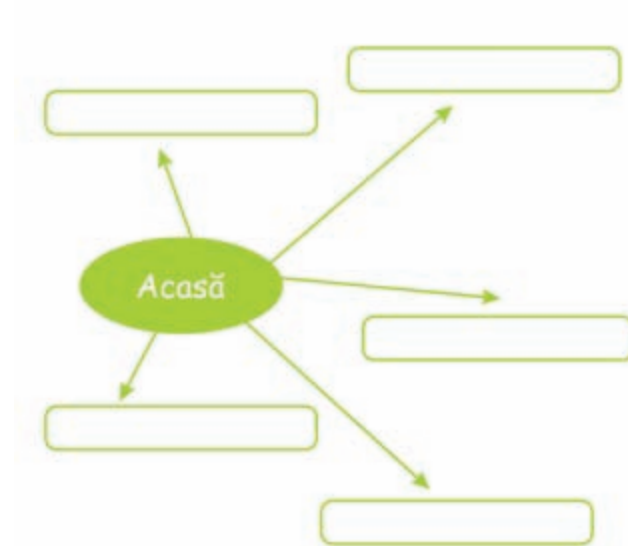
„Fiecare pasăre își iubește cuibul.”

Acasă este locul unde se află visele, speranțele, suferințele sau bucuriile noastre. Este locul în care ne simțim în largul nostru, unde ne este familia, unde ne sunt cei dragi.

Scrie ce înseamnă pentru tine acasă:

Ce crezi că înseamnă acasă pentru un animal?

Compară răspunsurile tale cu ale colegilor. Notează cele mai interesante idei.

Cartea cu Apolodor

de Gellu Naum

La circ, în Târgul Moșilor,
Pe gheața unui răcitor,
Trăia voios și zâmbitor
Un pinguin din Labrador.
-Cum se numea?-Apolodor.
-Și ce făcea?-Cânta la cor.
Deci, nu era nici scamator,
Nici acrobat, nici dansator;
Făcea și el ce-i mai ușor:
Cânta la cor. (Era tenor)
Grăsuț, curat, atrăgător
În fracul lui strălucitor
Așa era Apolodor.
Dar într-o zi, Apolodor,
Spre deznădejdea tuturor
A spus așa:-Sunt foaaarte trist!
Îmi place viața de corist
Dar ce să fac? Mi-e dor, mi-e dor
De frații mei din Labrador!
O, de-aș putea un ceas măcar
Să stau cu ei pe un ghețar...

Apoi a plâns Apolodor.
Când l-a văzut pisoiful Tiț
Plângând cu hohot și sughiț
I-a spus:-Prietene, ți-aș da
Mustața și codița mea,
Aș da o litră de caimac
Aș da orice să te împac
Zău, nu mai plânge, te implor!!

Dar el plângea:-Mi-e dor, mi-e dor
De frații mei din Labrador!
Și-au încercat să-l mai împace
Ariciul, dăruindu-i ace
Și ursul, cu un pumn de mure
Proaspăt culese din pădure.
Și iepurele Buza-Lată
(Colegi de-ai lui Apolodor,
Maeștri cântăreți la cor).
Cămila Suzi, cea mai tristă,
Plângea cu fața în batistă,
Ea îi fusese ca o mamă
Îl învățase prima gamă.

Dar el plângea: -Mi-e dor, mi-e dor
De frații mei din Labrador...
Colegii lui Apolodor
S-au dus atunci la dirijor.
Maestrul Domilasolfa
Cu haina lui de catifea
I-a ascultat și, gânditor,
S-a așezat pe canapea oftând:
Sărmanul meu tenor...
Se poate prăpădi de dor...
Să plece dar spre Labrador...

Și a plecat Apolodor.
La început, a fost ușor:
L-a dus spre nord, l-a dus în zbor
Un avion, un bimotor
Și, stând picior peste picior,
Cânta, cânta Apolodor
Cânta cu glasul de tenor
Dar, între timp, înflăcăându-l
Năucitorul peisaj,
Sări pe-o aripă cu gândul
Să dea dovadă de curaj.

Apoi, cu parașuta în spate
Se zbungui Apolodor
Ba agățându-se de roate
Ba stând călare pe motor
Așa, cu zborul singuratic,
Ar fi ajuns în Labrador
Dar l-a lovit un nor zănatic
Și a căzut Apolodor...

La Capul Nord, la Capul Nord
Adăpostit într-un fiord
Stătea pe țărm Apolodor
Posomorât și gânditor.
Ședea pe țărm tăcut și trist,
Acest tenor, acest artist
Stătea cu parașuta spartă
Nu tu busolă, nu tu hartă...
În larg vuia clocotitor
Întreg potopul apelor.
Și se jelea Apolodor...
O, frații mei din Labrador,
Adio vouă, tuturor,
Pesemne că mi-e dat să mor
Aici, pe țărmul mărilor
Și ce păcat, eram tenor!
Cântam frumos, cântam la cor...
O, frații mei din Labrador,
O, frații mei din Labrador,

Așa jelea Apolodor...
Dar iată, iată un vapor!
E pescadorul METEOR,
Cel mai de frunte pescador
Din Baltica în Labrador.
Sirena șuiera de zor:
-Heeee! Cine ești?
-Un călător.
-Cum te numești?
-Apolodor.
-Și încotro?
-Spre Labrador.
-Hai urcă-te, Apolodor,
Ai drum ceva mai ocolit
Căci navigăm spre răsărit
Dar tot ajungi în Labrador,
Hai, urcă-te pe pescador...

A fost un drum fermecător.
Dar, pân-la urmă, se opri
În port vaporul METEOR
Și debarcă Apolodor
La Behring, într-o bună zi...

Apoi, trecând peste strâmtoare
Cu luntrea unui eschimos,
Porni spre Labrador, pe jos,
Porni cu mare nerăbdare ...
Pe unde-a fost, nu prea se știe
Dar după câte-am priceput,
se pare că a străbătut
Alaska rece și pustie...

Foarte însemnate
Sunt noutățile aflate
Pe când vorbea la telefon
În nu știu ce localitate
Pe malul fluviului Yukon.

Ce noutăți? pe cât se pare
I-a spus Bursuk: - În Labrador
Ai fost născut din întâmplare,
Căci nu-i picior de pinguin.
Familia Apolodor
A stat și ea, foarte puțin
(Venise numai în plimbare)
Acum, după câte-aud
S-a stabilit la Polul Sud
Pe gheața Golfului Terror ...
Bursuk era convingător:
Se bizuia pe vechi tratate,
Pe tomurile studiate,
Pe manuscrise, pe citate,
Pe documente ștampilate.

Avea, în orice caz, dreptate.
Deci, l-a crezut Apolodor
Și n-a mai mers spre Labrador...

.....
În orice caz, Apolodor
E clar că a pornit spre sud.

Dicționar

- capul Nord - Polul Nord
deznădejde - stare de apăsare sufletească cauzată de pierderea oricărei speranțe, disperare
o litră - unitate de măsură a capacității egală cu un sfert de litru
gamă - (aici) gama muzicală
fiord - golf marin îngust, intrat adânc în uscat, cu maluri abrupte și înalte
pescador - navă pescărească înzestrată cu instalații de prelucrare a peștelui, folosită pentru pescuit în largul mării
luntre - barcă
eschimos - persoana care face parte din populația care trăiește în ținuturile arctice.
a se bizui - a se baza, a se încrede.
tom - volum, carte, operă, tipăritură.

Ai înțeles textul citit?

1. Răspunde la următoarele întrebări:

a) Cine era Apolodor?

---

b) Care era ocupația sa la circ?

---

d) De ce era trist și plângea Apolodor?

---

e) De ce crezi că voia să se întoarcă acasă, la „frații lui din Labrador”?

---

e) Cu ce a pornit el spre Labrador?

---

f) Ce a aflat Apolodor despre familia sa?

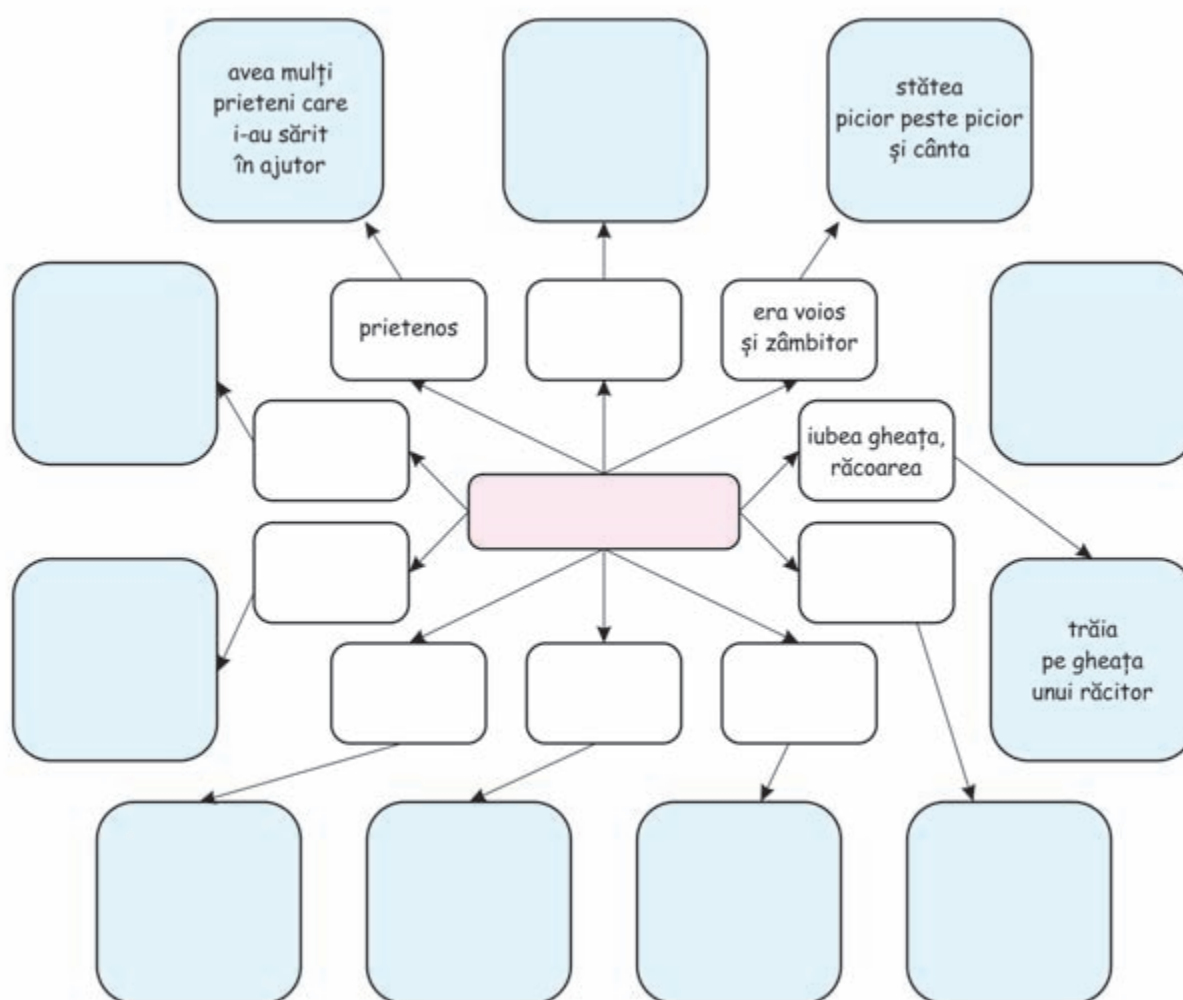
---

2. Completează „REȚEAUA PERSONAJELOR”:

a) Scrie în caseta din mijloc numele personajului principal.

b) Scrie în casetele albe cuvinte care caracterizează acest personaj.

c) Completează casetele albastre cu versuri/acțiuni care vin în sprijinul acestor afirmații.

3. Club de actorie – lucru în echipă

Împreună cu colegii tăi de echipă, citește textul folosind intonații diferite, timbre diferite, mimică și gesturi potrivite versurilor citite.

4. Transcrie versurile în care se vorbește despre darurile pe care prietenii au vrut să i le facă lui Apolodor pentru a-l înveseli:

Cine?	Versurile	Ce i-a oferit?
pisoiul Tiț		
ariciul		
ursul		
iepurele Buză- Lată		

ace	un pumn de mure	mustața și codița	o litră de caimac	fructe dulci	salată
A	B	C	D	E	F

Gândește, lucrează, spune-ți părerea!

5. Apolodor și-a scris în jurnalul său de călătorie o parte din gânduri. Nu știi ce s-a întâmplat, dar o parte din jurnal s-a pierdut pentru ca filele s-au pătat sau... s-au șters! Recitește versurile și ajută-l să-și refacă filele, completând spațiile care nu mai pot fi citite.

Dragă Jurnalule,

Eu sunt Apolodor și cânt la cor. Îmi este tare dor de frații mei din Labrador și simt că nu mai pot sta fără ei. Mi-am luat rămas bun de la colegii mei și am pornit spre Labrador cu un avion bimotor. În timp ce mă zbenguiam și făceam tumbe pe motor, m-a izbit _____

_____

_____

Am fost tare trist și necăjit. Credeam că voi muri când m-am văzut singur, fără _____

Norocul meu că am zărit _____

_____ A fost un drum fermecător, dar într-o zi am debarcat

în _____

_____

_____

Am pornit _____ În cele din urmă, am aflat de la prietenul meu _____ că _____
 _____ Vă întrebați ce credeți că am făcut?
 Iată răspunsul: _____
 _____

6. Cum crezi că s-a simțit Apolodor când a aflat că familia sa nu se află în Labrador?

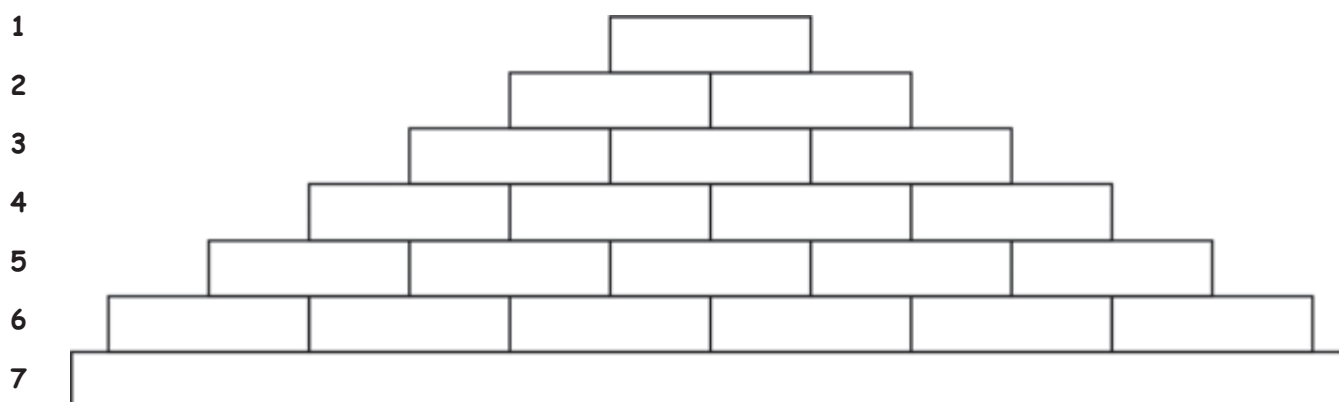
7. În această carte nu ni se spune cum a ajuns Apolodor la București. Despărțirea de frații lui trebuie să fi fost la fel de interesantă ca și celelalte întâmplări, însă povestea n-a fost scrisă. Poți deduce din câteva indicii că Apolodor a ajuns în București la o vârstă destul de fragedă. Aici și-a găsit o a doua mamă (cămila Suzi) care l-a învățat prima gamă și i-a descoperit talentul vocal.

Ca un adevărat reporter, folosindu-te de informațiile pe care le-ai aflat despre Apolodor și familia sa, scrie un articol în care să arăți cum crezi că a ajuns el la București. Prezintă articolul colegilor tăi.

Joacă-te!

8. Piramida povestirii

Completează piramida, pornind de la aventurile lui Apolodor:

Structura piramidei

1. Numele personajului principal;
2. Două cuvinte care arată cum se simțea Apolodor la circ;
3. Trei adjective care îl descriu pe Apolodor;
4. Patru locuri prin care a trecut Apolodor în călătoria sa;
5. Cinci prieteni de-ai pinguinului;
6. Șase verbe care să arate ce a făcut după ce a plecat de la circ;
7. Învățătura pe care ai desprins-o din acest text.

8. Trasează pe harta lumii traseul pe care l-a parcurs Apolodor. Folosește informațiile din poezie.

Citește mai mult!

Citește „Cartea cu Apolodor” de Gellu Naum pentru a află mai multe despre peripețiile prin care trece Apolodor în călătoria sa spre Polul Sud. După ce își revede neamurile, se înapoiază la București, de data aceasta sfâșiat de dorul prietenilor.

ANTARCTICA - ȚARA GHEȚURILOR

Pământul are doi poli: Nord și Sud. Aceștia reprezintă punctele cel mai îndepărtate ale pământului. Deși acolo soarele luminează din plin, e mereu frig, iar suprafața pământului rămâne rece. Pentru că iarna este foarte frig în aceste ținuturi, zăpada nu se topește. Ea se transformă în gheață care formează straturi groase ce acoperă pământul.

Al cincilea continent ca mărime, Antarctica este cel mai sudic, mai rece, mai îndepărtat și mai recent descoperit continent. Antarctica înconjoară Polul Sud. Antarctica este cel mai nou continent descoperit. Primele descoperiri ale unor părți din continent au avut loc în 1820. Este atât de frig în regiunile polare, încât pământul și marea sunt înghețate aproape tot timpul anului. Animalele polare trebuie să fie rezistente ca să supraviețuiască în aceste condiții. Ceea ce acoperă acum continentul este o uriașă cupolă de gheață ce formează un platou înalt de peste 4000 m, aflat încă în creștere.

Deși la ambii poli clima e la fel de rece, animalele care locuiesc la Polul Sud sunt cu totul altele decât cele de la Polul Nord.

Pinguinii trăiesc numai în Antarctica (Polul Sud) și nu au prădători naturali de uscat. Este, probabil, și motivul pentru care pinguinii sunt păsări nezburătoare, care și-au adaptat aripile în forma înotătoarelor. Sunt buni înotători și bat recorduri la scufundări. Numele pinguinilor vine de la „pinguinos”, ceea ce înseamnă grăsime. Pinguinii sunt niște păsări de mare care nu pot zbura. Pentru a călători mai repede, unele specii de pinguini alunecă pe gheață pe burtă. Aripile le folosesc pentru a cârmi și a împinge. Se hrănesc cu pești și calamari, pe care îi prind în timpul înotului, și trăiesc în colonii. Cu hrana oferită de mare nu se hrănesc numai pinguinii, ci aproape toate animalele, deoarece e foarte greu să faci rost de hrană în mijlocul zăpezilor.

Urșii polari, pe de altă parte, cele mai mari animale de pradă de pe uscat “domnesc” peste zonele nordice înghețate ale Oceanului Arctic, hrănindu-se cu foci, morse și pești pe care îi prind cu ghearele. Urșii albi sunt excelenți înotători și își pot petrece ore întregi în apa rece. Blana unsuroasă și stratul de grăsime le ține cald. Ursul alb vânează într-un mod foarte interesant. El se târăște până la pradă ținându-și nasul acoperit cu laba, pentru că aceasta este unica pată neagră de pe corp care ar putea să-l dea în vileag.

http://ro.wikibooks.org/wiki/Wikijunior:Enciclopedia_celor_mici/Pustiurile_de_gheata

Dicționar

colonie – grup de animale care își duc viața împreună

continent – unul dintre cele șapte întinderi imense de uscat ale Pământului

Ai înțeles textul citit?**1. Recitește informațiile pentru a răspunde la întrebări:**

a) Câți poli are Pământul?

---

b) Scrie cel puțin trei informații pe care le-ai aflat despre Antarctica.

---

c) Cu ce se hrănesc pinguinii?

---

2. Bifează enunțurile adevărate:

- Polul Sud și Polul Nord sunt cei doi poli ai Pământului.
- Antarctica înconjoară Polul Nord.
- Continentul Antarctica este acoperit de o cupolă uriașă de gheață, care este în creștere.
- Pinguinii trăiesc la Polul Sud.
- Urșii polari își petrec aproape toată viața pe ghețari.
- Nu este adevărat că urșii polari trăiesc la Polul Nord.
- Antarctica este cel mai nou continent descoperit.

Gândește, lucrează, spune-ți părerea!

3. Deși sunt cele mai mari animale de pradă de pe uscat, urșii polari nu se hrănesc cu pinguini. De ce? Motivează răspunsul, aducând argumente aflate din text.

Lucru în perechi

4. Împreună cu colegul tău de bancă, enumeră cât mai multe argumente pro și contra unei vizite în Antarctica. Căutați argumente în textul citit.

argumente PRO

argumente CONTRA

Să vizitez Antarctica?

Citește mai mult!

Caută informații noi despre Polul Sud și prezintă-le colegilor tăi. Notează lucrurile interesante pe care le-ai aflat și tu de la cei care și-au prezentat materialele.

Să povestim despre fapte de vitejie!

“Cine e viteaz, în urma războiului se cunoaște.”

Ce înseamnă să fii viteaz? Care a fost ultima ta faptă de vitejie?

Citește cu atenție textul!

Giurgiu. Călugărenii

Alexandru Vlahuță

Sosim în fața orașului Giurgiu. Țărmurile se depărtează. Dunărea liniștită, largă are aspectul unui lac frumos, poleit de razele soarelui. Un șes neted, verde, răsare în mijlocul apei.

Pe aici și-a întins pod peste Dunăre acum trei sute de ani bătrânul și nebiruitul Sinan-pașa - spaima creștinătății. El venea cu oaste multă și cu vâlvă mare, hotărât să sfarme - o dată pentru totdeauna - cuibul acesta de viteji, cari de-atâta timp stăteau străji neadormite la porțile Europei apusene și nu lăsau puterea Semilunii să-și întindă mai departe valurile-i cotropitoare.

Pentru fericirea neamului nostru, pe vremea aceea domn în Țara Românească era Mihai Viteazul, una din cele mai eroice figuri în istoria omenirii. Văzând el ce potop de oaste vine asupra-i și cugetând că o luptă în câmp deschis nu e cu putință, se retrase la câteva ceasuri departe de Giurgiu, pe valea Neajlovului, la locul numit Vadul Călugărenilor. Aici, drumul spre București trecea printre două dealuri acoperite de păduri. Valea era îngustă și mlăștinoasă. La intrare era un pod lung de lemn peste băltoacele Neajlovului. Mihai trecu podul și se așeză în strâmtoarea aceasta ca-ntr-o cetate. Puțini erau la număr ostașii lui, dar inimoși, încercați în lupte, cu multă iubire de țară, și hotărâți cu toții a-și da scump viața. Împărțiți în cete, așteptau pe vrăjmaș și-și plănuiau lovirile.

Din înfundăturile codrului, românii își măsurau vrăjmașul cu care-aveau să dea piept a doua zi. Noaptea și-o petrecură sfātuind împrejurul focurilor. Când se lumina de ziuă, toți erau în picioare, nerăbdători, gata de luptă.

Mărimea primejdiei îi înfierbântă. Mihai se primblă printre ei. Privirea și vorba lui dau sufletelor încredere și brațelor tărie. “Cu inimă, copii, și nu pierdeți nicio mișcare. Gândiți-vă că în cumpăna bărbăției voastre atârnă azi destinele țării, mândria și viitorul neamului nostru! “...

Cumplită a fost lupta, și mult sânge s-a mai vărsat până să se hotărască biruința acelei zile. De trei ori s-au izbit, din ce în ce mai îndârjite și mai furioase, cele două armate. De trei ori neînfricoșatele șiruri ale lui Mihai se reped dincolo de pod și-și despică drum cu paloșele-n gloatele adânci și dese ale lui Sinan. Înăbușiți însă de covârșitoarea mulțime a dușmanului, care părea că de ce-o tai, de ce sporește, românii se retrag, încet și cu rânduială, în

strâmtoarea în care turcii nu-ndrăznesc încă să se adâncească. Se lasă soarele spre asfințit. Printre copaci se văd ostași legându-și rănilor-n pripă, nerăbdători de a-și jertfi patriei cea din urmă picătură de sânge. În vale viermuiesc turbanele. Sinan-pașa se pregătește să treacă podul și să înainteze cu toată armata. Încep clipele marilor griji.

În vremea asta, iată că sosește în tabăra românilor o ceată de trei sute de pușcași ardeleni. Ajutorul acesta, venit la timp, e primit ca un semn. Acum nu mai e un moment de pierdut. Mihai își întocmește iute rândurile, s-așază-n fruntea călăreților și, smulgând o secure din mâna unui soldat, își face cruce și dă pinteni calului. Un freamăt lung, ca de stârnirea unui vânt, cutremură pădurea.

Turcii încep să se creadă biruitori, când deodată se trezesc izbiți în față de oastea învâpăiată a lui Mihai. Puterea, și mai ales iuțeala atacului neașteptat îi oprește-n loc; loviturile, cari curg ca grindina, le ia văzul. Luptătorii sunt piept la piept. Ochii scapără, și inimile se-ndârjesc de-o parte și de alta.

Oastea vizirului se tulbură toată, năpădită ca de-o furtună. Românii lovesc orbește. Mulțimea, nebună de groază, își caută scăparea-n fugă. Fricoșii târăsc pe eroi. La pod se înghesuiesc să treacă deodată cai, oameni și tunuri. Se face-o larmă și-un învâlmășag de nu mai știi încotro să se miște. Sinan, îmbrâncit, cade de pe pod și-și rupe dinții, — un supus îl ia-n spate și-l scapă. Noaptea ia subț ocrotirea întunericului ei sfărâmurile ce mai rămăseseră din marea oaste-a lui Sinan.

Mihai se-ntoarce-ncărcat de trofee. Bătrânul, cruntul vizir, bocește-n cortu-i, rupându-și hainele de pe el. Năuc, nepricepând ce-i asta, aiurit de durere, geme clătănând din cap: “Alah, Alah!...” și pe când spahiii lui tremură tupilați prin bălării, din tabăra românilor se-nalță-n liniștea nopții cântece de biruință.

Dicționar:

Sublinază cuvintele pe care nu le înțelegi. Împreună cu colegii, discută despre explicațiile acestor cuvinte. La nevoie, folosește dicționarul.

Ai înțeles textul citit?

1. Răspunde la întrebări:

a) Cine a fost Mihai Viteazul?

---

b) Ce ai aflat din text despre Sinan – pașa?

---

c) Unde hotărăște Mihai Viteazul să se desfășoare lupta?

---

d) Ce ajutor a sosit în tabăra românilor?

---

e) Cum se încheie lupta ?

---

2. Formulează și tu întrebări despre textul citit, folosindu-te de steaua întrebărilor.

Solicită colegii să răspundă la aceste întrebări.

3. Transcrie din text cuvintele prin care domnitorul Mihai Viteazul își îndeamnă oștenii în luptă. Ce sentimente ți-au trezit aceste cuvinte?

---

4. Numerotează propozițiile de mai jos în ordinea în care s-au întâmplat evenimentele:

- Copleșiți de mulțimea dușmanilor, românii se retrag încet și cu rânduială.
- Mihai Viteazul îl așteaptă pe Sinan-pașa pe valea Neajlovului.
- Smulgând o secure din mâna unui soldat, Mihai se așază în fruntea călăreților.
- Sinan-pașa vine cu oaste multă să cucerească Țara Românească.
- Din tabăra românilor se aud cântece de biruință.
- Mihai își îmbărbătează oastea.
- Românii se retrag încet și cu rânduială.
- În tabăra românilor sosește o ceată de trei sute de pușcași ardeleni.
- Oastea vizirului își caută scăparea în fugă.

5. Recunoaște personajul:

„spaima creștinătății”

„domn în Țara Românească”

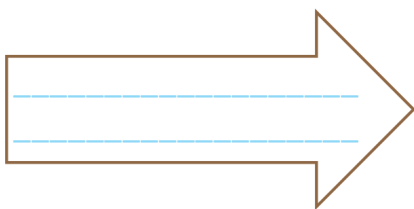
„inimoși, încercați în luptă și cu multă iubire de țară”

„tremură tupilați prin bălării”

---

6. Numește două trăsături morale ale domitorului Mihai Viteazul și transcrie câte o propoziție / enunț care ilustrează aceste trăsături.

---

7. Completează *HARTA TEXTULUI*

The diagram consists of a central box with two sections: 'Titlul:' and 'Autorul:'. Surrounding this central box are several other boxes, each connected by lines. Clockwise from the top-left, these boxes are: 'Locul desfășurării:', 'Timpul desfășurării:', 'Personaje:', 'Personaje colective:', 'Învingători:', 'Învinși:', 'Ce ai învățat din acest text literar?', and 'Ce înțelegi din expresia: "Fricoșii târăsc pe eroi."'. Each box contains horizontal lines for writing.

Locul desfășurării:

Titlul:

Autorul:

Personaje:

Personaje colective:

Învingători:

Învinși:

Care este momentul care te-a impresionat cel mai mult din textul literar citit?

Ce ai învățat din acest text literar?

Ce înțelegi din expresia:
"Fricoșii târăsc pe eroi."

8. Argumentează de ce a ales Mihai Viteazul valea Neajlovului ca loc de desfășurare a bătăliei.

---

9. Ești reporter și te afli în zona de conflict Călugăreni. Realizează un reportaj de 6-8 enunțuri în care să relatezi despre desfășurarea luptei dintre români și turci.

---

10. Cum crezi că a reușit Mihai Vitezul, despre care aflăm că „ puțini erau la număr ostașii lui”, să învingă “covârșitoarea mulțime a dușmanului, care părea că de ce-o tai, de ce sporește...”? Argumentează cu fragmente din text. Lucrează împreună cu colegii.

---

11. Istoria se scrie și azi. Care este evenimentul istoric cel mai important care s-a petrecut de când te-ai născut (sau la care ai participat)?

Citește mai mult!

Din volumul *România pitorească*, al scriitorului Alexandru Vlahuță, citește lecturile “În Vrancea” și “Țara. Poporul”.

Mihai Viteazul

„Deschid sfânta carte unde se află înscrisă gloria României, ca să pun înaintea fiilor ei câteva pagini din viața eroică a părinților lor. Voi arăta acele lupte uriașe pentru libertatea și unitatea națională, cu care românii, *supt povața celui mai vestit și mai mare din voievozii lor încheiară veacul al XVI. Povestirea mea va cuprinde numai opt ani (1593-1601), dar anii istoriei românilor cei mai avuți în fapte vitejești, în pilde minunate de jertfire pentru patrie...

Fie că aducerea aminte a acelor timpuri eroice să deștepte în noi sentimentul datoriei ce avem de-a păstra și de-a mări pentru viitorime această prețioasă moștenire.”

Nicolae Bălcescu - „Românii supt Mihai Vodă Viteazul”

*sub

1. Este necesar să cunoaștem istoria unui popor. La ce ne ajută să știm tot ce s-a petrecut înaintea noastră dacă acele evenimente sunt deja încheiate?

---

2. Ce spune Nicolae Bălcescu despre anii de domnie a lui Mihai Viteazul în fragmentul din volumul „Românii supt Mihai Vodă Viteazul”?

„Atunci Mihai, pătrunzând el însuși în șirurile sălbatice ale dușmanilor, luptând bărbătește, se întoarse nevătămat din această învălmășeală. Sinan Pașa cade de pe podul râului Neajlov, pierde doi dinți și se rostogolește, fericit că scăpase cu viață.”

(După o cronică englezească despre lupta de la Călugăreni)

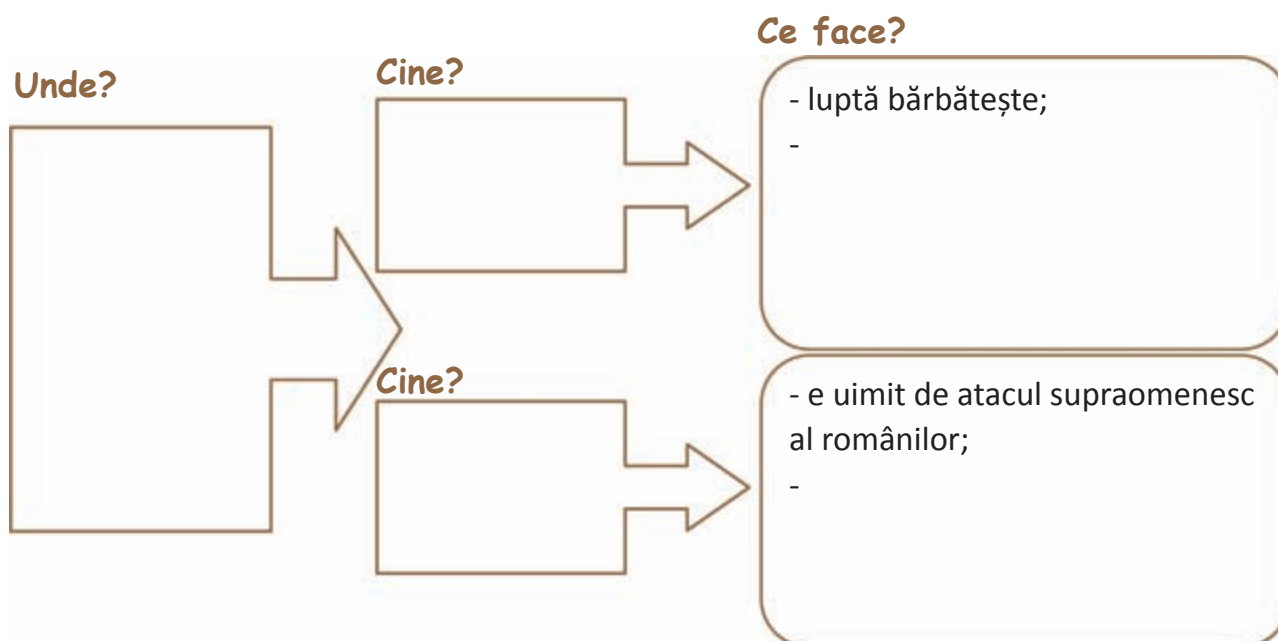
„...o hărțuială atât de serioasă, cum a fost aceasta, nu am mai cunoscut și nici nu am auzit de una, care să fi durat atât de mult...Însuși Sinan Pașa ar fi comunicat că a rămas uimit de atacul supraomenesc al oamenilor noștri și că trebuie să se rușineze că o oaste atât de mică a pus pe fugă forțele împăratului turc și trei pașale...În ce îl privește pe Mihai Voievod, ...nu pot decât să-i aduc laudă căci este...un militar excelent, bun, viteaz, ceea ce a dovedit cu mâna și cu fapta sa...”

Hurmuzaki, Documente privitoare la istoria românilor

„Și au fost războiul cu mare vărsare de sânge și, după câțiva luptă, au înfrântu Mihai – Vodă oastea lui Sinan – pașa...Și așa s-au curățit Țara Muntenescă de turci...”

Miron Costin

Cum redau documentele istorice înfruntarea dintre Mihai Viteazul și Sinan Pașa?

Completează diamantul de mai jos, respectând structura indicată:

Structura diamantului

- un substantiv propriu reprezentativ din textul suport;
- trei substantive comune reprezentative;
- o propoziție din 4 cuvinte care să exprime mesajul textului;
- trei verbe reprezentative pentru text;
- numele evenimentului prezentat.

Citește cu atenție textul de mai jos!

Copacul cu viață veșnică

de Silvia Kerim

Sărbătoarea trecuse. Pomul de Crăciun fusese despodobit, beteala - așezată în cutia de pantofi, globurile, jucăriile, stelele lucioase și bomboanele cu poleială rânduie cu grijă într-altă cutie, mai mare, pentru pomul din iarna viitoare.

Dar bradul nu fusese aruncat precum ceilalți pomi. Nu zăcea în curte, culcat pe-o parte, ca un animal rănit sau fără viață, nu stătea înfipt la marginea drumului, în mijlocul mormanului de zăpadă murdară și nici nu fusese azvârlit în mașina nemiloasă a gunoierilor.

Copilul ceruse să i se facă pomul de Crăciun în curte - și nu în casă.

- În curte, spusese Copilul, bradul o duce mai bine: stă la aer, păsările zboară deasupra lui ca un fel de jucării plutitoare; când ninge, zăpada sclipește pe ramurile lui mai frumos ca beteala. Când adie vântul, globurile, uitate în coroana lui ascuțită, se ciocnesc unele de altele într-un clinchet ca de sanie.

Dar- cum spuneam - sărbătoarea trecuse, pomul fusese despodobit, numai că rămăsese în curte pentru ca așa dorise Copilul.

Timpul ticăia alene...

***

Venise primăvara, sania Copilului fusese mutată în pivniță, iedera din colțul casei dăduse frunză nouă, dar pomul era tot în curte, înfipt în pământ ca-n vremea iernii. Nu se uscase. Dimpotrivă: era verde, stătea drept în bătaia vântului, pe crengile lui cu ace lucioase dăduseră un fel de muguri.

Cei din curte îl priveau cu sfială, ca pe „ceva” peste putință: bradul trăia și-n semn că era viu, vrăbiile se hârjoneau prin creștetul lui, ciripind de dimineață până seara.

Se dusese vestea despre bradul cu cea de-a doua viață, dar nimeni nu pricepea ce se întâmplase.

Și-atunci, Copilul se hotărî și-i scrise Bunicului - cu litere cam strâambe și de-o șchioapă - o scrisoare. Bunicul lui era cel mai bătrân bunic din câți se cunoșteau, locuia într-un sat aninat într-o pădure de brazi și știa câte-n lună și-n stele.

Veni Bunicul, privi copacul, îi cercetă ramurile vii, tulpina puternică. Apoi dezveli cu grijă rădăcina proaspătă, crescută de curând.

Bunicul - cât era el de bătrân și de priceput într-ale pădurii - și nu mai auzise de o astfel de întâmplare.

Se gândi un timp, pufăind din luleaua ca un semn de întrebare, și-apoi îi desluși Copilului care era înțelesul întâmplării:

Copacul renăscuse din dragoste: dragostea Copilului pentru el, copacul, și dragostea copacului pentru Pământ, pentru Pământul de care nu se putuse despărți.

- Dragostea este izvor de viață. Iar Pământul trebuie iubit, mai spuse, ca pe o rugă, Bunicul.

Și-apoi se făcu nevăzut, în drum spre satul lui aninat într-o pădure de brazi.

1. Ce sărbătoare trecuse ?

---

2. Ce s-a întâmplat cu bradul despodobit? Încercuiește varianta corectă.

- a) zăcea în curte, culcat pe-o parte   b) nu fusese aruncat precum ceilalți
- c) stătea înfipt la marginea drumului   d) fusese azvârlit în mașina gunoierilor

3. De ce credea copilul că bradul o duce mai bine în curte? Formulează răspunsul aducând trei argumente din text.

---

4. Pornind de la text scrie în dreptul fiecărui enunț denumirea anotimpului.

	Iedera din colțul casei dăduse frunză verde.
	Copilul ceruse să i se facă pomul de Crăciun în curte.
	Sărbătoarea trecuse, pomul fusese despodobit numai că rămăsese în curte.
	Pe crengile lui cu ace lucioase dăduseră un fel de muguri.

5. Continuă enunțurile cu informații din text :

- a) Bomboanele cu poleială _____ într-altă cutie, mai mare, _____ viitoare.
- b) Copilul ceruse să i se facă _____
- c) _____, sania Copilului _____ în pivniță.
- d) Veni Bunicul _____, tulpina puternică.

6. Semnul că bradul nu murise este acela că :

- a) cei din jur îl priveau cu sfială   b) se dusesse vestea despre bradul cu a doua viață
- c) vrăbiile se hârjoneau prin creștetul lui   d) nimeni nu pricepea ce se întâmplase

7. Ce cuvânt descrie starea Copilului în momentul în care s-a hotărât să-i scrie Bunicului ?

- a) uimire   b) bucurie   c) respect   d) încredere

8. Ce mesaj se desprinde din enunțul «Bunicul lui era cel mai bătrân bunic din câți se cunoșteau, locuia într-un sat aninat într-o pădure de brazi și știa câte-n lună și-n stele.»

- a) Copilul îl credea pe bunic foarte bătrân.   b) Copilul îl credea pe Bunic înțelept.
c) Copilul îl credea pe bunic un om învățat.   d) Copilul îl credea pe bunic de pe un alt tărâm.

9. Marchează varianta corectă de răspuns:

- a) Copacul renăscuse că venise primăvara.   b) Copacul renăscuse că venise bunicul.
c) Copacul renăscuse din dragoste.   d) Copacul renăscuse că cei din curte îl priveau cu sfială.

10. Ordonați ideile în ordinea în care s-au petrecut întâmplările din text numerotându-le de la 1 la 7. Prima a fost deja numerotată pentru tine.

- Oamenii priveau cu sfială bradul care trăia.
 Copacul a renăscut din dragoste.
 Bradul a rămas în curte.
 Copilul l-a chemat pe Bunic.
 1 Pomul de Crăciun a fost despodobit.
 A venit primăvara.
 Bunicul a cercetat bradul.

11. Scrie în tabel, în coloana din dreapta cuvintele: păstrător de tradiții, iubitor, hotărât, curios, astfel încât să caracterizeze faptele personajului, prezentate în stânga.

Fapte	Însușiri
Copacul renăscuse din dragostea Copilului pentru el.	
Copilul ceruse să i se facă pomul de Crăciun în curte.	
Cei din curte îl priveau cu sfială ca pe „ceva” peste putință.	
Pomul fusese despodobit, numai că rămăsese în curte că așa dorise Copilul.	

12. Unde locuia bunicul?

---

13. Scrie un text cu titlul „Pământul trebuie iubit”. Folosește argumente din poveste.

FII ECOLOGIST! Realizează un afiș cu tema „Protejăm Pământul, protejăm viața”. Afișați în clasă lucrările.

Apreciază singuri!

Item	Suficient	Bine	Foarte bine
1,2,6,7,8,9,12	ai răspuns corect la 2-3 dintre itemii menționați	ai răspuns corect la 4-5 dintre itemii menționați	ai răspuns corect la 6-7 dintre itemii menționați
3	în formularea răspunsului ai menționat un argument din cele patru existente	în formularea răspunsului ai menționat două argumente din cele patru existente	în formularea răspunsului ai menționat trei argumente din cele patru existente
4	ai identificat corect anotimpul pentru două dintre enunțuri	ai identificat corect anotimpul pentru trei dintre enunțuri	ai identificat corect anotimpul pentru fiecare din cele patru enunțuri
5	ai completat corect patru spații	ai completat corect cinci pații	ai completat corect șase spații
10	ai numerotat corect patru idei	ai numerotat corect cinci idei	ai numerotat corect șase idei
11	ai așezat corect două expresii	ai așezat corect trei expresii	ai așezat corect trei expresii
13	în text ai susținut tema, ai utilizat o expresie din textul dat, ai o exprimare corectă cu greșeli de ortografie	în text ai susținut tema, ai utilizat două expresii din textul dat, ai creat alte expresii, ai o exprimare corectă cu greșeli de ortografie	în text ai susținut tema, ai utilizat trei expresii din textul dat, ai creat alte expresii, ai o exprimare corectă fără greșeli de ortografie

Cuprins

Cuvânt înainte	3
Unitatea 1. Să povestim despre cuvinte!	4
Unitatea 2. Să povestim despre locuri!	10
Unitatea 3. Să povestim despre viețuitoare!	18
Evaluarea 1	26
Unitatea 4. Să povestim despre oameni și meserii!	30
Unitatea 5. Să povestim despre plante!	38
Unitatea 6. Să povestim despre curaj!	46
Evaluarea 2	54
Unitatea 7. Să povestim despre oameni și bune maniere!	58
Unitatea 8. Să povestim despre natură!	65
Unitatea 9. Să povestim despre oameni și emoții!	73
Evaluarea 3	80
Unitatea 10. Să povestim despre înțelepciunea populară!	84
Unitatea 11. Să povestim despre „acasă”!	91
Unitatea 12. Să povestim despre fapte de vitejie!	99
Evaluarea 4	108

Titlul programului:

Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007 – 2013

Titlul proiectului:

Povestea limbii române.
Curriculum opțional și resurse educaționale pentru clasa a III-a

Editor:

Ministerul Educației Naționale
Unitatea de Management al Proiectelor cu Finanțare Externă

Data publicării:

Decembrie 2014

Adresa:

Ministerul Educației Naționale
Unitatea de Management al Proiectelor cu Finanțare Externă
Str. Spiru Haret nr. 10-12, sector 1,
cod poștal 010176, București
Tel.: 021 305 59 99
Fax: 021 305 59 89
e-mail: office@pmu.ro